

Tanya's
\$20 BEAUTY SALOON
THREADING / WAXING, FACIAL (MEN & WOMEN)
ANTI-AGING FACIAL, BLEACH, HAIR CUT, COLOR & STYLE

40-39 75ST. JACKSON HEIGHTS
NY TEL : 718-478-9009
137-40 JAMAICA AVE., JAMAICA
NY 11435 TEL : 718-297-1019
85-03 ROOSEVELT AVE.,
JACKSON HEIGHTS NY 11373 TEL : 718-205-7832

Ad Space Available
Call: 847-359-0746

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Sixteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ **Price 50¢** Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ **www.punjabtimesusa.com**

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 16, Issue 05, January 31, 2015 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਧਾਰਮਿਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਪਾਠ

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮਾਰੀ ਹੁੱਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਕੌਣਤਵਾਦ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ- ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਮਈ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੱਲਣ ਸਮੇਂ ਆਈ ਹੈ। ਕੌਣਤ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.) ਦੀਆਂ ਫਿਰਕੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ (ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ) ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ' ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣੀ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ' ਉਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਇਸ ਸਲਾਹ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ' ਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣਗੇ? ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਕਰਾਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਕਾਰਾ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 9/11 ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫਾਫੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਕੌਣਤਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ- "ਭਿੰਨਤਾ ਹੀ ਸਾਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਸਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡ ਪਾਉ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਉਪਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿਣਗੇ ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੂੰ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ' ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਗੇ!

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿਰੀ ਫੋਰਟ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ 35 ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ

ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ 'ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ' ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਬੰਧਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋੜਿਆ

ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ 5ਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਉਪਰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੋਟੀਦਾਰ ਕੌਣਤ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਕਰ ਕੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗੂ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀ, ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ 1996 ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਅਲਾਇੰਸ (ਐਨ.ਡੀ.ਏ.) ਵਿਚ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਲਈ ਜੀਅ-ਤੋੜ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ. ਬਾਦਲ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਉਤੇ ਅੱਖਾਂ ਮੁੰਦ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇਮਦਾਦ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ। ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ

ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਵਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਈਆਂ ਤਰੇੜਾਂ ਪੂਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰੇਗਾ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਾਦਲਾਂ ਵਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਥਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਆਗੂ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਧੌਕਸਾਹੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸੂਹ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2,500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ
✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੇ
✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800.914.1013 • 408.659.9400

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 'ਲਲਕਾਰ ਰੈਲੀ' ਮੌਕੇ ਹੋਏ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਇਕੱਠ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰੈਲੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਤੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੈਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 43 'ਚੋਂ 35 ਵਿਧਾਇਕ, 60 ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ, ਕਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨੀ ਇਕਜੁੱਟ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਪ ਨੇਤਾ ਕੈਪਟਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਪਟਨ

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵਲੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਨੋਟ ਲੈ ਕੇ ਵੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਵਗਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੈਲੀ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੁਨੇਹਾ

ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰੈਲੀ ਵਿਚੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵਲੋਂ ਬਾਪਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾ. ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਜ ਕੈਪਟਨ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਹਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਵਿਰੁਧ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੈਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਉਪਰ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਚੱਲਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵਾਂਗਡੋਰ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਇਸ ਰੈਲੀ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਕੈਪਟਨ ਖੇਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸਟੈਂਡ ਉਪਰ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਲਾ ਹਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਆਧਾਰ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਜਗਨ ਨਾਥ ਰੈਡੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੋਂ ਗੁਆ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਵੀਰਭੱਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਕੱਦ ਹੋਰ ਵਧਾ ਲਿਆ ਤੇ ਲਲਕਾਰ ਰੈਲੀ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਬਾਦਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ: ਕੈਪਟਨ

'ਲਲਕਾਰ ਰੈਲੀ' ਵਿਚ ਹੁਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਪੁੱਜੇ ਤਕਰੀਬਨ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਪਖੰਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਖਾਸਕਰ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਨਾਂ ਆਏ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਚਮੁੱਚ ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਰੱਗ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਈਡੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਹਨ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਅਵਿਨਾਸ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਫਿਲੋਰ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ।

ਬਾਜਵਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਤਾਕਤ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਖੇਮੇ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ 'ਲਲਕਾਰ' ਰੈਲੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਰੈਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਜਵਾ ਖੇਮੇ ਨੇ ਇਹ ਰੈਲੀ ਕੈਪਟਨ ਦੀ 'ਲਲਕਾਰ' ਰੈਲੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਲੀ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਮਾਰਚ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਫਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰੈਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦੌਰ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕੈਪਟਨ ਖੇਮੇ ਵਲੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰੈਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਆਗੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕੇ। ਆਪਣਾ ਧੜਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ

ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਭਾਵੇਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਲਈ ਟੇਢੀ ਖੀਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

H K TRANSPORT INC

Division of HK Incorporated

1401 West Ray St, Indianapolis, IN 46221

Ph: 317-408-3211, web: www.hktransportinc.com

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸਾਰੀਆਂ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਲਈ, ਡਰਾਈ ਫਰੇਟ, 100% ਨੋ ਟੱਚ, ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੱਕ/ਟਰੇਲਰ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ 5000 ਡਾਲਰ ਸਾਈਨ-ਇਨ ਬੋਨਸ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ

- *92% ਫਲੈਟ ਡਿਸਪੈਚ
- *30 ਸੈਂਟ/ਗੈਲਨ ਤੱਕ ਫਿਊਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ
- *ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੇਲਰ
- *ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਾਇਰ ਰਿਬੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਲਈ

- *48 ਸੈਂਟ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ
- *95% ਲੋਡ ਯਾਰਡ 'ਚ ਹੁੱਕ ਐਂਡ ਡਰਾਪ
- *ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਟਰੱਕ

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਵੀਕਲੀ ਪੇਅ

ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ:

- ਕਲਾਸ ਏ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਅਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇ
- ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 23 ਸਾਲ
- ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਓ ਟੀ ਆਰ ਅਤੇ ਕੁਲ 5 ਸਾਲ ਦਾ ਤਸਦੀਕਯੋਗ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ 'ਲੀਜ਼ ਟੂ ਬਾਈ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਪੰਪ 'ਤੇ ਫਿਊਲ ਰਿਬੇਟ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 317-408-3211

ਜਾਂ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.hktransportinc.com 'ਤੇ ਅਰਜੀ ਭਰੋ

Dhillon Truck Stop Dhillon Road Service

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ
ਰੇਡ ਸਰਵਿਸ

New & Used Tires
Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Ph: 575-576-4111, 575-815-8536

ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਫਿਰ ਖੁਲ੍ਹਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਈ ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਹੋਰ ਕੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ 2007 ਦਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਵਾਂਗ ਰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਮੁੱਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 5 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਲਾਇਰਜ਼ ਫ਼ਾਰ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 7 ਅਗਸਤ 2014 ਵਾਲੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਤੇਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ

ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 27 ਜਨਵਰੀ 2012 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸਨਅਤੀ ਨਿਗਮ ਵਿਤੀ ਸੰਕਟ 'ਚ ਘਿਰਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ.) ਉੱਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 16 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭਾਰ ਪੈਣ ਨਾਲ ਇਹ ਅਦਾਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਸਨਅਤੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਨਿਗਮ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਟਾਲਣ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਯਕਮੁਸ਼ਤ ਸਕੀਮ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ

ਕੋਲਾ ਘਪਲੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਬਿਊਰੋ): ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਘਪਲੇ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਸੀਲਬੰਦ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਘਪਲੇ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਪਲੇ ਵਿਚ

ਸਾਬਕਾ ਕੋਲਾ ਸਕੱਤਰ ਪੀ.ਸੀ. ਪਾਰੇਖ, ਸਨਅਤਕਾਰ ਕੁਮਾਰ ਮੰਗਲਮ ਬਿਰਲਾ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 19 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 16 ਦਸੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰੱਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੱਜ ਨੇ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਟੀ.ਕੇ.ਏ. ਨਾਇਰ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਬੀ.ਆਰ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਖੇ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ 2015 ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮੀ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਜਣਗੇ। 2 ਫਰਵਰੀ, ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਇਕ ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ। ਪੂਰੇ 12 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਤੇ 8 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲਣਗੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ ਤੇ ਕਥਾਕਾਰ ਭਾਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਭਾਈ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ, ਭਾਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ, ਭਾਈ ਜਗਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪਾਰਸ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਉਣਗੇ।

ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਲੋਂ ਤੀਸਰਾ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 11 ਜੁਲਾਈ 2015, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਫੋਨ: 347-538-8296 ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲੀ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਧੀਕ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਹੈ। ਗੁਰ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਲੰਦਨ ਸਥਿਤ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦੇਗੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ

ਮੁੰਬਈ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੰਦਨ ਸਥਿਤ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਉਸ ਘਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਸਾਲ 1920 ਵਿਚ ਲੰਦਨ ਸਕੂਲ ਆਫ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਰਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਰਕ-ਸਹਿ-ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅੰਬੇਦਕਰਾਈਟਸ ਐਂਡ ਬੁਧਿਇਸਟ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ 40 ਕਰੋੜ ਵਿਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਨੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਸਮ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਧਨੋਲਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਭਾਈ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਧਨੋਲਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦਲ ਦੀ ਇਥੇ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਮਸਲੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮਰੀਜ਼ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਸ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਦੀ ਵਾਸੀ ਸੀ ਅਤੇ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਸੀ।

ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਬਾਈਲੈਂਡ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਪੰਥ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਧੜੇਬੰਦੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਅਚਾਨਕ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਤੌਤਨਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਧਨੋਲਾ ਵਲੋਂ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਾਵ ਰਿਹਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਭਾਈ ਧਨੋਲਾ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਅਤੇ ਸਾਈਕਲ ਉਤੇ ਯਾਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਭਾਈ ਧਨੋਲਾ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਿਉਂ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ? ਦਲ ਨੇ ਭਾਈ ਧਨੋਲਾ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਦਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਨਵੀਨਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਆਗਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਐਲ ਏ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਲ ਏ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਫਲੋਰਿਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 850-510-3466

ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਕੱਰੀ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅਟਲਾਂਟਾ, ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਕੱਰੀ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ

ਫੋਨ: 757-240-9348

ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦੱਸਿਆ

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਹਵਾਰਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੋਤ੍ਯੁਤਾ

ਬਾਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਚੱਲਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਤੈਅ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਭੋਗ ਰਹੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਨੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹਪੁਰ (ਸੈਕਟਰ-38) ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਹਵਾਰਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤ੍ਯੁਤਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਚੱਲਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਕਾ ਮਿਥਿਆ।

ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਧਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਪਤਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਨੰਗੇ ਨਾਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਰਗੇ ਡੇਰੇ ਪਸਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬੋਧੇ

ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਤੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵਾਗਡੋਰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਲ ਖਾਲਸਾ, ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ, ਹਰਿਆਣਾ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ, ਗੁਰੂ ਆਸਰਾ ਟਰੱਸਟ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਲੰਮੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਦੀ ਛਾੱਟੀ ਕਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25-ਬੀ, ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੇ

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਅਕਸ ਨਿਖਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਗਾੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਆਗੂ ਵਕੀਲ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਹਵਾਰਾ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਏਕੇ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤਹਿਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸੈਮੀਨਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਦੇ ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਮੈਨਮਾਜਰੀ (ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਚ ਸੈਮੀਨਰ ਕਰਕੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਥਕ ਏਕੇ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ ਤੇ ਪੰਥਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਦਲ ਦਲ ਵਿਰੁਧ ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਰਤੀਆ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸੱਤ ਖੰਜਰ ਬਰਾਮਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਾਮ ਬਾਗ ਸਥਿਤ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੈਨੋਰਮਾ ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸੱਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਖੰਜਰ ਮਿਲ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਔਰਤ ਰੁਮਾਲੇ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਗਈ। ਇਹ ਖੰਜਰ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੈਨੋਰਮਾ ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਖੰਜਰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਖੰਜਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਥੀਆਂ ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਇਕ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਮੁਗਲ ਕਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਰਹਿਰਾਸ ਦਾ ਪਾਠ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਔਰਤ ਰੁਮਾਲੇ ਵਿਚ ਲਪੇਟੇ ਖੰਜਰ ਰੱਖ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਪਾਠ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਰੁਮਾਲਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਖੰਜਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਔਰਤ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਛੱਡ

ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੰਜਰ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਗੈਲਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਆਮ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਦੇਖ ਸਕਣ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਔਰਤ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਿਕਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਖੰਜਰ ਰੱਖ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

‘ਆਮ ਆਦਮੀ’ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਆਰ.ਕੇ. ਲਕਸ਼ਮਣ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਪੁਣੇ: ਉੱਘੇ ਕਾਰਟੂਨਿਸਟ ਆਰ.ਕੇ. 1984 ਵਿਚ ਮੈਗਸੈਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦਾ 94 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਪੂਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਵਿਚ ‘ਆਮ ਆਦਮੀ’ ਨੂੰ ਅਮਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕਾਰਟੂਨਿਸਟ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਵੈਕੁੰਠ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੇ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਦਿਖਾਈ। ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮਣ ਨੂੰ

ਬਖੇਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲਗਪਗ

ਹਰ ਪਹਿਲੂ ‘ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ।”

ਸ੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਵਿਚ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਰਨ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਦੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ‘ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅੱਧਿਓਂ ਵੱਧ ਅਮਰੀਕੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਕਿਫ਼ ਨਹੀਂ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਸਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ‘ਦਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਕੈਂਪੇਨ’ ਅਤੇ ਹਾਰਟ ਰਿਸਰਚ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ‘ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ: ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਅਤੇ ਕੀ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ’ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਸਿੱਖਾਂ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 60 ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।

ਪੈਟਰੋਲ ਸਸਤਾ, ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਮਹਿੰਗਾ

ਸਿਡਨੀ: ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਰਨ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪੈਟਰੋਲ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਅੱਧੀ ਕੀਮਤ 96 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅੱਧ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਥੋਲੇ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੋਫਟ ਡਰਿੰਕਸ ਕੋਕ, ਪੈਪਸੀ ਆਦਿ ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੋ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹਿੰਗੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਵਿਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ, ਜੋ 600 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀ ਬੋਤਲ 2.30 ਡਾਲਰ ਦੇ ਰੇਟ ‘ਤੇ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਗਰਮੀ ਦੇ ਇਸ ਮੌਸਮ ‘ਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੋਫਟ ਡਰਿੰਕਸ ਦੀ ਖਪਤ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਔਸਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਨੇਮਾਂ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੈਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਉਪ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਤੇ ਹਟਾਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਡਾ. ਪ੍ਰੀਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਧਰ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਰਾਏ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ, ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਚ ਪਦਵੀਆਂ ‘ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬਾ, ਸੂਝ-ਬੂਝ, ਕਿਰਦਾਰ, ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਚ ਪਦਵੀਆਂ ‘ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੌਮ ਦੇ ਆਗੂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਕੱਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੀ ਹੱਕ ਨਾ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੰਥਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮੂਹ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਤੇ

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਠੀ ਮੰਗ

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ

ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਇਕੋ

ਅਹੁਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ 1970 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੰਡ 1980 ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀਆ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਖਰਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਖਰਤਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਖਰਤਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਖਰਤਾ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਖਰਤੇ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕੇ।

ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੁਕਰਾਨੇ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਿੱਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਜਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹਨ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਖਸ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ।

ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 18,000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੜਕੀ ਪੈਕੇਜ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਤੋਹਫਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰੁਖੀ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੈਸੇ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਪੈਕੇਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਏ ਸੌਂਧੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਰਹਿੰਦੀ-ਖੁੰਹਦੀ ਕਸਰ ਯੂਰੀਏ ਦੀ ਕਮੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਤੇ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਵਲੋਂ ਬਠਿੰਡੇ ਆ ਕੇ

18000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੜਕੀ ਪੈਕੇਜ ਦਿੱਤਾ

ਪੰਜਾਬ ਲਈ 18,000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸੜਕੀ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੈਕੇਜ ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਨਵੇਂ ਕੌਮੀ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਬਣਨਗੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਇਸ ਸਾਲ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 3342 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਸੜਕੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਬਟਨ ਦਬਾ ਕੇ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗਡਕਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਮੁੱਦਕੀ ਤੋਂ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ 455 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੜਕ ਪੈਕੇਜ ਵਿਚ ਚਾਰ ਨਵੇਂ ਕੌਮੀ ਮਾਰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਫਗਵਾੜਾ-ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਸੀਮਾ ਤੱਕ, ਖਰੜ, ਬਠੂੜ, ਤੇਪਲਾ ਰੋਡ ਤੇ ਮੁੱਦਕੀ ਤੋਂ ਤਖ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਨੂੰ ਚੁੰਮਾਰਗੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰ ਚਾਰ ਚਾਰ ਤੇ ਛੇ-ਛੇ ਲੇਨ ਸੜਕੀ ਨੈਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 900 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਾਲੇ ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਡਕਰੀ ਵਲੋਂ

ਹੋਰ ਗੱਡਿਆਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਖੀ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਚਾਰ-ਮਾਰਗੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 3342 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਇਹ ਸੜਕ ਮਾਰਗ ਈ.ਪੀ.ਸੀ ਸਿਸਟਮ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਰੱਖੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵਿਚ ਸੱਤ ਹਾਈਵੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਬਾਈਪਾਸ ਚੁੰਮਾਰਗੀ (279.68 ਕਰੋੜ), ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਧਨੌਲਾ ਬਾਈਪਾਸ (319.80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ), ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸੰਗਰੂਰ ਚੁੰਮਾਰਗੀ (486.75 ਕਰੋੜ), ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਤਪਾ ਚੁੰਮਾਰਗੀ (483.38 ਕਰੋੜ), ਤਪਾ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਚੁੰਮਾਰਗੀ (620.28 ਕਰੋੜ), ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਦੁਗਲ ਕਲਾਂ ਚੁੰਮਾਰਗੀ (546.43 ਕਰੋੜ) ਤੇ ਦੁਗਲ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਬਾਰਡਰ ਤੱਕ ਚੁੰਮਾਰਗੀ (605.35 ਕਰੋੜ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋ. ਸੋਲੰਕੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਕਪਤਾਨ ਸਿੰਘ ਸੋਲੰਕੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਜੇ. ਵਜ਼ੀਫਦਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਸੋਲੰਕੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋ. ਸੋਲੰਕੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ।

ਹੁਣ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੱਡੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰੈਗੂਲਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਠੇਕੇ ਤੇ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਆਰਜ਼ੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੈਗੂਲਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤਹਿਤ ਡਰਾਈਵਰ ਸਮੇਤ ਹੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਾਹਨ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

ਫੈਸਲੇ ਤਹਿਤ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ-ਕਮ-ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ 19 ਜਨਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (2/10/91-4ਟੀ 2/06) ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਟੈਕਸੀ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 10 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਟੈਕਸੀ ਦੇ ਰਾਤ ਨਹਿਰਨ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 200 ਰੁਪਏ ਮਿਥੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਮ ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਲੋਕਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਜਾਂ 80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਈ

1100 ਰੁਪਏ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ 60 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੋਇਟਾ, ਕੁਆਲਿਸ, ਸਕਾਰਪੀਓ, ਟਵੇਰਾ, ਇੰਡੀਗੋ, ਫੋਰਡ ਆਈਕੋਨ, ਸਵਿਫਟ ਡਿਜ਼ਾਇਰ, ਟੋਇਟਾ ਇਨੋਵਾ (ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਡਲ) ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 12 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ 200 ਰੁਪਏ ਮਿਥੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਅੱਸੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ 1500 ਰੁਪਏ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਘੰਟੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 90 ਰੁਪਏ ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੋਇਟਾ ਇਨੋਵਾ (ਟੈੱਪ ਮਾਡਲ), ਐਸ ਐਕਸ ਫੋਰ, ਮੋਹਿੰਦਰਾ ਜ਼ਿਆਲੋ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਐਕਸਯੂਵੀ, ਟਾਟਾ ਸਫਾਰੀ ਤੇ ਡਸਟਰ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 14 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ 250 ਰੁਪਏ ਮਿਥੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਅੱਸੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 1700 ਰੁਪਏ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਘੰਟੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 110 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਰੈਗੂਲਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਤੇਲ ਦੀ

ਖਪਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਹੇ ਵਾਂਗ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਉੱਚ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਹੇ ਵਾਂਗ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਉੱਚ

ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਹਨ ਹੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਾਏ

ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਆਮ ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚਾ 4.25 ਲੱਖ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਮਾਡਲ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚਾ ਛੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਟੋਪ ਮਾਡਲ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚਾ 6.50 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ, ਸਟਾਫ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਚਾਰ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੰਡਮ ਹੋਈਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਜੋਂ ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਹਨ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚੋਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਬਣਨਗੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੱਕਾ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਐਮਨਾਬਾਦ ਨੂੰ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਟੀ.ਡੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੌਧਰੀ ਕਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਆਖੀ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੀਕਣ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਆਏ ਚੌਧਰੀ ਕਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੌਧਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ

ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦਿੱਲੀ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਲਾਹੌਰ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਰੂਟ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ

ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 800 ਦੀ ਥਾਂ 1200 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2008

ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 21 ਲੱਖ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 19 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁਹਾਲੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ-ਦਾ-ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਚੌਧਰੀ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਕਾਦਮਿਕ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹਵੇਲੀ ਤੇ ਮਾਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯਾਦਗਾਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਰੀਟੇਜ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੌਧਰੀ ਕਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਫ਼ੌਜੀ ਤੇ ਆਮ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਦੇ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝਤਣ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਥਬੀ 26/11 ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

Punjab TimesEstablished in 2000
16th Year in PublicationPublished every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746**Fax:847-705-9388**Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California

Shiara Dhindsa

661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Circulation

Harbhajan Singh

917-856-5229

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703**Distributed in:**California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ****ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ****ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ****ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ
ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ
ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ
ਕਰ ਲੈਣ।**Disclaimer**The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਹੁਣ ਭੋਗਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਹਵਾਲੇ

ਜਲੰਧਰ: ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰਜ਼
ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਇਥੇ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਦਿਹਾਤੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਥਾਣਾ ਭੋਗਪੁਰ
ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ
ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਪੰਜ ਦਿਨ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।
ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਦਿਹਾਤੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ
ਵਰੰਟ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਨੂੰ
ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ
ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਤਾਰਾ ਸਮੇਤ 14 ਜਣਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੋਗਪੁਰ
ਥਾਣੇ ਵਿਚ 28 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ
ਨੂੰ ਰੂਪਨਗਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ
ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 9 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ
ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੂਪਨਗਰ
ਸਿਟੀ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਤਾਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ
ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਭਗੋਤਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸਸਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ 25 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤਾਰਾ ਨੂੰ
ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਟਰਾਂਜਿਟ ਰਿਮਾਂਡ
'ਤੇ ਰੂਪਨਗਰ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ
ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਤਾਰੇ ਦਾ 7 ਦਿਨਾਂ ਦਾ
ਰਿਮਾਂਡ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸਦੀ ਮੰਗ ਨੁਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ 9 ਫਰਵਰੀ
ਤੱਕ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੂਪਨਗਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ
26 ਮਾਰਚ 1991 ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ
ਦੀ ਧਾਰਾ 25, 54, 59 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਰੇ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਰਾ,
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰੈਲੋਂ ਖੁਰਦ
ਰੋਡ ਨੇੜੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ
ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ
ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ
ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ
ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਾਰਾ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ
ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ
ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ।

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਫੇਰੀ ਨੇੜਤਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ
ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ
ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ
ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਦੁਵੱਲੇ
ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇਕ ਠੋਸ
ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵੱਲ ਸੰਘਿਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਗ਼ੈਰ-ਫ਼ੌਜੀ
ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ
ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਖੜੋਤ
ਤੋੜਨ ਪੱਖੋਂ ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦੇ
ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਣੂ
ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ ਦੁਵੱਲੇ ਰੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ
ਲਈ ਹੋਰ ਨਵਿਆਉਣ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ
ਜੈੱਟ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਤਲਾਸ਼ਣ, ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਸਹਿਯੋਗ
ਕਰਨ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਉਣ, ਦੁਵੱਲਾ ਵਪਾਰ 60
ਅਰਬ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 100 ਅਰਬ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਤੇ
ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਵਿਚ
ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਥਾਈ ਸੀਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ
ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹਿਦ ਵੀ ਇਸ
ਮੌਕੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ
ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਫੇਰੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨੇੜਤਾ ਵਧਾਉਣ
ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਰਹੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ
ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ
ਝੁਕਾਅ ਆਪਣੀ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ
ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾਹੈ। ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੱਦ
ਤੇਕ ਨੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਮੁਤਾਬਕ ਢਲਣ ਲਈ
ਮਦਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ

ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਮੋਦੀ ਨੇ 'ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ' ਰਾਹੀਂ ਛੋਹੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁੱਦੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ
ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮਾਜਕ ਤੇ
ਦੇਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਿੱਜੀ ਪਹਿਲੂ ਛੋਹੇ
ਗਏ ਸਨ।ਕਰੀਬ 35 ਮਿੰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
'ਮਨ ਦੀ ਬਾਤ' ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ
ਤੋਂ ਦੋਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸੁਆਲ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ (ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ) ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤੇ। ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ
ਦੋਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬਾਲਤੀਆਂ, ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ
ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਤੇ
ਦੋਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ
ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ
ਗੱਲ ਸਾਂ।ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ
ਸਵੱਛ ਬਾਲਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਉਨੀ
ਦੇਰ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ
ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ
ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਲਮੀ ਭਿਆਲ ਬਣਨ
ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਆਲਮੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ
ਸਿੱਝਣਾ; ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਦਾਰ
ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸਤਹਿ ਵਿਚ ਵਾਧੇ,
ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਪਿਘਲਣ, ਮੌਨਸੂਨ
ਬਾਰੇ ਬੇਯਕੀਨੀ ਤੇ ਚੱਕਰਵਾਤੀ ਤੂਫਾਨਾਂ ਦੀ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।
ਉਧਰ ਦੁਵੱਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ
ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ
ਸਮਾਜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਦੁਵੱਲੀ ਨਿਵੇਸ਼
ਸੰਧੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਤੇ
ਉਹ (ਮੋਦੀ) ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ
ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ
ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਵਧਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਬੰਧ
ਅਹਿਮ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ
ਸੁਧਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਲਈ
ਦੋਵੇਂ ਪਿਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੁਵੱਲੇ ਢਾਂਚੇ
ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਤੋਂ ਚੀਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਫਿਕਰਮੰਦ

ਪੇਇਚਿੰਗ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੌਰਾ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਚੀਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਰਤਕਿਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚੀਨ ਤੇ
ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੋੜਨਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ
ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਤੇ ਰੂਸ
ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਧਰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ
ਰਾਹ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕੇ ਦੂਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ
ਸਿਆਣਪ' ਕਾਰਨ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਰਤਾਜ਼ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ
48 ਮੈਂਬਰੀ ਪਰਮਾਣੂ ਸਪਾਇਰ ਗਰੁੱਪ (ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ.) ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ
ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਛਾਈ ਰਹੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਨਮਸਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਈਂ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ
ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ 'ਨਮਸਤੇ' ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ
ਬਣਿਆ। ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਰਸਮੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਦਗਦ ਹੋ ਕੇ
ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ।" ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਤਿਆਗਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ
ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦਸਤਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਗਾਰਦ ਵੱਲੋਂ
ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਰਸਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ
ਨਮਸਤੇ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਤਿਆਗਦਿਆਂ ਪਾਲਮ ਹਵਾਈ
ਐਂਡੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ।(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)ਮੁਖਾਤਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ
ਵਿਰੁਧ ਸਾਨੂੰ ਚੌਕਸ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ,
“ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ
ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ
ਪਾਲਣ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਹੀ
ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ
ਮੌਕੇ ਮਿਲਣ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਜ ਇਨਸਾਨ ਦੇ
ਬੁਰੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਣਛੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ
ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਦੇ ਆਖਰੀ
ਦਿਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ
ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ
ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ
ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ
'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।

ਬਾਦਲ, ਅਡਵਾਨੀ, ਅਮਿਤਾਭ ਤੇ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਦਮ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਲਾਨੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਨੌਂ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ, 20 ਨੂੰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ ਤੇ 75 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਔਵਾਰਡ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਅਦਾਕਾਰ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਡਾ. ਡੀ. ਵੀਰੇਂਦਰ ਹੋਗੜੇ, ਰਾਮਾਨੰਦਾਚਾਰੀਆ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਭੱਦਰਚਾਰੀਆ, ਮਲੂਰ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ, ਕੋਟਮ ਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਤੇ ਕਰੀਮ ਅਲ ਹੁਸੈਨੀ ਆਗਾ ਖਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ ਲਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਜਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਤਪਾਲ, ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ

ਦੇ ਬਾਨੀ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਲਿੰਡਾ ਗੇਟਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁੱਖ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਯੋਗੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚਾਵਲਾ, ਡਾ. ਰਣਦੀਪ ਗੁਲੇਰੀਆ, ਸਬਾ ਅੰਜੁਮ, ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਵੀ. ਸਿੰਘੂ, ਅਰੁਨਿਮਾ ਸਿਨਹਾ, ਸੰਜੇ ਲੀਲਾ ਭੰਸਾਲੀ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਜੋਸ਼ੀ, ਕਾਰਟੂਨਿਸਟ ਪ੍ਰਾਣ (ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ) ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪਦਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚ 17 ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਇੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਿਥੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਹੁਣ ਬਣਾਏਗੀ ਆਪਣਾ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ 'ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ' ਬਣਾਏਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਥਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

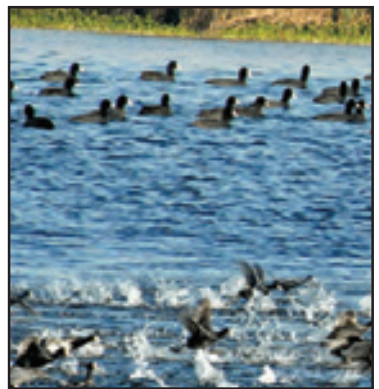
ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ 'ਸਿੱਖ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ' ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਫਿਲਮ ਜਾਂ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਕਰਿਪਟ/ਖਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਲੋੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਐਮ ਐਸ ਜੀ' ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਵੀ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਦੀ 'ਸਨ ਆਫ ਸਰਦਾਰ' ਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ 'ਸਿੰਘ ਇੰਜ ਕਿੰਗ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਉਪਜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਈ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਫਿਲਮ 'ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ' ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਉਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਕਾਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੇ.ਐਸ. ਚੀਮਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣਾ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਤੇ ਇਹ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਬਣੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਹਿਰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਣ।

ਹਰੀਕੇ ਝੀਲ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਲਾਈ ਰੌਣਕ

ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ: ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਸਵਰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹਰੀਕੇ ਝੀਲ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ ਮਹਿਮਾਨ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ

ਤੇ ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਹਰੀਕੇ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਮਾਨ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੰਮ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਸਾਲ ਝੀਲ 'ਤੇ ਵੱਧ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਾਲ 73 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ 82100 ਪੰਛੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਤੇ ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਹਰੀਕੇ ਦੇ ਡੀ.ਐਫ.ਓ. ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੰਮ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਛੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਰਡ ਕਲੱਬ, ਡਬਲਿਊ. ਡਬਲਿਊ. ਐਫ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇਹਰਾਦੂਨ, ਵੈਟਲੈਂਡ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏ.ਵੀ.ਐਨ. ਵੈਟਲੈਂਡ ਐਂਡ ਹੋਟਲਟਾਈਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਹਰੀਕੇ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਝੀਲ ਵਿਚੋਂ 73 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ 82,100 ਪੰਛੀ ਦੇਖੇ ਗਏ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 2014 ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ।

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਵਧੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਰ ਹੈਡਿਡ ਡੀਜ਼, ਕੇ. ਲੈਗੋ ਗੀਜ਼, ਕੋਮਨ

ਕੂਟ, ਪਿਰਟੇਲ, ਮਿਲਕਤ, ਸੁਦਨਰ ਆਦਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਝੀਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਰਿਆਸਤ, ਪੈਤਾਨ ਤੇ ਚੰਬਾ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨ ਪੰਛੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ।

ਬੀਬੀ ਜੀਤੋ ਮਹਿਮੀ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਮੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਡੂੰਘਾ ਸਦਮਾ ਪ੍ਰਜਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬੀਬੀ ਜੀਤੋ ਮਹਿਮੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਵਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਏ। ਬੀਬੀ ਜੀਤੋ ਮਹਿਮੀ ਪਿੰਡ ਸਮਰਾੜੀ ਨੇੜੇ ਔਪਰਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਧੀ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਮੀ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੀਬੀ ਜੀਤੋ ਮਹਿਮੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਖਸ਼ਣ। ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਮੀ ਨਾਲ ਫੋਨ: 347-824-1616 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂਐਸਏ

Punjabi RADIO USA

Uniting Punjab's All Over

Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

24 ਘੰਟੇ
ਸੱਤੇ ਦਿਨ
ਸੁਣੋ

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਉਚੀ ਬੈਂਕ ਜਾਬ, ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੇ ਲਈ ਹਾਣ-ਪਰਵਾਣ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 209-262-7200

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਰਿਆਧ: ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਰੇਆ ਭਰਾ ਸਲਮਾਨ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਤੇਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਵਲ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਕ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬਾਨ-ਕੀ-ਮੂਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਸ਼ੋਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 90 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਸਮੇਂ ਇਕ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। 79 ਸਾਲਾ ਸਲਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਰਿਆਧ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਰਹੂਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਤਰੇਏ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਕਰਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁਖੀ ਲਾਇਆ ਹੈ।

ਟਰੱਕਿੰਗ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਉਪਰਾਲਾ

ਟਰੱਕਿੰਗ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਛਾਏ ਹੋਏ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!
ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟਰੱਕ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ
ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਉਤੇ
ਲੋਡ ਲੱਭ ਕੇ ਦਿਆਂਗੇ।

- ਤੁਹਾਡੇ ਲੋਡ ਦਾ ਚੈਕ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਨਾਂ ਉਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਡਿਸਪੈਚ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ।
- ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਚੁਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਲੋਡਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ।
- ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਲਈ।
- ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ।

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ ਫੋਨ: 209-910-9731

ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਫਿਰ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ

ਬਠਿੰਡਾ: ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਡਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਮੁੱਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭੁੱਜ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੋਰੀਆ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦਰਜਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਭੰਨ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਠ ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਨੂੰ 30 ਤੋਂ 40 ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਲੋਰੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 22 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1965 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਜੰਗਲੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ, ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਹਮਲਾ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 24 ਫੀਸਦੀ ਵਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ 2001 ਤੋਂ 2011 ਦੌਰਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 24 ਫੀਸਦੀ ਵਧੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਔਸਤਨ ਆਬਾਦੀ 18 ਫੀਸਦੀ ਵਧੀ। ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ 13.4 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਚ 14.2 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਸਭ ਤੋਂ (68.3 ਫੀਸਦੀ) ਹੈ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਅਸਾਮ (34.2 ਫੀਸਦੀ) ਤੇ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (27 ਫੀਸਦੀ) ਹੈ।

ਧਾਰਮਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਬਾਰੇ ਗਣਨਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1991 ਤੋਂ 2001 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੋਈ 29 ਫੀਸਦੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2001 ਦੌਰਾਨ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 30.9 ਫੀਸਦੀ ਸੀ ਜੋ ਦਹਾਕੇ ਮਗਰੋਂ 34.2 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਾਮ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਏ ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 330 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪੈਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਬਚੇ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੀਤਾ ਰਾਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਮਾਇਸ਼ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰੱਤਾ ਰੋੜੀ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਬੋਹੜ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਕੋਠਾ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਵੀ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੋਗਾ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਡਾਢਾ ਗਿਲਾ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਜਾ ਵਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ ਫੋਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਖੁੱਸਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ ਤੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਬਠਿੰਡਾ: ਕੇਂਦਰੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਭੁੱਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਟੀਮ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭੁੱਜ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਕੌਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਭੁੱਜ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਵੀ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਾਮਲਾ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਰੀ ਭੁੱਜ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭੁੱਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

ਸਬੰਧਤ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੱਛ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਲਾਕੇ

ਵਾਲੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸਾ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੱਛ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਰਜੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤੋਟ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਗੁਣਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਵਪਾਰਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਜੇ 69.63 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਤੀਰਥ, ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਤੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਰੀਟੇਜ ਡਿਵਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਆਗਸੈਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ (ਹਿਰਦੇ) ਤਹਿਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਏਜੰਸੀ

ਦੇ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਗਿਣੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਮੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸਹੂਲਤਾਂ 14ਵੀਂ 15ਵੀਂ

ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਰਾਮ ਬਾਗ (ਕੰਪਨੀ ਬਾਗ), ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ, ਸ੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਤੀਰਥ, ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਕਿਲ੍ਹਾ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੇ ਰਾਮ ਬਾਗ ਸਥਿਤ ਸਮਰ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੰਮ ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੇ ਕਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਨੱਪਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਿਲ੍ਹਾ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੁਲ੍ਹਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਨ 2005 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਐਲਾਨ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਰਾਮਗਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣ ਜਾਂਦੇ ਸਮਰ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਅੱਪੜ ਸਕਿਆ।

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ੱਕੀ ਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, 'ਐਨੁਅਲ ਸਟੇਟਸ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ' (ਅਸਰ) ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਅਧਿਐਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਜਾਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੈਂਟਰ ਹੈਡ ਟੀਚਰਾਂ ਨੇ 'ਅਸਰ' ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਤਰਕਹੀਣ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਕੂਲ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਮਿਆਰ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 20 ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ 'ਅਸਰ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਅਸਰ' ਵਲੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਸੱਚਾਈ

ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ 'ਅਸਰ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਂਟਰ ਹੈਡ ਟੀਚਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੁਹਾਲੀ

ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਸਬੰਧੀ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਇਕ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 20 ਦਿਹਾਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ 'ਅਸਰ' ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵੱਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ

ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਅਧਿਐਨ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਅਸਰ' ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 12.1 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 11.9 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ 1 ਤੋਂ 9 ਅੰਕ ਤੱਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ 32.5 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਤੇ 22.1 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਔਸਤ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 40.6 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਤੇ 30.2 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਅਸਰ' ਵਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਹਰ ਸਾਲ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ ਫਰਲੋ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹੁਣ ਫਰਲੋ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ 'ਆਨ ਡਿਊਟੀ' ਲਿਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਵਾਨਗੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਮੂਵਮੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਬੇਲੋੜੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਆਨ ਡਿਊਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਮੂਵਮੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ 'ਆਨ ਡਿਊਟੀ' ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਡੀ.ਈ.ਓ. ਤੋਂ ਫੋਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੱਡੀ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਬੇਵੱਸ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਗਵਾੜਾ-ਗੁਰਾਇਆ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਜਮਾਲਪੁਰ ਨੇੜੇ 10 ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਦੀ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਹੱਤਿਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬੀ ਕਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁੱਖੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਉਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਵਾਰਦਾਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਝਰੀਟ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁੱਖੇ ਨੂੰ 50 ਗੋਲੀਆਂ ਵੱਜੀਆਂ ਹਨ।

20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੁੱਖਾ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕਾਹਲਵਾਂ (ਕਰਤਾਰਪੁਰ) ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੀ ਭੁਗਤਣ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਡੀ

ਸੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁਲਿਸ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ

ਡਿਵਾਇਨ ਸਕੂਲ ਲਾਗੇ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਟਰੈਫਿਕ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀ ਰੁਕਦੇ ਸਾਰ ਫਾਰਚੂਨਰ ਤੇ ਸਫਾਰੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦਿਖਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹ ਲਏ ਤੇ ਸੁੱਖੇ ਉਤੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਹੀ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹਮਲਾਵਰ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਲਾਗੇ

ਹੀ ਸੁੱਟ ਗਏ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਧੰਨਪੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਦੋ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ

ਗਏ ਹਨ। ਸੁੱਖੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਗੇਟ ਉਪਰ ਅਕਾਲੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਗਰੋਹ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲਜੀਤ ਭਾਨਾ ਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁਧ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਭਾਨੇ ਨੇ ਹੁਣ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਪਰ ਸੁੱਖਾ

ਕਾਹਲਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਉਥੇ ਉਹ ਫੇਸਬੁੱਕ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਮੋਬਾਈਲ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਉਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਭਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਜਾਰੀ ਰਹੀ।

ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਬਣੇ ਥਾਣੇ

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਥਾਣਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੇਹੱਦ ਨਿਘਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮਾੜੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਣੇਦਾਰ ਜੁਅਰਤ ਘੱਟ ਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਪਰ ਹੀ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਗੋਂ ਹਰ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਵੋਟ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਮਾੜੇ ਅਨਸਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਥਾਣਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਰਗੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਨਹਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਅਹੁਦੇ ਉਪਰ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟੇ ਰੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 70% ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫਾਰਗ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚੇ ਜਾਣਗੇ 200 ਕਰੋੜ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਵਿਭਾਗ)-ਕਮ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਕੈਡਮੀ ਫਿਲੌਰ ਐਸ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 13ਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਮਰੱਥਾ 4500 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 6500 ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰਿਹਾ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਵਧੀਆ ਟਰੇਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਜੋ ਟਰੇਨਿੰਗ

ਦੀ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਹੈ, ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਹਾਨਖੇਲਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਲਈ ਵੀ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 66 ਫੀਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਕ ਵਾਰ ਹਰੇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਿਫਰੈਸ਼ਰ ਕੋਰਸ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 400 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਬੈਚ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਤਾਰਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮਾਨ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ

ਪਟਿਆਲਾ: ਅਦਾਲਤੀ ਪੇਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਚੀਫ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਇਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਿੱਚ ਧੂਹ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਵਾਰ ਇਥੇ ਮਾਹੌਲ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭੰਡਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਕੋਰਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ. ਮਾਨ ਦਲ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੈਅ ਸੀ। ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਸ. ਮਾਨ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨਸਿੰਘਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਕਾਰਕੁਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਰੋਕ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਤਲਖਕਾਲਮੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਵਰਕਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਫਿਰ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਮਾਨ ਸਣੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਕੋਰਟ ਰੂਮ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਾਖਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ. ਮਾਨ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਗੂ ਤਾਰਾ ਦੇ

ਅਦਾਲਤ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ

ਵਲੋਂ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ. ਮਾਨ ਤੇ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਸਣੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਤਾਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਵੀ ਹੋਈ।

ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਸਿੰਘਲ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦੋ ਫਰਵਰੀ ਦਾ ਦਿਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਹੈ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਈ.ਡੀ. ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 6000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਬਾਦਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਾ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ

ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਜੀਠੀਆ ਪਾਸੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਸ 'ਤੇ 2-ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਘਪਲੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲੀਆਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਰਵਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਰੋਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਈ.ਡੀ. ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂਚ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਜਾਂਚ

ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ 'ਆਪ' ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੀ ਨਵੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਇਸ ਤਬਾਦਲੇ ਕਾਰਨ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਈ.ਡੀ. ਵਿਭਾਗ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੇ

ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਮਜੀਠੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਈ.ਡੀ. ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ ਤੇ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਕੇਸ ਨੇ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਧਮਕਾਉਣ ਤੇ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੁਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁੱਦਾ ਗਲਤ ਰੰਗਤ ਲੈ ਗਿਆ। ਈ.ਡੀ. ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਰਹੀ 'ਵਿਕਾਸ' ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ

ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ 'ਵਿਕਾਸ' ਦਾ ਮੂਲ-ਮੰਤਰ ਹੈ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਰਤ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਡਲ ਦੀ ਅਮਲਦਾਰੀ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫ਼ੁਰਤੀ ਲਿਆਉਣਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਧੜਾ-ਧੜ ਫ਼ੈਸਲੇ ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੱਤਾਨਸ਼ੀਨ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ 11 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਹਿਜ਼ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ, ਰੁਕੇ ਹੋਏ 160 ਵਿਚੋਂ 133 ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਕੌਮੀ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਚੌਗਿਰਦਾ ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ 175 ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ

ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੋਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਉਪਰ ਤਰਜੀਹੀ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਭਿੱਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਖਾਣਾਂ/ਸਨਅਤੀ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ (ਸੇਜ਼) ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਜਾੜੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲ/ਪੌਣ-ਪਾਣੀ/ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਸਮੀ 'ਕਲੀਅਰੈਂਸ' ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਭੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਹਾਲੀਆ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਹੀ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂੰਜੀ-ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸੇਜ਼ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਲ ਟੈਕਸ ਰੋਕਾਂ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਨਾਸਿਕ ਵਿਚ 'ਇੰਡੀਆਬੁਲਜ਼' ਵਲੋਂ 14,650 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਹੁ-ਪੈਦਾਵਾਰੀ 'ਸੇਜ਼' ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਰੀਵਿਊ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ 'ਸੇਜ਼' ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਪੌਣਪਾਣੀ ਦੇ ਤਵਾਜਜ਼ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਤੇ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰ ਹੈ।

17 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ 6000 ਕਰੋੜੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਆਧਾਰਤ ਬਹੁ-ਪੈਦਾਵਾਰੀ 'ਸੇਜ਼' ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, "ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਮਾਧਵ ਗਾਡਗਿਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।" ਭਾਵ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਦੌਲਤ ਦੀ ਲੁੱਟਮਾਰ ਦਾ ਕੁਝ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਭਿੱਕੇ ਵਾਲਾ ਦਸਤੂਰ ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਮਾਡਲ ਵਿਚ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਚੱਲੇਗਾ।

ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੰਢੇ ਉਪਰਲੀ 1600 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਪਰਬਤ-ਮਾਲਾ, ਇਸ ਦੀ ਹਰ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਆਦਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਹੋਂਦ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਬਤ ਹਿਮਾਲੀਆ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਰਕਬਾ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰਕਬੇ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ 2 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਯੂਨੈਸਕੋ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕੁਦਰਤੀ ਚੌਗਿਰਦੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੌਗਿਰਦਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਮਾਧਵ ਗਾਡਗਿਲ ਨੇ 'ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ' ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ, ਖਾਣ-ਖੋਦਾਈ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ, ਪਰਮਾਣੂ ਬਿਜਲੀ ਪਲਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਲੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਗੋਆ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਖਾਣ-ਮਾਫ਼ੀਆ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂੰਜੀ-ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ 'ਸੇਜ਼' ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਲ ਟੈਕਸ ਰੋਕਾਂ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਹਨ।

ਜਾਂ ਰਹੀ ਚੌਗਿਰਦੇ ਦੀ ਭਾਰੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਦਿਖਾਈ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਚੌਗਿਰਦੇ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਹੋਂਦ, ਜੀਵ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੋਏ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਕਾਮੀ (ਲੋਕਲ) ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਰਹੀ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਮਸਲਨ ਗੋਆ ਜਿਥੇ 1992 ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਧਾੜਵੀਆਂ ਵਾਂਗ ਖੁਦਾਈ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪੈਦਾਵਾਰ 1 ਕਰੋੜ 21 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਸੀ, ਉਹ 2009 ਵਿਚ 4 ਕਰੋੜ 11 ਲੱਖ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਤਕ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚੀ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਾਧਾ 2 ਕਰੋੜ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਸੀ। ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਾਣ-ਖੁਦਾਈ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਇਕ ਕਰੋੜ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਜੋ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, 89 ਫ਼ੀਸਦੀ ਚੀਨ ਨੂੰ ਅਤੇ 8 ਫ਼ੀਸਦੀ ਜਪਾਨ ਨੂੰ। ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਕਿ "ਚਾਲੂ ਅਤੇ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਖਾਣ-ਖੋਦਾਈ, ਸਨਅਤੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਬਾਗਵਾਨੀ ਅਤੇ ਮੱਛੀ-ਪਾਲਣ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਆਰਥਿਕ ਅਮਲ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਨ।" ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਰਤਨਾਗਿਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਕੋਲਾ ਆਧਾਰਤ ਬਿਜਲੀ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ, ਫਿਨੈਲੈਕਸ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮਛੇਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 'ਕੁਦਰਤੀ ਚੌਗਿਰਦੇ ਪੱਖੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਾ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 2016 ਤਕ ਪੜਾਅਵਾਰ ਬੰਦ ਕਰਨ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹੀ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਦਕਿ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਕਾਇਮ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ/ਆਰਥਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਕੇਰਲ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਕਰਨਾਟਕ, ਗੋਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਲਟਾ ਇਸ ਦਾ ਰੀਵਿਊ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਰੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕੇ. ਕਸਤੂਰੀਰੰਗਨ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ 'ਆਹਲਾ ਮਿਆਰੀ ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁਪ' ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗਰੁਪ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਮੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁਨ ਭੂਮਿਕਾ ਵਰਗੇ ਜਮਹੂਰੀ ਤੱਤ ਵਾਲੇ ਗਾਡਗਿਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਇਕੋ-ਟੱਕ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਮਹਿਜ਼ 37 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਰਸਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲੁੱਟਮਾਰ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਗਾਡਗਿਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹੈ ਮੋਦੀ ਦੇ 'ਨਵੇਂ ਡਾਕਟਰਾਂ' ਦਾ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ!

ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਬੁਰੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਨਿਗੂਣੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਦੀ ਇਹੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਜੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਗਰੀਨ ਹੋਣ ਹੁਣ ਤਕ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ

ਪੂਰਬੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਸੀ, 'ਵਿਕਾਸ' ਦੀ ਉਹ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹੁਣ ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵਾਇਨਾਦ, ਕਨੂਰ, ਮਲਾਪੁਰਮ ਅਤੇ ਕਾਸਾਰਗੋੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ 'ਨਕਸਲ ਵਿਰੋਧੀ' ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਕਮਾਂਡੋ ਫੋਰਸ 'ਬੰਡਰ ਬੋਲਟ ਕੋਰਲ' ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕੋਬਰਾ, ਜੈਗੂਆਰ, ਗਰੇਅ ਹਾਊਡਜ਼, ਸੀ-60 ਕਮਾਂਡੋਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਨਕਸਲ ਵਿਰੋਧੀ ਖ਼ੁਫ਼ਾਰ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਵਾਧਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਪੇਂਟੀ ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਜੰਗਲੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦਮਨ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ 'ਬਗ਼ਾਵਤ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ' ਲਈ ਜੰਗਲੀ ਪੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਸਲਵਾ ਜੁਡਮ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਐਲਾਨੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਹੇਮ ਧਾਰਡਜ਼ ਅਤੇ 'ਮੁਖਬਰ' ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ 'ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੋਲਿਸਿੰਗ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 'ਜੰਗਲ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀਆਂ' ਜਾਂ 'ਜਾਗਰਿਤਾ ਸਮਿਤੀਆਂ' ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸਕੀਮ ਚਲਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਸਲਵਾ ਜੁਡਮ ਵਾਂਗ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾ ਕੇ ਖਾਣ-ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਸਨਅਤ ਮਾਫ਼ੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਾਏਗੀ।

22 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕੇਰਲ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਪਾਲਾਕਡ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੀ ਫੂਡ ਆਊਟਲੈਟ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਦਫ਼ਤਰ ਉਪਰ ਮਾਓਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਕਾਨੂੰਨ ਹੇਠ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇ.ਐਫ.ਸੀ. ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਦਫ਼ਤਰ ਉਪਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪਰਚੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਕੇਰਲ ਦੇ 'ਮਾਓਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਖੇਤਰਾਂ' ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਛਾਪੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਲੇਖਕਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਲੱਭ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਤੰਗ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। 22 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਲਿਆਲਮ ਪਰਚੇ 'ਕੋਰਲੀਯਮ' ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਉਪਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦਮਗਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਹ ਉਹ ਤੱਥ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ 1947 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਜੋ ਨੁਰਮਹਿਲ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਏਕੜ ਖੇਤ ਐਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੋਸਤ (ਡੋਡੇ) ਬੀਜਣ ਦਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੋਸਤ ਬੀਜਣ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਅਸੀਂ ਪੋਸਤ ਬੀਜਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਬੈਠਕ ਦਾ ਕਮਰਾ ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ ਅਤੇ 14 ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਸੀ, ਡੋਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਟੱਬਰ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਪੋਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੇ ਆਵ-ਗੁਆਵ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਪੋਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਪੋਸਤੀ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਅਮਲੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਅਫੀਮ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੋਸਤ ਦੀ ਖੋਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਗਈ, ਡੋਡੇ ਮਿਲਣੇ ਔਖੇ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਪੋਸਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਸਤ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜੇ ਬੰਦਾ ਤਸਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਵਸਤੂ ਵਾਸਤੇ ਮੰਗ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੰਗ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਔਲਫ਼ ਬੱਚੇ-ਨੌਜਵਾਨ ਸੌਖੇ ਹੀ ਫਸਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ।

ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਭੰਗ ਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਭੰਗ ਦੇ ਪੌਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਆਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਭੰਗੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਵਸਤੂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਪੈਦਾ ਕਰੇ।

ਨਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਤ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਸਕਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਭੁਕਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਘਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਕਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਗੇ ਲੋਕ ਠੋਕੇ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸੀ, ਹੁਣ ਡਲਿਵਰੀ ਘਰੇ ਹੀ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪ੍ਰਾਤਾਂ ਨੇ ਠੋਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਚਾਰਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ

ਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਘਰੀਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਠੋਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਪੀ ਕੇ ਲੇਟ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਫੜ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਆਖਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬਬੰਦੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ।

ਮੈਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਮੁਲਕ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਘਰ ਜਾਓ; ਉਥੇ ਵਿਸਕੀ, ਬੀਅਰ ਆਦਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਬੰਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਸਕੀ-ਬੀਅਰ ਆਦਿ ਤਸਕਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਰਸੂਖਦਾਰ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਿਆਂ ਘਰ ਬੈਠੇ-ਬਿਠਾਏ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਇਕ ਤਾਂ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਸਕਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਜਾਂ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤਸਕਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ

ਆਪਣੇ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਥੱਲੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਜਾਂ ਤਸਕਰ ਆਪਣਾ ਨੈਟਵਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਇਸ ਪੱਖੋਂ। ਜਦ ਪੋਸਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਪੋਸਤੀ ਵਧ ਗਏ। ਪੋਸਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੋਸਤ ਦੇ ਮਲ ਕੇ ਕੱਚੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥਾਂ ਪੋਸਤੀ ਸਿੱਧੀ ਭੁੱਕੀ ਹੀ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੋਰ ਸਸਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ, ਕੈਪਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਮਿਲਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇੜੀ ਚਿੰਟੇ 'ਤੇ ਆ ਗਏ। ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਬਣ ਗਈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਮੁਫਤ ਸ਼ਰਾਬ, ਡੋਡੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵੰਡਦੇ ਹਨ। ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਟਰੱਕ ਡੋਡਿਆਂ ਦੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਪੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਫੜੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਵੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ

ਆਉਂਦੀ। ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪੋਸੇ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਊ ਵਸਤਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਜਨਤਾ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਮਝੋ ਸਾਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਠੇਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੋਸਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿੰਟਾ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਤੇ ਨਸ਼ੇੜੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਤਸਕਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਹੈ ਅਤੇ ਤਸਕਰ ਸਿਆਸੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਆਪਣਾ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣੀ ਅਸੰਭਵ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਆਸ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੱਲਿਓ ਲੈ ਕੇ ਉੱਪਰ ਕੇਂਦਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਦੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੀ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਤ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੰਸਾਰ ਮੰਡੀ ਦੇ ਆੜੂਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨੰਬਰ

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ ਦਾ ਦਿਨ ਉਡੀਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਫ਼ਤਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਫਰਮ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ ਤੱਕ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਇਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਖੁਦ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕਮਾਨ ਸਾਂਭਣ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਡੱਕਾ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਡੱਕੇ ਵੱਜਦੇ ਦਿਸਦੇ ਸਨ। ਜਾਰਜ ਬੁੱਸ਼ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਹੀ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਬਣਾ ਕੇ ਖੜੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੌ ਦਸ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਤਾ ਦਿਸਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਝੀ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮੋਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਭਲਕ ਨੂੰ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਮੁਲਾਇਮ ਵੱਲ ਵੀ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਾਇਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਭਾਰਤ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਨਾ ਹੋਈਏ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨੋਂ ਹੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌੜੇ ਤਜਰਬੇ ਬਹੁਤ ਹੰਢਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ। ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਬੜੇ ਨਾਮਣੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਦਮੀ ਸਿਰੇ ਦਾ ਕਾਬਲ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵੀ। ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਰਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੌਰ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਕੋਈ ਲਾਈ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ

ਸੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਕੋਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੜ੍ਹਦੇ ਘੋਟਾਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋ ਕਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਸਨ। ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਮੋਹਨ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏਨੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਲੇ

ਨਾਲ ਉਹ ਲੋਕ ਜੁੜ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਦਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੋਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮਾਲ ਕਮਾਉਂਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੋਕਦਾ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਡੱਕਾ ਵੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਡੱਕਾ ਵੱਜਿਆ ਸੀ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਜੂਕਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ

ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਸੰਤੋਸ਼ ਹੇਗਡੇ ਨੂੰ ਲੋਕਪਾਲ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਫਰੇਲੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਫਸ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ, ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਵਾ ਕੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਲੰਕੀ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਛੱਡਿਆ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹੋ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਮੁੜ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਛਾ ਗਿਆ। ਕਰਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੁੱਛ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਾਜਪਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਜੀਅ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ। ਬਾਈ ਸੌ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਉਦੋਂ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੁਣ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੁਝ ਜਲਸਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਵੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਭਲਾ ਕਿਸ ਦੇ ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰੂੰਗਾ? ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੰਤਾਲੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਮਸਤੇ ਕਹਿ ਆਇਆ ਸਾਂ, ਬੱਚੇ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਿਸ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਵਿਆਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਉਥੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਹਾਲੇ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਵੱਲ ਦੌੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਗੂ ਮੰਨ ਕੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹਰ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮੁਥਾਜ ਹੋ ਗਈ, ਉਦੋਂ ਅਗਲੀ ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਕੈਂਡਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਸ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਰਾਂ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਛੇ ਇਕੱਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਨ, ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਛੇ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੱਥ ਕਮਾਨ ਆਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਜਣੇ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ

ਸਨਮਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਬਥੇਰੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਗਿਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੋਦੀ-ਮੁਰੀਦ ਵੀ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਤਾਂ ਉਚੇਚਾ ਗਿਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਸੰਤੋਸ਼ ਹੇਗਡੇ ਨੂੰ ਲੋਕਪਾਲ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਫਰੇਲੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਫਸ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ, ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਵਾ ਕੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਲੰਕੀ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਛੱਡਿਆ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹੋ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਮੁੜ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਸਿਰਫ ਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾ ਗਿਆ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੁੱਛ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਫਿੱਟ ਕਿਵੇਂ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ?

ਪਿਛਲਾ ਤਜਰਬਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਐਨਰਾਨ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਆਰਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹੋ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਏਦਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਵੋਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਡੀਕਿਆ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਫੌਜ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਟੈਟਰਾ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹੀ ਕਿ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਵੀ. ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਚੋਦਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਸੋਚੇ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਉਸੇ ਟੈਟਰਾ ਟਰੱਕ ਸੋਚੇ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ, ਕੰਪਨੀ ਵੀ ਉਹੋ ਹੈ, ਟਰੱਕ ਵੀ ਉਹੋ ਤੇ ਉਦੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਵੀ. ਕੇ. ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਰੌਲਾ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜੀ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਜੰਟ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਏਜੰਟ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਕਮਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕਮਾਉਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ-ਪੱਤੀ ਵੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਤਾਜ਼ਾ ਕਹਾਣੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਸੌ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫਤਨਵੀਸ 'ਦੇ ਨੰਬਰ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗੋਲੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੋਲਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।

ਕਮਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਅਸੀਂ ਖੁੰਝ ਹੀ ਚੱਲੇ ਸਾਂ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਜਾਲੂੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸਤੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ 21 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਂ ਸਿਰਫ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ, ਕਰਨਾਟਕ, ਕੇਰਲਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਹੈ। ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ, ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਜਾਲੂੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਿਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਇਰਾਨੀ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹਰ ਚੋਣ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਵੇਲੇ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਬਾਪ-ਦਾਦੇ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮੋਹ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਲਾਇਕ ਮੰਨੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸੀਨਾ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਾਂਗ ਛਪੜਾ ਇੱਚ ਨਾ ਸਹੀ, ਭਾਵੇਂ ਛੱਤੀ ਇੱਚ ਚੌੜਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਭਰੋਸੇ ਵਾਲਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਫਰਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੁਕ ਛਕਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਮੱਛੀ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁੰਡੀ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਚੋਗੇ ਵਾਂਗ ਗ੍ਰਾਹਕ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਚੋਗਾ ਵੀ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ
ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
*2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733

Yuba City Ph:530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 31 ਜਨਵਰੀ 2015

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁਹਾਰ

ਸ਼ੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਨਾਂ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਛੁੱਝੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੱਲ੍ਹ, ਅੱਜ ਅਤੇ ਭਲਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕੌਣ ਨਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਖਲਨਾਇਕ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਔਖਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਖਲਨਾਇਕ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਫਰਕ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਿਟ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਆਵਾਮ ਨੇ ਬੌਧਿਕ ਬੁਲੰਦੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕਰੂਰ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੱਢ ਮਾਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਬੌਧਿਕ ਬੁਲੰਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਤਾਂ ਚਿਰੋਕਣਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਰਤਾ ਕੁ ਘੋਖਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਿਆਂ ਸਭ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ‘ਲਗਨ’ ਨਾਲ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਨੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿ ਕੇ। ਸ਼ੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦਾ ਇਕ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁੱਖੇ ਦੀ ਮੌਤ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪਰ ਉਸ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸਨ। ਇਸ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ/ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਉਤੇ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਚਾਂਗਰਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਚਾਂਗਰਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਚਾਂਗਰਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚਾਂਗਰਾਂ ਸਾਡੇ ਨਿਰਮਲ ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਥਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਆਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਕਿ ਹਾਕਮ ਇਕ ਹੋਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਘੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਠੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਉੱਗਲ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਪਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚੂਰ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਇਕ ਨਾ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ‘ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਉਤੇ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਕੀਤੇ ਪਰ ਪਰਨਾਲਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਥੇ ਦਾ ਉਥੇ ਹੈ।

ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਉਂ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਤਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਅਹਿਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅਖੌਤੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਹੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕੋਹਜੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕਦੀ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ, ਐਨ ਉਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਫਸਤਾ ਵੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਾਜੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਖੁਦ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਰਿਆ ਵਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਰਗੀ ਨਿਰੋਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਨਵੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਪਿੰਡ, ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਚਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੱਕ ਸ਼ਰਾਬ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ! ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਚਲਾਉਣੀ ਹੈ! ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਅਕਸਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਕਿ ਲੋਕ ਉਜੜ-ਪੁੱਜੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਮਾਲੀਆ ਹੁੰਝਣ ਦਾ ਹੀ ਫਿਕਰ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਲੀਆ ਹੁੰਝਦਿਆਂ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨੀਤੀ-ਘਾੜਿਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਉਹ ਸਾਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਟੀਚਾ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪੱਖ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਰਸਾਤਲ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਲੀਹ ਉਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਨਿਰੋਲ ਸਿਆਸਤ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੈਂਠ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਕੀਮਾਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਹੈ ਪਰ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖਲਨਾਇਕਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਿਉਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਇਕ ਲਈ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ!

ਕਿੱਡਾ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਲਿਆ ਹੋਕਾ, ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਨੇ ਖਿੱਚ ਲਈ ਬਾਂਹ ਫੜ੍ਹ ਕੇ। ਹੁਣ ਝਾੜੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੱਜ ਕੋਈ, ਸਾਥ ਛੱਡ ਗਈ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸਕਾ ਕੋਈ, ਜਿਹਦੀ ਚੱਲ ਜਾਏ ਓਹੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਥੇ ਹਰ ਭੁੱਖਾ ਭੁੱਖੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਦਾਅ ਲੱਗੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਖਾ ਜਾਂਦਾ। ਨਿੱਕਰਾਂ ਪਾ ਕੇ ਮੋੜਾਂ ਤੀ ਉਲਟ ਗੰਗਾ, ਕਰੇ ਰਾਹ ਸਿੱਧੇ ਪਾ ਕੇ ਖੁੱਤੀਆਂ ਜੀ। ਪੱਟੇ ਭਰਮ ਦੇ ਪਿੱਟਣ ਇਹ ਫੁੱਲ ਫੜ੍ਹ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਕੰਧਾਂ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗੀਆਂ ਕੁੱਤੀਆਂ ਜੀ। ਦਿਲ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਧੜਕਿਆ ਜਮ੍ਹਾ ਪੂਰਾ, ਲੱਗਾ ਚੜ੍ਹਨ ਇਕ ਨਵਾਂ ਹੀ ਰੰਗ ਮਿੱਤਰੇ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆ ਜਾਏ ਸਾਹ ਸੁੱਖ ਦਾ, ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਜੇ ਜਿੱਤ ਜਾਏ ਜੰਗ ਮਿੱਤਰੇ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੀੜ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੱਤ ਸਿਤਾਰਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਸਭ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਥਾਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੰਗਾਲੀ ਦੇ ਭੰਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਜੜ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨੇ ਸੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ।...ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪਿੰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਵਾਰਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਆਸੀ ਅਹੁਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਹਨ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਹੁਣ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ-ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਭ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸਾਲ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਉਤੇ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ

ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 91-82888-35707

ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਿਤਕਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਹਰ ਹੀਲੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਰਉਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵੀ ਖੰਭ ਲੱਗ ਗਏ। ਹਰ ਗੱਲ ਉਤੇ ਟੀਕਾ ਟਿੱਪਣੀ ਆਮ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ’ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਦਰ ਖਲਬਲੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ 12 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਉਲੀਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੋਰੇਇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦਾਂ ਉਤੇ ਧਰਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਦੱਬਵੀਂ ਸੁਰ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ। ਸੋ, ਧਰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਅਕਸ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਟੁੱਟੀ ਗੰਢਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਰਜ਼ੀ ਹੀ ਸਹੀ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗਲਵੱਕਤੀ ਪੈਦੀਆਂ ਹੀ ਮਾਘੀ ਦੇ ਮੇਲੇ ਉਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਤਕ ਹੁਣ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ਉਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਰਵਰੀ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਠੱਗੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸੀਏ ਉਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਧੜੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਉਤੇ ਅਤੇ ਬਾਜਵਾ ਦਾ

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਬਚਾਉਣ ਉਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਧਾਰੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਧੜੇ ਨੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਸਰਦਾਰੀ ਦਰਸਾਉਣ ਖਾਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਠੋਕ-ਵਜਾ ਕੇ ਰੈਲੀ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਇੱਕਜੁੱਟ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬਤੌਰ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵਾਗਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਧੱਬਾ ਲਗਾਉਣ ਖਿਲਾਫ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਦੁਖਾਂਤ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੀ! ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਤਰਸ ਭਰੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੜ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਹੀ ਅਪਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਬੂਤਰ ਵਲੋਂ ਔਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ, ਸਗੋਂ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਜੁਟਾਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਨ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਸੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ! ਪੰਜਾਬ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਲਈ ਰਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ੇਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ? ਇਹ ਸੁਆਲ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੱਤ ਸਿਤਾਰਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਸਭ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਥਾਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੰਗਾਲੀ ਦੇ ਭੰਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਜੜ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਫਨੇ ਸੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਬੇਜੋੜ ਵਿਆਹ ਕਰ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਜੇ ਪੌੜੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ, ਉਹ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਨੇ ਜੰਗਲ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪਿੰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਵਾਰਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਆਸੀ ਅਹੁਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਹਨ। 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ 21 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਹਿਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ 29 ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਗ਼ੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਲਕਾ

ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੁੱਛੇਗਾ? ਪਾਰਟੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਉਡ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਾਰਿੰਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਉਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੋਦਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਘਟ ਗਏ ਹਨ। ਸਮਾਜਕ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਕਾਰਨ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਪੀਲੀਏ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਟੱਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੋਧੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ, ਸਭ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਕੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਅਲਕੋਹਲਿਸਟ) ਨਸ਼ੇਤੀ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਟੀਚੇ ਕਿਉਂ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲੱਗਣ। ਸਾਲ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 33.63 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਲਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਬੀਅਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ 38.43 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਖੱਟਣ ਦੀ ਲਲੂਕ ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗੀ? ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਚੁਕਵਾਉਣ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਉਤੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ।

ਬੌਧਿਕ ਕੰਗਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਨੇਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜੇ ਰਾਜ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪਸ਼ਟ ਏਜੰਡਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੌਧਿਕ ਗਰੁਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਸਭ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਉਂ? ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੁਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਕੋਲੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ, ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸਭ ਕੁਝ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋੜ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਅਜੇ ਕਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ- ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਕੇਵਲ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਸ਼ੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕੇਗੀ।

ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਹਨ? ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਉੱਤੇ ਆਇਆ ਮਹਿਮਾਨ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਕ ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੁਰਖਰੂ ਕਿਉਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ? ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ
ਫੋਨ: 91-97811-21873

2015 ਦਾ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਅਤੇ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਹਰ ਚੋਣ-ਅਚੇਤ ਹਰਕਤ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰੀਆਂ ਘੁਰਕੀਆਂ ਨਾਲ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਲ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 15 ਅਗਸਤ 2013 ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਦਾ ਜੁਆਬ ਭੁੱਜ ਦੇ ਲਾਲਨ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਾਸੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭੁੱਜ ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨਗੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ' ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆਂ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 'ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਮੁਲਕ' ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਆਲਮੀ ਪਾਲਾਬੰਦੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਪਾਰ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਦੁਵੱਲੇ, ਤਿਕੋਣੇ, ਚੌਕੋਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਚਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਓਬਾਮਾ-ਮੋਦੀ ਨੇਤਾ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੋਧ ਦਾ ਸਹਿਜ ਮੇਲ ਹੈ?

ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤ ਖਾਸੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਮੁਹਾਜ਼ਰ ਉੱਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਮੁਖੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਦਾਅਵਾ 'ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਦੇ ਨਾਧ' ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ 'ਮੈਂ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋਇਮ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਜੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਕੱਦ ਮੋਦੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟਦੇ-ਵਧਦੇ ਹਨ। ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮੋਦੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਮੰਤਰੀ-ਮੰਤਰੀ ਫੈਸਲਾ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣਾ ਸਕੱਤਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਗਣ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਹੋਇਆ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ

ਦੇ ਦਫਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਝੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਖਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਹੋਏ ਅਹਿਮ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਆਪ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਗੇ। ਬਾਕੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਹਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ 'ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ' ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜੀ ਟਿਕਾਣਾ ਜਾਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਡਾ ਬਣਾਉਣਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਚਿਰਕਾਲੀ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਚੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖ਼ਿੱਤੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀਆਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ਼ਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਘੁਰਕੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸਹਿਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਪਾਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ

ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੀਨ-ਜਪਾਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਪਾਨ ਵੱਲ ਝੁਕਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਰੀਕ ਰੂਸ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੱਕੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਨਾਟੋ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਮੋਦੀ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਬਾਮਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਗ਼ਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਗ਼ਲਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਥਾਂ ਕਾਰਨ ਮੋਦੀ-ਓਬਾਮਾ ਦੋਸਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਸਰਦੀ ਲੋੜ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉਰਜਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ 2008 ਵਿਚ ਹੋ

ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਓਟ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਸੰਨ 1984 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਰਬਾਈਡ ਭੁਪਾਲ ਵਿਚ ਗੈਸ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭੁਪਾਲ ਵਿਚ ਪਿਆ ਰਸਾਇਣਕ ਕਚਰਾ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਜਾਪਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ-ਬਰਾਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਉਤੇ ਪਾ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ

ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਮੋਦੀ ਤੇ ਓਬਾਮਾ

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਫ਼ਸੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮਾਈਕਲ ਮੂਰ ਨੇ ਸਿਹਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਣਾਈ ਆਪਣੀ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਤਫ਼ਸੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰ (ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਮਾਤੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ' ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ? ਜਨਤਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉਰਜਾ ਦੇ ਮੌਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਫ਼ਸੀਲਾਂ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੀਆਂ ਪਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉਰਜਾ ਦੇ ਖ਼ਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ

ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉਰਜਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਰਜਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਉਰਜਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗਾ ਮੁਲਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਉਰਜਾ ਦੇ ਮਹਿੰਗੇ ਅਤੇ ਖ਼ਦਸਿਆਂ ਭਰਪੂਰ ਰਾਹ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਜਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੇ ਚਰਨੋਬਿਲ, ਫੂਕੋਸ਼ੀਮਾ ਜਾਂ ਜਾਦੂਗੌੜਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਵਾਲੀ ਤਕਰੀਰ ਦੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਣਪ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਕੇ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗ਼ਲਬਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ।" ਇਸੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਉੱਤੇ ਮੋਦੀ-ਓਬਾਮਾ ਆਪਣੇ ਗ਼ਲਬੇ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਗ਼ਲਤ ਹੈ, "ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਯਕੀਨ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ।" ਮੋਦੀ-ਬਰਾਕ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਪਨਾਏ ਰਾਹ ਦੀ ਮੰਤਰੀ-ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ ਪੁਖ਼ਤਾ ਆਵਾਜ਼ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਰਸਮੀ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤੱਕ 15 ਅਗਸਤ ਅਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਰਸਮੀ ਜ਼ਿਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਨਾਲ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਥੋਮਸ ਜੈਫਰਸਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਤੁਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਚਾਰ ਅਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ: ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਲਿੰਗ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਗ਼ੁਰਬਤ ਦੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਹੀਂ ਓਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਨ।" ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਇਹ ਤੁਕ ਚਿਤਾਰੀ ਹੈ, "ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇ...ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਗ਼ਰੀਬ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੋ...ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਵਰਾਜ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਭੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।"

ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਤ ਤੱਥ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਪਾਤਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਮਾਇਆ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਨ-ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਨਬਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸਿਆਸਤ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਦੰਦ ਤਿੱਖੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਦਾ ਰਸਮੀ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ ਦੀ ਫਹਿਰਿਸਤ ਨਾਲ ਛਿੱਬਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਨਾਮ ਅਹਿਮ ਹਨ- ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ (ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਬਿਲ ਤੇ ਮਲਿੰਕਾ ਗੇਟਸ (ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਨ)। ਅਡਵਾਨੀ ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਅਗਵਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਤੌਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕੁਨਬਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਗੇਟਸ ਜੋੜਾ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਵਾਲੇ ਆਲਮੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਨਿਗੂਣਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ (ਜੋ ਰਕਮ ਪੱਖੋਂ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਧਨ-ਕੁਬੇਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 'ਗਿਆਨ ਲੋਕਾਂ' ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ' (ਓਪਨ ਸੋਰਸ) ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਉੱਤੇ ਗਣ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੰਤਰ ਅਮਰੀਕੀ ਤਰਜ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਆਈ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਦੀ ਤੁਕ ਅਹਿਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, "ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲਾ ਤਬਕਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤਬਕੇ ਨਾਲ ਚਲ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।" ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਤਾਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਹਰ ਮਸਲਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਸ਼ੁਰੂ

ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਇਸ ਪੱਖ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਰਦਰਦੀ ਤੇ ਨਾਮੋਸ਼ੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਹ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਆਗੂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਥੀ ਤੇ ਦਕਿਆਨੂਸੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬੋਪਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤਕ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਚਾਅ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫਿਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਥਨੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਹੁਣ ਆਏ ਦਿਨ ਇਹ ਲੋਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਭੁੱਲੇ-ਭਟਕੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ਮੋਦੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਜਿਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੱਧ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਹਕੀਕਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ

ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਲ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਿਰਫਿਰੇ ਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਚਾਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਉਲੀਕਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਛੱਡਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰਮਾਣਨ ਬੋਰਡ (ਸੀ. ਬੀ. ਐਫ. ਸੀ.) ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹੀ ਪਹੁੰਚ ਦਰਸਾਈ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਖੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੁਖੀ ਬਾਪਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਾ ਲਾਈ ਜੋ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸੋਧ ਮਿਲੇਗੀ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਹੁਣ ਖੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਤੇ

ਕਾਰਗਰਤਾ ਦੀ ਅਸਲ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਵਾਲਾ ਅਕਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸੂਝ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੋਤੀ' ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਖੁਦ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲੋੜੇਂ ਵੱਧ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੋਦੀ ਕੋਲ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੀਸਪ ਤਈਅਪ ਅਰਦੋਗਨ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਰਦੋਗਨ ਦੀ ਜਸਟਿਸ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪਾਰਟੀ (ਏ.ਕੇ.ਪੀ.) ਤੁਰਕੀ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਲੈ ਗਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤਾਤੁਰਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਰਦੋਗਨ ਵਰਗੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

—ਐਸ. ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ

ਕਹਾਣੀ ਇਉਂ ਤੁਰੀ-6

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 091-1142502364
bhullarg@gmail.com

ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਖਿਚਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਨੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਗਾਈ। ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗੋਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਿੰਧੂ ਸੌ ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ, ਸਿੰਘ ਹੈ ਤਾਂ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹੋ ਜਿਹਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਜੋ ਚਰਨ ਦਾਸ ਹੈ! ਜਦੋਂ ਮਿਲਣਾ-ਗਿਲਣਾ ਬਣਿਆ, ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਗਿਲਿਆ। ਉਹ ਹੱਸਿਆ, “ਭਰਾ, ਅਸੀਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀਏ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਨਾਲੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਾਂਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ-ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਨੰਗ-ਮਲੰਗ ਲੋਕ ਹਾਂ!” ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੰਸਰਾਜ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਰਿਹਾ। ਉਹਨੇ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਅਮਰੀਕਾ) ਤੋਂ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰੇਟ ਕੀਤੀ

ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਘ

ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਵੱਲ ਉਹਦੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਨਾਟ-ਮੰਡਲੀ ਦੇਖੋ। ਉਹ ਆਪ, ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਪੰਜੇ ਧੀਆਂ। ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ ਪਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਖੇਡਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬੱਸ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪੁਰਸ਼ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਹੱਸਿਆ, “ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜ-ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਜੰਮ ਲੈਣੇ ਸਨ। ਐਕਟਰ ਬਾਹਰੋਂ ਤਾਂ ਨਾ ਲੱਭਣੇ ਪੈਂਦੇ!” ਉਹ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, “ਭਰਾ, ਤੇਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਤੇਰੀ ਭਰਜਾਈ ਹੀ ਵੇਰੀ ਢਾਹ ਬੈਠੀ।” ਇਹ ਕਸਰ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਸੈਟ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਉਹਦੇ ਬਹੁਤੇ ਨਾਟਕ ਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹਨ। ਉਹਨੂੰ ਸੈਟ ਲਈ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਾਹਰੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਉਹ ਘਰੋਂ ਮੰਜੇ-ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ, ਚੱਕਵਾਂ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਭਾਂਡੇ-ਟੀਡੇ, ਬਾਲਟੀਆਂ-ਟਰੰਕ, ਜੁੱਲੀ-ਤਪੜਾ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਦਾ ਟੈਪੋ ਲੱਦ ਲਿਆਉਂਦਾ।

ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸਤਰੀ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਮੁੱਦਈ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਨਾਟ-ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਇਕ ਹੋਣਹਾਰ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਇਕ ਬੇਟੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ, “ਭਾਈ ਮੇਰੇ, ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਬੁਲਾਉਂਦੇ, ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਪਰ ਯਾਰ ਬੇਟੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ। ਜਿਹੀ ਤੇਰੀ ਬੇਟੀ, ਤਿਹੀ ਮੇਰੀ!” ਉਹ ਹੱਸਿਆ, “ਭਰਾ, ਗੱਲ ‘ਤੇ ਗਿਲਾ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸੋਲਾ ਆਨੇ ਠੀਕ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੀ

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਲੋਕ-ਰੰਗ ਤੇ ਵਿਅੰਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਤੇ ਨਿਆਰਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਦਾ ਰੰਗ ਪੂਰੇ ਜਲੌਅ ਅਤੇ ਸਿਦਕ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਰਾਤਾਂ ਕਾਲੀਆਂ’ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਓਪਰਾ ਮਰਦ’ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਾਹਵਾ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਲੇਠਾ ਨਾਵਲ ‘ਇਹ ਜਨਮ ਤੁਮਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਲੰਮੀ ਲੇਖ ਲੜੀ ‘ਕਹਾਣੀ ਇਉਂ ਤੁਰੀ’ ਭੇਜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਂਜ, ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜਕ ਰੰਗ ਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਲੇਖ ਲੜੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਐਤਕੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਸਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਛੇੜੀਆਂ ਹਨ। –ਸੰਪਾਦਕ

ਤੇਰੀ ਬੇਟੀ ਹੈ ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਦ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਜੇ ਕੁੜੀ ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਡਾ ਸਿਰ ਪਲੋਸੇ, ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।” ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਾਲਾ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬੋਲੇ, “ਜੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ, ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਮਿੰਤਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚਾਹ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਸਾਡਾ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਖਰਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਹਿਸਾਨ ਕਿਉਂ ਝੱਲੀਏ!” ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਗਲਵੱਕਤੀ ਵਿਚ ਘੁੱਟਿਆ, “ਸਿੰਘ ਬੰਦਿਆ, ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ! ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਬੱਸ ਤੂੰ ਹੀ ਜੰਮਿਆ ਹੈ!”

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਈ ਪ੍ਰੀਤਨਗਰ ਅਤੇ ‘ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ’ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸਨ। ਦੇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ‘ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ’ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਤਾਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਏ। ਕੁਝ ਠੰਢ-ਠੰਢੇ ਰਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ‘ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ’ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰੀਤਨਗਰ ਚਲੀ ਗਈ ਪਰ ਸਹਿਰਾਈ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਡੇਰੇ ਲਾ ਲਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਥੇ ਰਹਿ ਪੈਣਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੁਭਾਗ ਬਣਿਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਪ੍ਰੀਤਲੜੀਆਂ’ ਵਿਚ ਸਹਿਰਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਪਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੈਸ, ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਹਿਰਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਸਕੂਲੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਸੋਵੀਅਤ ਦੁਰਾਵਾਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਰਸਾਲਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੱਕ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਬਿਰਾਜੇ। ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੇ ਜਾਂ ਵਾਰਤਿਕ, ਲਿਖਦੇ ਨਿਰੋਲ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਪੋਲੀਓ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ ਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ।

ਇਸ ਸਰੀਰਕ ਕਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਇਦ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਲੱਗੇ, ਅਧੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਉਹ ਅਨੇਕ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਸਨ। ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕ-ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਰਹਿੰਦੇ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੋਨ ਖੜਕਾਉਂਦੇ, “ਬਈ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਝਾਤ-ਪੋਚੇ ਵਾਲੀ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਚਾਰਿਆ ਨੂੰ ਕੁਛ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਤੇ ਲੀਤਾ ਕੱਪੜਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਸੌ-ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਜਾਈ।” ਆਪ ਤਾਂ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੀ, ਨਾਲ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੰਨ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ!

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜਿੰਨੇ ਵਧੀਆ ਕਵੀ ਸਨ, ਓਨੇ ਹੀ ਕਰਾਰੇ ਟਿੱਚਰੀ ਤੇ ਚੁੰਢੀ-ਵੱਢ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਾਂਝੀ ਸਿਫਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਸਥਾਨ ਸਾਹਿਤਕ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸੀ, ਓਨੀ ਹੀ ਧਾਕ ਸਟੇਜੀ ਕਵੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਹਾਉਸ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਰੌਣਕ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਉਥੇ ਜੁੜੀ ਢਾਣੀ ਦੇ ਗੂੰਜਵੇਂ ਹਾਸੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੇਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਧੌਣਾਂ ਮੋੜ ਮੋੜ ਦੇਖਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਜਿਵੇਂ ਗੱਲ ਸੁਝਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਲਾਜਵਾਬ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਸਰਸੀ ਗੱਲਾਂ ਏਨੀਆਂ ਦਮਦਮ ਸਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਮਹਿਫਿਲਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨੂੰ ‘ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਨੇ ਉਸ ਵਰਗੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਾਰਾਂ ਏਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਗੀਤ ਵੀ ਉਚ-ਪਾਏ ਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਜੋੜ ਕੇ ਮਹਿਫਿਲ ਸਜਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਛਪੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਮਿੱਟੀ ਰੋਈ’ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਪਈ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਇਕ ਗੈਰ-ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਕਫ਼ ਆ ਗਿਆ। ਕੁਰਸੀ ਕੋਈ ਵਿਗਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖਲੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪੜ੍ਹਨ ਲਗਿਆ, “ਮ...ਮ...ਮਿ...ਮਿ...ਮਿੱਠੀ ...ਰ...ਰੋ...ਰੋਟੀ! ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਜੀ, ਇਹ

ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਿੰਘ

ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ?” ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ ਜਾਣਨ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ, “ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹੇ!”

ਇਕ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕਵੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਤੁਕ ਦੁਹਰਾਈ, “ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਘਰ ਸੀ ਤੇਲੀਆਂ ਦਾ।” ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਬੋਲਿਆ, “ਹੋਰ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਸੋਢੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹੋਣਾ ਸੀ!”

ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਹਾਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮੋਰਚੇ ਪੁੱਟ ਲਏ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਹੁਟਰ ਵੱਜਦਾ, ਸਭ ਭੱਜ ਕੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਂਦੇ। ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਸ਼ਾਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਛੱਤ ਉਤੇ ਬੈਠਾ ਦਾਰੂ ਪੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਟਰ ਵੱਜ ਗਿਆ। ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਉਤਰੇ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਨੇ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹੋ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ, “ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀ, ਸੁਣਦੇ ਨਹੀਂ? ਹੁਟਰ ਵੱਜ ਗਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਹਾਜ਼ ਆ ਗਏ।” ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨੇ ਬੇਛਿਕਰੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਭਾਗਵਾਨੇ, ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰ। ਵੜ ਜਾ ਜਿਹੜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਡਿਗਦੇ ਬੰਬ ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਐਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇ ਉਡ ਰਹੇ ਹਾਂ!”

ਜਦੋਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣੇ, ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਬਣਾਈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਹੱਥੋਂ ਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਦੇਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਾਕਫ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਕਫ਼ ਕਿਹੜੇ ਟਾਟੇ-ਬਿਰਲੇ ਹੋਣੇ ਸਨ!

ਆਖ਼ਰ ਮਾਇਆ ਕਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਕੁਝ ਹਿੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਆਖਦਾ, “ਬਈ ਅਮਕਾ ਸਿਆਂ, ਦੇਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੀ ਤੋਂ ਕਾਰ ਭੇਟ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਤੂੰ ਵੀ ਏਸ ਯੋਗ ਵਿਚ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾ।” ਅਗਲਾ ਸੋਚਣ ਲਗਦਾ, ਕਾਰ ਇਹਦੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਦੇਣੀ, ਦੁਆਉਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸ ਨਾਤੇ ਪਾਵਾਂ! ਉਹਨੂੰ ਸੋਚੀ ਪਿਆ ਦੇਖ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਖਦਾ, “ਸੋਚ ਨਾ! ਆਪਣਾ ਬਾਬਾ ਕਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੋਚੋ ਤੋਂ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਨੋਟ ਕੱਢ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤੁਰਦਾ ਕਰ, ਮਗਰੋਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਸੋਚਦਾ ਰਹੀਂ।” ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, “ਯਾਰ ਭੁੱਲਰ, ਇਹ ਪੈਸੇ ਮੰਗਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਲੀਲ ਕੰਮ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਭੇਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਹੀ ਮੰਗਣੇ!”

ਪੈਸੇ ਆਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਠੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਰ ਭੇਟ-ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਈ ਗਈ। ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪਤਾਹਿਕ ਦਾ ਨੇਤਾ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਲਾ ਸੀ ਕਿ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰ ਦਾ ਉਹਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਬੋਲਿਆ, “ਜੇ ਭਲਾ ਇਹਨੂੰ ਕਾਰ ਲੈ ਵੀ ਦੇਈਏ, ਇਹ ਤੇਲ ਕਿੱਥੋਂ ਪੁਆਉਂ?” ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭੱਜ ਕੇ ਪਿਆ, “ਜੇ ਮੂੰਹ ਭੈੜਾ ਹੋਵੇ, ਗੱਲ ਤਾਂ ਚੱਜ ਦੀ ਕਰੀਏ! ਤੇਰਾ ਮੇਰੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਕੀ ਮਤਲਬ? ਭਾਵੇਂ ਕਾਰ ਵੇਚ ਕੇ ਖਰੀਦਣਾ ਪਵੇ, ਮੈਂ ਤੇਲ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ!”

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪਤਾਹਿਕ ‘ਲੋਕ ਰੰਗ’ ਵੀ ਕਢਦਾ ਸੀ। ਛਪਦਾ ਤਾਂ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਸੌ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕਮਾਈ ਵਾਹਵਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ। ਕੁਝ ਮਾਇਆ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਸਤਤ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਛਾਪ ਕੇ ਲੈ ਲੈਂਦਾ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਵਿਹਲੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਚੰਦਾ ਲੈਣ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਾ ਚਿਤਾਰਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਾੜਗੰਜ ਦੀਆਂ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਨਿੱਕਲਿਆ। ਇਕ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਚੰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਆਉਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ। ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਕਰੂ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਚਾਹ ਪੁੱਛਣੀ ਪਿਆ ਕਰੂ। ਇਕੱਠਾ ਉਮਰ ਭਰ ਦਾ ਚੰਦਾ ਦੇ ਕੇ ਇਕੋ ਵਾਰ ਜੱਭ ਮੁਕਦਾ ਕਰ।” ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਜਰ ਕੀਤਾ, “ਤਾਰਾ ਸਿਆਂ, ਚੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜੀਅ-ਸਦਕੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਖਰ ਉਠਾਲਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ!”

ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੱਸਿਆ, “ਹਰਨਾਮ ਸਿਆਂ, ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰ। ਹੁਣੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਭਜਨ ਸਿਉਂ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਚੰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਉਹ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਸਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਆਪੇ ਹੀ ਚੰਦਾ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ਚੱਲ ਕਿਸੇ ਪੜ੍ਹੇ ਦੇਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਵਾ ਲਿਆ ਕਰੂੰਗਾ। ਜੀਹਤੋਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹਵਾਇਆ ਕਰੂ, ਓਸੇ ਤੋਂ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਵਾ ਲਿਆ ਕਰੀਂ!” ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਕਾਫੀ ਹਾਊਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖਲੋਤਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਕਹਿੰਦਾ, “ਯਾਰ ਭੁੱਲਰ, ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਵਾਸਤੇ ਚੰਦਾ ਮੰਗਣਾ ਵੀ ਬੜਾ ਜ਼ਲੀਲ ਕੰਮ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੰਦਿਆ ਤੋਂ!”

(ਚਲਦਾ)

ਲੋਰੀ

ਸੋਹਣਾ ਸੋਹਣਾ ਸੋਹਣਾ।
ਲੋਕ-ਰਾਜ ਸੋਹਣਾ।
ਜਾਦੂ ਦਾ ਖਿਡੌਣਾ।
ਰੋਜ਼ ਕਰਾਵੇ ਚੋਣਾਂ।
ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਪਲੰਗ ਉਤੇ,
ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋਣਾ।
ਬਾਪੂ ਗਾਂਧੀ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰੇ,
ਆਜੇ ਜੀਹਨੇ ਸੋਣਾ।

ਜੀਵੇ ਬਾਪੂ ਗਾਂਧੀ।
ਜਿਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਂਦੀ।
ਹਾਰੀ ਕੌਮ ਗੋਰੀ।
ਜਿੱਤ ਗਈ ਡੰਗੋਰੀ।
ਜੀਵੇ ਰਾਮ ਰਾਜਾ।
ਹੇਠ ਘੋੜਾ ਤਾਜਾ।
ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਪੋਤੀਆਂ,
ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ।

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ‘ਤੇ ਪਹਿਰੂ।
ਲਾਲ ਜਵਾਹਰ ਨਹਿਰੂ।
ਜੀਤ ਗਯਾ ਬਈ ਜੀਤ ਗਯਾ।
ਬੈਲੋਂ ਵਾਲਾ ਜੀਤ ਗਯਾ।
ਹਮ ਕੇ ਤੁਮ ਸੇ ਬਿਛੜੇ ਹੁਏ-
ਤੁਮ ਕੇ ਹਮ ਸੇ ਬਿਛੜੇ ਹੁਏ-
ਏਕ ਜਮਾਨਾ ਬੀਤ ਗਯਾ।

ਗੱਲ ਸੁਣਾਵਾਂ ਖਰੀ-ਖਰੀ।
ਹੈਲੋ ਬੋਬੀ ਡੌਟ ਵਰੀ।
ਇਕ ਫੁੱਲ ਡਿੱਗਿਆ-
ਇਕ ਪੱਤ ਸੁੱਕਿਆ-
ਫੇਰ ਕਿਆਰੀ ਹਰੀ-ਭਰੀ।
ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਕਣੀ ਦਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸੇਂਦਾ-
ਤੁਪਕਾ-ਤੁਪਕਾ ਢਾਬ ਭਰੀ।
ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਵੇਦੀ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ।
ਜੈ ਜਵਾਨ! ਜੈ ਕਿਸਾਨ!
ਸਭ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਿਰੀ ਭਗਵਾਨ!!

ਸੁਣੋ ਕਹਾਣੀ ਗਾਂਧ ਦੀ।
ਇਕ ਬਛੜੇ ਇਕ ਗਾਂ ਦੀ।
ਇਕ ਬਚੜੇ ਇਕ ਮਾਂ ਦੀ।
ਜੈ ਜੈ ਲਛਮੀ। ਜੈ ਜੈ ਦੁਰਗੇ!!
ਜੈ ਜੈ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ।

ਗੁੰਜੇ ਧਰਤੀ ਔਰ ਪਤਾਲ।
ਆਪਾਤ ਕਾਲ! ਆਪਾਤ ਕਾਲ!!
ਗੁੰਜੇ ਧਰਤੀ ਔਰ ਆਕਾਸ਼।
ਦੇਸ਼ ਕੇ ਨੇਤਾ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਗੁੰਜੇ ਧਰਤੀ ਔਰ ਪਤਾਲ।
ਖਤਮ ਕਰੇ ਇਹ ਇੰਦਰਾ-ਜਾਲ।
ਜੇਲ੍ਹ-ਜੇਲ੍ਹ ‘ਚੋਂ ਆਈ ਆਵਾਜ਼।
ਆ ਕੇ ਰਹੇ ਜਨਤਾ ਰਾਜ।
ਬੋਲੋ ਬੋਲੋ ਸੇ ਨਿਹਾਲ!
ਆਖੇ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ!!
ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ! ਹਾਹਾਕਾਰ!!
ਰੌਲੋ ਨਾਲ ਭਰੇ ਅਖਬਾਰ।
ਬੀਤ ਗਈ ਸਭ ਤੰਗੀ ਤੁਰਸੀ।

ਜੈ ਜੈ ਜਨਤਾ! ਜੈ ਜੈ ਕੁਰਸੀ!!

ਦੂਸਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ।
ਰੂਪ ਵਟਾਇਆ ਖਾਦੀ।
ਲਾਰੇ ਲਾਰੇ ਲਾਰੇ-
ਦਿਨੇ ਦਿਖਾਵਣ ਤਾਰੇ।
ਰਾਜ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਏ-
ਰਾਜੇ ਉਹੀਓ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ!
ਉਹੀਓ ਫੇਰ ਕਹਾਣੀ।
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਧਾਣੀ।
ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਪਲੰਗ ‘ਤੇ ਬੈਠੇ-
ਸੌ ਰਾਜਾ ਸੌ ਰਾਣੀ।

ਚੋਣਾਂ ਚੋਣਾਂ ਚੋਣਾਂ।
ਹਰ ਵਾਰੀ ਕੁਝ ਖੋਹਣਾ।
ਲੋਕ-ਰਾਜ ਵਿਚ
ਰਾਮ-ਰਾਜ ਵਿਚ
ਹੋਰ ਬੜਾ ਕੁਝ ਹੋਣਾ।

-ਭੂਸ਼ਨ ਧਿਆਨਪੁਰੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਸਹਰ ਕੋ ਨਾਉ। ਦੁਖੁ ਅੰਦੋਹ ਨਹੀ ਤਿਹਿ ਠਾਉ।

ਪੰਨ-ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਆਫ਼ ਨਿਊਯਾਰਕ
61-01 Broadway, Woodside NY 11377

ਵਿਖੇ 27 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ 2015 ਤੱਕ

ਪੰਨ-ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਹੋਵਣ

ਰੱਬੀ ਰਾਹ ਨੂੰ ਭੁਲਕੇ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਿਤ ਦਿਹਾੜੇ ਭੁੱਲੀ ਭਟਕਦੀ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਰੱਬ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰੂ ਜੋਤ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਦੇ ਘਰ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਤਾ ਕਲਸਾ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਸਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਟਕਦੀ ਲੋਕਾਈ ਕਿਵੇਂ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰ ਉੱਤੇ ਪਰਵਾਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਇਲਾਹੀ ਬੋਲ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਏ। ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ 16 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 40 ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਉੱਤੇ ਮਹਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 3 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਆਫ਼ ਨਿਊਯਾਰਕ ਆਪ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਤਨ-ਮਨ-ਧਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚੜਦੀਕਲਾ ਵਿੱਚ ਮਨਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਜੀਓ,
ਆਉਂ ਸਾਰੇ ਫਲ ਕੇ ਤਨ-ਮਨ-ਧਨ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਪਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅੰਤਮ ਛੋਹਾਂ ਵੱਲ ਵਧਾਈਏ। ਸੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ-ਸੁੱਚੀਆਂ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢ ਕੇ ਆਉਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤ ਵਾਂਗ ਕਾਇਮ ਕਰੀਏ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ

27 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੰਗਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਤਫੇਰੀਆਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਰਾਗਾਂ 'ਚ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਗ ਦਰਬਾਰ, ਕਥਾ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ।

27 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 8 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ 7 ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਣਗੇ

2 ਫਰਵਰੀ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ।

ਪੂਰੇ 12 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉੱਪਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

1 ਫਰਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ

8 ਫਰਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਾਰਡ

ਭਾਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ, ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕਨੇਡਾ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਜਗਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲੇ
ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪਾਰਸ ਜੀ

ਭਾਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ
ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ

ਭਾਈ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਵਾਲੇ

ਭਾਈ ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਕਨੇਡਾ ਵਾਲੇ

ਭਾਈ ਜਗਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲੇ

ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪਾਰਸ ਜੀ,

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਲਦੇਵ ਝੱਲੀ BBC PUNJAB ਰੇਡੀਓ ਇਟਲੀ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਤੀਸਰਾ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਲੋਂ 11 ਜੁਲਾਈ 2015 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਟ ਵਰਤਣਗੇ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ

8 ਫਰਵਰੀ 2015 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ, ਸਵੇਰੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ

ਆਪ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਡੀਕਵਾਨ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸਮੂਹ ਟਰੱਸਟ ਕਮੇਟੀ

ਗ੍ਰੰਥੀ: ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 718-213-8136, ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ : ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ 347-538-8296,
ਚੇਅਰਮੈਨ : ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 718-450-7246, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ : ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿੰਮੀ 347-824-1616, ਸਕੱਤਰ : ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝੱਲੀ 646-201-0197,
ਖਜ਼ਾਨਚੀ : ਰਾਮ ਲਾਲ ਬਾਲੂ 347-441-8974, ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ 212-464-8028

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਠੇਕੇ ਚੁੱਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸਫਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਲਈ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਣ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਰੁਧ ਪਾਏ ਮਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਰਨਾਲਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮਾਨਸਾ, ਮੋਗਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮੁਹਾਲੀ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਗਰੂਰ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ 1994' ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਮਤੇ ਪਾਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਇਕ ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਮੁੱਢ 'ਹੀ ਨਾ ਖੁਲ੍ਹਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚੋਂ 128 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਠੇਕਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਸਿਰਫ 22

ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਦੱਸ ਕੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮਤੇ ਕੀਤੇ ਰੱਦ

ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੱਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਠੇਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2012-13 ਵਿਚ 127 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਮਤੇ ਪਾਏ ਤੇ ਸਿਰਫ 32 ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2011-12 ਵਿਚ 89 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਿਰਫ 32 ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਹੋਏ ਸਨ। ਐਤਕੀਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਠੇਕੇ ਖਿਲਾਫ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੰਡ ਭੋਖੜਾ, ਬਹਿਮਣ ਦੀਵਾਨਾ ਤੇ ਲਹਿਰਾ ਪੂਰਕੋਟ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਵੀ ਠੇਕਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਕੋਟਤਾ ਕੋਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਕੋਟਤਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਮਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 106 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਪਿੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਦੀ ਹਲਕੇ ਲੰਬੀ ਵਿਚੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਦਫ਼ਾ ਪਿੰਡ ਚੰਨੂੰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੇਕਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ 2015-16 ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਲੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2014 ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਤੀ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ

ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਵਾਬ-ਤਲਬੀ

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਸੰਗਰੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਫੋਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਵਾਬ-ਤਲਬੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਵਈਏ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨਾਲੋਂ ਕੀਤੇ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਠੇਕਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਬਾਬਤ ਚਾਲੂ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਦਿਆਂ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਰਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਹਿਕਮੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਤੱਕ 106 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਮਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਉਤੇ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੀਆਂ 50 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਠੇਕਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 40 (1) ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੇਕਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਮਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਮਤਾ ਦੇ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਆਬਕਾਰੀ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਤਕੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਬਰਨਾਲਾ ਦੀਆਂ ਸੱਤ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜ, ਮੋਗਾ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜ, ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਇਕ, ਰੋਪੜ ਦੀਆਂ ਚਾਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਠੇਕਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਿੰਘਣੀ ਸਜੀ ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਫਿਰ ਖਬਰਾਂ ਵਿਚ

ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਜੋਨਾਥਨ ਐਟਕਿਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਬਾਣੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਨੌਜਵਾਨ ਇੰਦਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਦੱਸਿਆ

ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰਾ ਤੋਂ ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਬਣ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ 2010 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਜੋਨਾਥਨ ਐਟਕਿਨ ਦੀ ਧੀ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰਾ ਵਲੋਂ ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਬਣ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਬਾਣੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਬਣ

ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਮਨ ਤੇ ਇਕ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਕੱਲੇ ਘੁੰਮਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੌਕੀ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਨੀ ਖੰਨਾ ਤੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਤੜਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਪਨਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਫਾਈਨ ਆਰਟਸ ਵਿਚ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਨਮ ਤਰੀਕ 14 ਜੂਨ 1980 ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾਏਗੀ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਤਰੰਗ ਕੌਰ ਹੈ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਆਦ 15 ਫਰਵਰੀ 2015 ਤੱਕ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਸ ਤਿਆਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਸ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬੱਸ ਨੂੰ ਤੇਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਨੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਡੀ.ਸੀ. ਫ਼ਾਬਰੀਆ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਰਾਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਬੱਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਤੇ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਸਕਰੀਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮੀਡੀਆ ਸੈਂਟਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਰ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਕਰੀਨ ਰਾਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ, ਉਹ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ।

ਜਲਦੀ ਇਹ ਬੱਸ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਤੇ ਵਪੀਕ

ਸਕੱਤਰ ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਗਰਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਲੈ ਜਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਮੋਹ ਬਰਕਰਾਰ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਤੀਜੀ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸ ਕਰਕੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ 15 ਪੇਪਰਾਂ ਵਿਚ 'ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ: ਅੰਤਰ-ਸੰਵਾਦ' ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰੂਸ ਤੋਂ ਆਈ ਡਾ. ਅੰਨਾ ਬੋਚਕੋਵਾਸੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੂਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਫ਼ਗਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ

ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਘਪੁਰ ਤੋਂ ਆਈ ਡਾ. ਅਰੁਣਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਘਪੁਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਦਾਏ ਹੋਰੀ ਗਏ ਸਨ। ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਪਰਵਾਸੀ ਨਾਵਲਕਾਰ ਦਰਸ਼ਨ

ਧੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਗੋਰੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਚੰਗੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੋਰੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਹਨ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 26/11 ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਨ ਤਾਤਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਤਾਤਲਾ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਵਾਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੱਦ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਔਰਤ ਦੇ ਸੰਕਟ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਉਭਰਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤ ਹੁਣ ਘੁੰਢ ਕੱਢਣਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਰੁਣਾ ਪੈਪ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਚਾਰ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਭੱਤਾ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਅੱਜ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਰਦ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਅਰੁਣਾ ਪੈਪ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜੋ ਪਰਵਾਸੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਹਿਤ ਗੋਲਣਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ, ਅਣਖ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚ, ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਾਸਾਰ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹੀ ਡਾ. ਰਹਿਮਾਨ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਉਰਦੂ-ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਧੀਰ ਨੂੰ 21,000 ਰੁਪਏ ਤੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

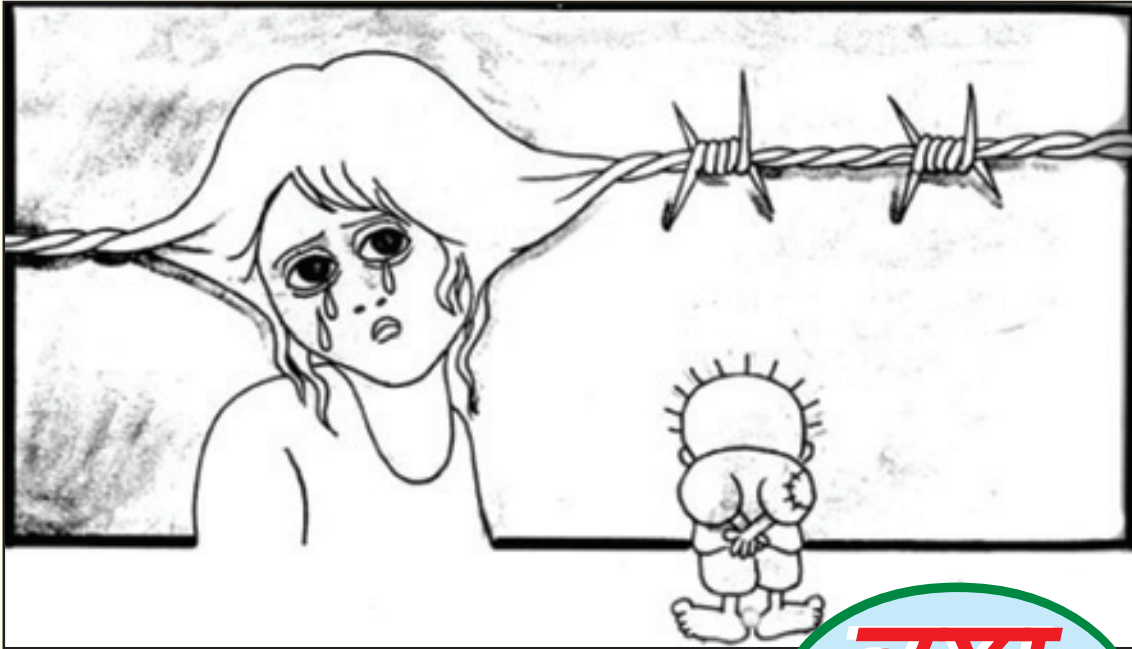
ਧਰਮਿੰਦਰ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਟਸਨਵਿਲ ਪਹੁੰਚੇ

ਗਾਖਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ “ਸੈਕੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ” ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਸਦਾਬਹਾਰ ਹੀਰੋ ਧਰਮਿੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵਾਟਸਨਵਿਲ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਚ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਜਨਸ “ਏ ਐਂਡ ਆਈ ਟਰੱਕਿੰਗ” ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ- ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ (ਚੇਅਰਮੈਨ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ), ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਵਲੋਂ ਟਰੱਕਿੰਗ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਰੋਲ ਦੀ ਉਚੇਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਢੀ ਗਈ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਦਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗਾਖਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਫਿਲਮ ਜਲਦ ਹੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਹਨ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ (ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨਾਲ ਫੋਨ: 831-247-4637 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ)

ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਦੀ ਸਲੀਬ

ਫਲਸਤੀਨੀ ਕਾਰਟੂਨਿਸਟ ਨਾਜੀ ਅਲ-ਅਲੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ

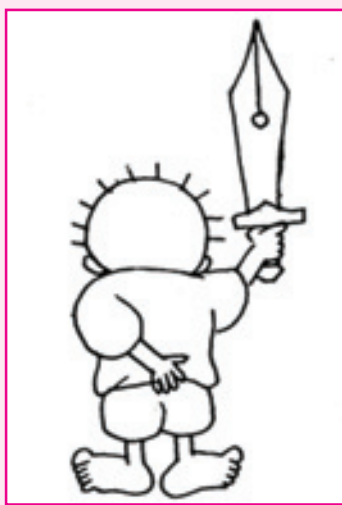

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਜੰਮਿਆ ਨਾਜੀ ਸਲੀਮ ਅਲ-ਅਲੀ ਸਮੁੱਚੇ ਅਰਬ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਬਾਰੇ ਬਣਾਏ ਆਪਣੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਬੜਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ। ਉਹਨੇ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕਾਰਟੂਨ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਬੜੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਚੋਟਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਤਕਣ ਲੱਗ ਪਈ; ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਕੁਵੈਤੀ ਅਖਬਾਰ 'ਅਲ-ਕੁਬਸ' ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ 22 ਜੁਲਾਈ 1987 ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗੋਲੀ ਸਿੱਧੀ ਉਸ ਦੀ ਪੁੜਪੁੜੀ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ 29 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਯੋਰੋਸ਼ਲਮ (ਇਜ਼ਰਾਈਲ) ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਸਮਾਈਲ ਸੇਵਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਇੱਕਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਫਲਸਤੀਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਐਲ.ਓ.) ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਮੋਸਾਦ, ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਮੋਸਾਦ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀ, ਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਤਕਰਾਰ ਫਿਰ ਇੰਨਾ ਭਖਿਆ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਅਲ-ਅਲੀ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੇ ਡਬਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦਾ ਖਾਸ-ਮਖਾਸ ਸੀ। ਪਿਛੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਲੰਡਨ ਸਥਿਤ ਮੋਸਾਦ ਦਫਤਰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਲ-ਅਲੀ ਦਾ ਜਨਮ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਅਲ-ਸ਼ਜਾਰਾ ਵਿਖੇ 1938

ਨਾਜੀ ਅਲ-ਅਲੀ ਅਤੇ (ਹੇਠਾਂ) ਉਹਦੇ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੰਦਾਲਾ ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਕਾਰਟੂਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਜੀ ਅਲ-ਅਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਟੂਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਆਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਰਨ ਵੀ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਛੋਟੇ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 7 ਫਰਵਰੀ 2015 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-154

ਪਹੀਏ ਉਤੇ ਘੁੰਮੇ ਦੁਨੀਆਂ, ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਇਕਸਾਰ।
ਇਕ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੰਧ ਲੰਮੇਰੇ, ਦੂਜੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਾਰ।
ਚੇਨ ਨੇ ਖੋਹਿਆ ਚੈਨ ਅਸਾਡਾ, ਗੱਲ ਸੁਣ ਰਤਾ ਹੋ ਨੇੜੇ,
ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੇੜੇ ਆਏ ਜਵਾਨਾ! ਰਤਾ ਵੰਡਾਵੀਂ ਭਾਰ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-152

ਵੇਲ ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਗਤਬੇ,
ਗਲਾਸ ਕੰਗਣੀ ਵਾਲੇ।
ਬਾਲ, ਛੰਨਾ ਤੇ ਫੁਲਕਾਰੀ,
ਲੱਭਣ ਨਾ ਹੁਣ ਭਾਲੇ।
ਘਰੋਂ ਕੱਢੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਗਏ,
ਪਏ ਸੀਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲੇ।

-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁਗ ਨੇ ਫੇਰਿਆ ਐਸਾ ਝੁਰਲੂ
ਭੋਗ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਦਸਤਕਾਰੀ ਦਾ।
ਠਠਿਆਰ ਬਣਾਉਣਾ ਭਾਂਡੇ ਭੁੱਲੇ
ਕੁੜੀਆਂ ਕੱਢਣਾ ਕਸੀਦਾ ਫੁਲਕਾਰੀ ਦਾ।
ਭੱਤਾ ਲੈ ਹੁਣ ਖੇਤ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜੱਟੀ
ਸੂਹਾ ਸਾਲੂ ਤੇ ਲਵੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਨਾ।
ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ਾਨ ਬਣੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਦੀ
ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਦਾ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ
ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਚੌਕਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਓ
ਉਕਰੀ ਕਲਾ ਜਿੰਦਾ ਹੈ ਇਥੇ।
ਹੱਥ ਬੁਣਤ ਫੁਲਕਾਰੀ ਉਤੇ
ਫੱਬਦੇ ਹਨ- ਬਾਲ, ਛੰਨਾ, ਗਲਾਸ, ਗਤਬਾ।

ਪਰਸੋ ਖਾਣਾ, ਲੱਗਦਾ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ
ਇਹ ਹੈ ਸ਼ਾਹੀ ਭੋਜ।
ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਵੀ ਮਜ਼ਾ
ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਧੁਰ ਮਨ ਤੀਕ।
ਦੇਖਣੇ ਲਈ ਰੁਤਬਾ ਵੀ ਉਚਾ
ਇਨਸਾਨ ਗਦ ਗਦ ਹੋ ਉਠਦਾ।
ਪਦਾਰਥਕ ਯੁਗ, ਪੇਪਰ ਕੱਪ ਪਲੇਟਾਂ
ਨਹੀਂ ਮਕਾਬਲਾ, ਕਲਾ ਹੈ ਇਥੇ।

-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੋਸਾਣ
darshanpaldo@aol.com

ਉਨੀਵੀਂ ਤੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ
ਪਿੱਤਲ-ਕਾਂਸੇ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ।
ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਕਰਦੀ ਸੀ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ
ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਕਲੀ।
ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਨੇ
ਚਾੜ੍ਹਤੀ ਪਿੱਤਲ ਤੇ ਕਾਂਸੇ ਦੀ ਬਲੀ।
ਵਿਰਲੇ ਵਿਰਲੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਲੱਭਦੇ ਹੁਣ
ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਪਰਤ ਤੇ ਕਾਂਸੇ ਦੇ ਛੰਨੇ।
ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੱਪ ਅਤੇ ਪਲੇਟਾਂ ਨੇ
ਭਾਂਡੇ ਕਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲਾ 'ਤੇ ਬੰਨੇ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-690-8403

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-151

ਭੱਠੀਆਂ ਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ
ਕਦੇ ਹੁੰਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਨਿਆਰਾ।
ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਨੂੰ
ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਿਆਰਾ।
ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਜ਼ਮਾਨਾ
ਆ ਗਏ ਗੈਸ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਸਿਲੰਡਰ।
ਟਾਵੇਂ ਟਾਵੇਂ ਦਿਸਦੇ ਹੁਣ
ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ।
ਝੁੰਗੀ ਝੋਪੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ
ਕਿੱਥੋਂ ਗੈਸ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਲਿਆਉਣਾ।
ਤਾਹੀਓਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਪਿਆ
ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਾ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਭਗਤੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ

ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉਹ ਪੰਨੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਚੰਨ ਵਾਂਗ ਚਮਕਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਦਾ ਚਿਤਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਵੰਡ ਕੰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚੰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੂਹਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਸਨ, ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਕਾ ਢਾਲ ਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਦ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਬੀਆਂ ਕੁਚਲੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁਣਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਕਿਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਸੰਮਤ 1456 ਵਿਚ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਸ਼ੀ ਵਿਖੇ ਮਾਘ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਕਲਸੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ।

ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਕਈ ਦਿਨ ਦੁੱਧ ਨਾ ਚੁੰਘਿਆ ਤੇ ਰੋਈ ਗਏ। ਤਦ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਜੀ ਬਹੁਤ ਘਬਰਾ ਗਏ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਾਲਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੋਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਉਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦੇ ਚਮਾਰ ਚਮੜੇ ਨਾਲ ਦਿਨ ਰਾਤ ਘੁਲਦੇ ਹਾਂ। ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਪਾਸ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਹੋ ਬਾਲਕ! ਰੋਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰਬਲੇ ਜਨਮ ਦਾ ਫਲ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਸੰਭਲ ਕੇ ਚਲਣਾ। ਜੇਕਰ ਸੰਭਲ ਕੇ ਚਲੇਗਾ ਤਾਂ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ

ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਜਿਸ ਕੌਮ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਦਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡੋਂ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਨੀਵੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗਿਆਨ-ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਲਿਖਣਾ 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਾਉਣਾ ਆਦਿ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ। ਵੇਲੇ ਦੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕੌਮ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸਾਮੰਤਸ਼ਾਹੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਚੌਕੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਪਿਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਤੀ ਵੰਡ, ਛੂਤ-ਛਾਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਮਨੋਤਾਂ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲੋਂ ਕਰਮ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਰਵਿਦਾਸ ਜਨਮ ਕੇ ਕਾਰਨੇ ਹੋਤ ਨ ਕੋਉ ਨੀਚ॥ ਨਰ ਕੋ ਨੀਚ ਕਰ ਡਾਰ ਹੈ ਓਛੇ ਕਰਮ ਕੋ ਕੀਚ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੁਆਰਥੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਗੁਸੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਕਰਕੇ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਨੀਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 'ਉਚੀ ਕੁਲ ਕੇ ਕਾਰਣੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋਇ ਨਾ ਹੋਇ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਮਿਕ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਇਕੋ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਿਰਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਾ-ਨੀਵਾਂ, ਛੋਟਾ-ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ। ਲਿਖਦੇ ਹਨ,

ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਹੀ ਬੁੰਦ ਸੇ
ਸਭ ਹੀ ਭਯੋਂ ਵਿਬਾਹ॥
ਮੂਰਖ ਹੈ ਜੋ ਕਰਤ ਹੈ
ਬਰਨ ਅਬਰਨ ਵਿਚਾਰ॥

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮ

ਰਾਜਾ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੱਗ ਰਚਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਯੱਗ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੂਦਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸਾਂ ਦਾ

ਅਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਰਮ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋਏਗਾ। ਰਵਿਦਾਸ ਭਾਵੇਂ ਭਗਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਨਮ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਸੂਦਰ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਯੱਗ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਾ ਕਿਹਾ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਹੋ ਰਾਜਨ! ਤੁਸਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਤੇ ਗੁੰਝਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੂਦਰ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ? ਕਲਯੁਗ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਛਕਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸਕਰਾਏ ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜਵਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,

ਖਟ ਕਰਮ ਕੁਲ ਸੰਜੁਗ ਤੁ ਹੈ ਹਰਿ
ਭਗਤਿ ਹਿਰਦੇ ਨਾਹਿ॥
ਚਾਹ ਨਾਰ ਬਿੰਦ ਨ ਕਥਾ ਭਾਵੈ
ਸੁਧ ਦਾ ਤੁਲਿ ਸਮਾਨਿ॥
ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਿ ਚੇਤ-ਅਚੇਤ॥
ਕਹਿ ਨਾ ਬਾਲਮੀ ਕਹਿ ਦੇਖ॥

ਕਿਸ ਜਾਤਿ ਕੇ ਪਦਹਿ ਅਪਰਿਓ
ਰਾਮ ਭਗਿਤ ਬਿਸੇਖ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਸੁਆਨ ਸਤ ਅਜਾਤ ਸਭ ਕੇ
ਕ੍ਰਿਸ ਨ ਲਾਵੇ ਹੇਤ॥
ਲੋਗ ਬਪਰੁ ਕਿਆ ਸਗ ਹੈ
ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵੇਸ॥੨॥
ਅਜਾਮਲੁ ਪਿੰਗਲਾ ਲੁਭਤੁ ਕੁੰਚਰੁ
ਰਾਇ ਹਰਿ ਕੇ ਪਾਸ॥
ਐਸ ਦੁਰਮਤਿ ਨਿਸਤਰੇ ਤੁ
ਕਿਉ ਨਾ ਤਰਿਹ ਰਵਿਦਾਸ॥

ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੋ ਮਹਾਰਾਜ, ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉ। ਜੋ ਮਾਇਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਭੰਡਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ,
ਉਚੇ ਮੰਦਰ ਸਾਲ ਰਸੋਈ॥
ਏਕ ਘਰੀ ਵਨਿ ਰਹਨੁ ਨ ਹੋਈ॥੧॥
ਇਹ ਤਨੁ ਐਸਾ ਜੈਸੇ ਘਾਸਿ ਕੀ ਟਾਟੀ॥

ਜਲ ਗਇਓ ਘਾਸ
ਰਲਿ ਗਇਓ ਮਾਟੀ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਭਾਈ ਬੇਧ ਕੁਟਬ ਸਹੇਰਾ॥
ਓਇਭੀ ਲਾਗੇ ਕਾਚੁ ਸਵੇਰਾ॥੨॥
ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਉਠਹਿ ਤਨ ਲਾਗੀ॥
ਉਹ ਤਓ ਭੂਤ ਭੂਤ ਕਰਿ ਭਾਗੀ॥੩॥
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਿ ਜਗੁ ਲੁਟਿਆ॥
ਹਮ ਤਉ ਏਕ
ਰਾਮ ਕਹਿ ਛੁਟਿਆ॥੪॥੩॥

ਭਾਵ ਉਚੇ ਸੋਹਣੇ 'ਤੇ ਰਸੋਈਖਾਨੇ ਆਦਿਕ ਅੰਦਰ ਅੰਤਲੇ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਘੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸਰੀਰ ਮੌਤ ਰੂਪੀ ਅੱਗ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਘਾਹ ਦੀ ਪੰਡ ਵਾਂਗ

ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਅ ਇਹੋ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਲੈ ਚਲੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਰਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਘਰਵਾਲੀ ਵੀ ਭੂਤ-ਪਰੇਤ ਆਖਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਾਚ ਕੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਫਸੀ, ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਵਿਹਲੀ ਅਤੇ ਐਸ-ਇਸ਼ਰਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਲਤਾੜੀਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰਸੁਆਰਥ ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੋਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ,

ਬੇਗਮਪੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕੇ ਨਾਉ॥
ਦੁਖ ਅੰਦੋਹ ਨਹੀਂ ਤਿਹਿ ਰਾਉ॥
ਨ ਤਸਵੀਸ ਖਿਰਾਜ ਨਾ ਮਾਲ॥
ਖਉਫ ਨ ਖਤਾ ਨ ਤਰਸ ਜਵਾਲ॥

ਭਾਵ ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਬੇਘੋਰ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਰਹਿਤ ਜੀਵਨ ਜਿਉ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ- ਕੁੱਲੀ, ਗੁਲੀ ਤੇ ਜੁੱਲੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਚਾਲੀ ਸ਼ਬਦ, ਦੋ ਸਲੋਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਰਤੀ ਅੰਕਿਤ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਮਿਟਾ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਮਦਾਰੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਤੇ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਵਰਗੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਚੇਲੀਆਂ ਬਣੀਆਂ। ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਚਰਨੀ ਲਾਇਆ। 'ਐਸਾ ਚਾਹੁ ਰਾਜ ਮੈਂ ਯਹਾ ਮਿਲੇ ਸਭਨ ਕੋ ਅੰਨ' ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ 28 ਮਾਘ ਸੁਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਸੰਮਤ 1575 ਬਿਕਰਮੀ ਮੁਤਾਬਕ 1518 ਈ: ਨੂੰ ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸਰੀਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ।

ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਚਕਰ ਹੁਣ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਣ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। 10 ਤੋਂ 17 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਸਰਬੀਆ ਵਿਚ ਹੋਏ ਚੌਥੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜੂਨੀਅਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਦੋ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਚਕਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਸੋਨੇ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਮੈਡਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੰਮਪਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੇ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇਗਾ।

ਚਕਰ ਦੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਖੇਡਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਚਕਰ ਦੇ ਮਸੀਹੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ, ਚਕਰ ਦੇ ਸਪੂਤ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਕੈਡਮੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਚਕਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ-ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਟ੍ਰੈਕ ਸੂਟ, ਰਨਿੰਗ ਸ਼ੂਅ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਰੈਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ, ਕੈਚਿੰਗ ਤੇ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਲਿਜਾਣ-ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਲੜਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਰਗੀ ਜੁਝਾਰੂ ਖੇਡ ਵਿਚ ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। 2006 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ 2012 ਦੀ ਜੂਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਬੋਤਮ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਐਲਾਨੀ ਗਈ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦਾ ਬਾਕਸਿੰਗ ਕੱਪ ਖੇਡੀ। ਸੁਖਦੀਪ ਚਕਰੀਆ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਿਆ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਬੋਤਮ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਜੋ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੜ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਪਰਮਿੰਦਰ ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ ਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਨਦੀਪ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ।

ਅਮਨਦੀਪ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਚਕਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਨ ਉਪਰੰਤ 2013 ਵਿਚ 'ਦੂਜੀ ਗੋਲਡਨ ਗਲੱਵਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਥ ਬਾਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ' ਖੇਡਣ ਸਰਬੀਆ ਗਈ। ਸਤੰਬਰ 2013 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਬੁਲਗਾਰੀਆ ਵਿਖੇ ਹੋਈ 'ਯੂਥ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ' ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਉਥੇ ਤੇਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਮੈਡਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੈਡਲ ਚਕਰ ਦੀ ਅਕੈਡਮੀ ਯਾਨਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਾਰਾਂ ਤਕ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਵਰਲਡ ਬਾਕਸਿੰਗ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚਕਰ ਦੀ ਸ਼ੇਰਨੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਵੀ ਨਾ ਦੇ ਸਕੀ।

ਜਿਸ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਹੁਣ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਜੇ ਗਿਆਰਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੀ

ਹੈ। ਬੜੀ ਹੋਣਹਾਰ ਖਿਡਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਉਹ ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਚ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ 2020 ਵਿਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਤ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਏਸ਼ੀਅਨ ਤੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਮੁਸਕਾਨ ਸਿੰਧੂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ।

ਚਕਰ ਦੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਡ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਲਈ ਮਾਡਲ ਹੈ। ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਖੇਡ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰੇ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਾਈ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਚਲਾਉਣ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਐਸੀਆਂ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਈ: ਪਰੀਕਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਪਰੀਕਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਛੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ, “ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਇਆ।”

ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਕਾ

ਸ਼ਾਰਲਟ, ਨਾਰਥ ਕੈਰੋਲਾਈਨਾ (ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ): ਇਥੋਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕਲਗੀਧਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਭਾਰਤ) ਦੀ ਟੀਮ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੀਬੀ ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ; ਐਪਰ ਕੁਝ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਇਸ ਅਣਹੋਣੀ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਬੇਹੱਦ ਸਰਗਰਮ ਹਨ ਅਤੇ 90 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਦ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਪਤਿਤਪੁਣੇ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਚ ਅਫਸਰ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ 5 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕੱਚੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਸਕੂਲ ਦਰੱਖਤ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ 129 ਵਧੀਆਂ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਚਾਲੂ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ 128 ਸਕੂਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਵਰਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਬੱਚਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ 'ਨਾਸਾ' ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. (ਪੰਜਾਬ) ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 25 ਮੀਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਰਨ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕਾ ਬੀਬੀ ਰਵੀਦੀਪ ਕੌਰ ਮੁਕਤਾ (ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ), ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 129 ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਤਿੰਨ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ, ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ 2500 ਪੇਂਡੂ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਚਾਲੂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸਾਲ 2020 ਤੱਕ 500 ਸਕੂਲ ਬਣਾ ਕੇ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਫੀਸ ਲੈ ਕੇ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਕੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ ਆਧੁਨਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਬਜਟ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਫੇਜ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਛਾਪ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਨਸ਼ਿਆਂ, ਪਤਿਤਪੁਣੇ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੀਬੀ ਮੁਕਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 6450 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 60,000 ਪੇਂਡੂ ਬੱਚੇ 129 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, 4162 ਅਧਿਆਪਕ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ) ਨੂੰ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤੂਆਣਾ ਟਰੱਸਟ ਨੇ 42 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਟੀਮ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢ ਕੇ ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ www.barusahib.org ਜਾਂ ਰਵੀਦੀਪ ਕੌਰ ਮੁਕਤਾ (972-693-1077) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪਿਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਘੇਰਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੀ. ਆਰ. ਟੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਬ ਲਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਸੌ ਕਰੋੜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਕ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਰਾ ਹੁਣ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਵੇਚੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਸਾਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਕਦਰ ਨਿਘਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਡੇਢ ਸੌ ਕਰੋੜ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਦਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਟੇ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਜਾ ਪੁੱਜੇ ਹਨ, ਜਿਥੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਮੇਤ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਹੀ ਅਟੈਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਅਦਾਰੇ ਨੇ 8.45 ਏਕੜ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਸਮੇਤ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਚਲੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੋ ਵਾਰ ਟੈਂਡਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਢਾਈ ਸੌ ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁਲ ਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਹੇ ਗਾਹਕ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 47.70 ਕਰੋੜ ਦੱਬੇ

ਸਿਰੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 47.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੱਪ ਲਏ ਹਨ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਬਦਲੇ 59.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲੈਣੇ ਹਨ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ 42.70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੁਫਤ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤ ਦੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2014 ਤੱਕ ਦੇ 47.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 4.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬਕਾਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਕਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪੁੱਛਾ ਰਾਹੀਂ ਵੇਚੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪੁੱਛਾ ਨੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਵੀਹ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੀਹ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਤਕੀਂ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਪਰ

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਪੁੱਛਾ ਦਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਰੰਗ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਐਮ.ਡੀ. ਨਾਰੰਗ ਵਲੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਭਾਵੇਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਤਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਸੈਂਕੜੇ ਕਰੋੜ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਅਦਾਰੇ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੇ ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿਚ ਝੜਪਾਂ

ਏਲਨਾਬਾਦ (ਹਰਿਆਣਾ): ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸਾਲਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਵਾਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਤਕ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਸੰਤਨਗਰ ਵਿਖੇ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੇ ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਮੌਜੂਦਾ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪੰਥ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ

ਖੜ੍ਹੇ ਕਈ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਕੰਧਾਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਛਰੇ ਲੱਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ

ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਗੁੱਟ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਭੜਕੇ ਦੂਸਰੇ ਗੁੱਟ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤ ਘਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੋਲੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ

ਪੁਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਾਹੌਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਹੈ।

ਨਾਮਧਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਟਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਟ ਆਹਮਣੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਟਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਦਖਲ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਗੰਭੀਰ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਅਜਨਾਲਾ: ਅਜਨਾਲਾ ਵਿਚ 1857 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਬਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ 282 ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਦਫਨਗਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਉਸਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇਪਾਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਭਾਦਿਆਲ ਸਿੰਘ

ਨੇਪਾਲ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਉਸਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗੇਗੀ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ 1857 ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 282 ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਦਫਨਗਾਹ (ਖੂਹ) ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਖ ਦੇਣ ਲਈ 50-60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੰਗਰੂਰ: ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਪਿੰਡ ਬਡਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸਾਮਾਨ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬਰਤਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਭਰਤਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਜੱਦੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ 17 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬਡਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ 23 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ

ਬਡਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਚੋਰੀ

ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਭੰਨਤੋੜ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਕੁਝ ਬਰਤਨ ਜਿਵੇਂ ਚਮਚੇ, ਕਾਂਟੇ, ਪੂਜਾ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਪਲੇਟ ਗੁੰਮ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ ਸੱਤ ਲੱਖ 16 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਗੇਟ ਤੋੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਜਿੰਦੇ ਤੋੜ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਥਾਣਾ ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਵਿਚ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਫਾ 457, 388 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨੱਪੀਆਂ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਸੂਖਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ 21 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੇਤਰੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਾਮਲਾਟ 'ਤੇ ਹੋਏ ਕਬਜ਼ੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ 4316 ਏਕੜ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਲੰਬੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੰਨੂ ਦੀ 58 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦਰਜਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਪੰਚ ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਰੋਕ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਲੰਬੀ ਦੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਫਤਹਿਵਾਲਾ ਦੀ 15 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਹਰ ਸਾਲ 50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨੁਕਸਾਨ

ਕਪੂਰਥਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ 3451 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਸੂਖਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੱਕੂਕੀ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਤੀਜਾ ਨੰਬਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ 2470 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਦੇ-ਪੁੱਜਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੱਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਭਾਦਸੇ ਵਿਚ 53

ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੰਨਸੂਆ ਖੁਰਦ ਵਿਚ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਨੇ 15 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਨੋਦ ਗਾਗਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਨਣਾਨਸੂ ਦੀ 325 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰ ਕੇ 110 ਵਿੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਛੁਡਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸੰਗਤ ਬਲਾਕ ਦੇ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਕੇਸ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੰਦਪੁਰ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 80 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ 733 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਬਲਾਕ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੂਦਾ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਘਰ ਵੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਕਾਮਲਵਾਲਾ ਦੀ 50 ਏਕੜ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੁਡਵਾਈ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੇ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ। ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਰਦੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ 21,000 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਨ।

ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਘੜੀਆਂ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ, ਜੇਬ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਥ ਲੱਭਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੁਝ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸਮਝ ਆਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਈਰਖਾ ਦਾ ਭਰਿਆ ਗਲਾਸ ਪੀ ਕੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਡਕਾਰ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੁਰਖ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ, ਐਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਹਦੀ ਤਿਲਕਵੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੋਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਡਿਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਢਾਡੀਆਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰਾਜਦੂਤ ਸਮੇਤ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਅਲੰਕਾਰ ਦੇ ਦਈਏ, ਉਹਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੁਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਆਖਰੀ ਮੁਲਕਾਤ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਵਾਕ ਮੇਰੇ ਚੇਤੇ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਉਹ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਮੈਂ ਵਕੀਲ ਬਣ ਗਿਆ ਪਰ ਵਕਾਲਤ ਨਾ ਕਰ ਹੋਈ। ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਿਆ ਜੋ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਸੁਖਾਲਾ ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ। ਕਈ ਮੂੰਹ ਧੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਲਾਂਭਿਆਂ ਦੀ ਗੰਦੀ ਹਵਾਤ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਿਆ।'

ਜੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਹੈ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲੇ ਦੀ। ਛਪਾਰ ਵਰਗੇ ਸਿਆਸੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਮੇਲੇ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੇ ਢਾਏ। ਉਹਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੜੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ। ਸਪੇਰੇ ਤੇ ਨਚਾਰ ਵੀ ਉਹਨੇ ਇਸ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਨੁਕਸ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਰ ਵਿਚ ਪੁੱਛ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਚੀਕ-ਚਹਾਤਾ ਪਾਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਵੱਸ ਨਾ ਚਲਦਾ ਵੇਖ ਖਿੜ ਕੇ ਆਖ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, 'ਲਵ ਮੈਂ ਚੱਲਿਆ, ਹੁਣ ਚੜ੍ਹਾ ਲਵਿ ਕਲਯੁੱਗ ਦਾ ਪਟਾ।'

ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ ਰੁਪਈਆ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਵੀਹ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੀ ਇਸ ਸੋਚ ਵੱਲ ਵੇਖਣ। ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਕਲਾਕਾਰ

ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚੋਂ ਲੋਪ ਹੋ ਗਈ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੁਭੈਕੀ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਉਹਦੇ ਬੱਚੇ ਹੈਰਾਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਇੰਨਾ ਨਾਂ ਸੀ ਕਿ ਤਵਿਆ 'ਤੇ ਫੋਟੋ ਛਪਦੀਆਂ ਸਨ ਉਹਦੀਆਂ। ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨੇ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਾ ਲਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਖ'ਤਾ ਕਿ ਘੀ-ਸ਼ੱਕਰ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਲਾ ਦਿਓ। ਖਾਣਾ ਤਾਂ ਖੁਆ'ਤਾ, ਪਰ ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘੀ-ਸ਼ੱਕਰ ਦਾ ਚੇਤਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਜੱਸੋਵਾਲ ਪਾਵੇ ਰੌਲਾ, 'ਲਿਆਓ ਘੀ-ਸ਼ੱਕਰ।' ਸਾਰੇ ਹੱਥ-ਹੁੱਥ ਧੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ, ਜਦ ਨੂੰ ਆ ਗਿਆ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਵਿਚ ਤਰਦੀ ਸ਼ੱਕਰ ਦਾ ਨੌਕੋ-ਨੌਕ ਭਰਿਆ ਥਾਲ। ਛੇ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਕਿਲੋ ਸ਼ੱਕਰ ਉਹਨੇ

ਸ. ਜੱਸੋਵਾਲ (ਐਨ ਖੱਬੇ) ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ, ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਹਮਦਰਦ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ

ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਖੁਆ'ਤੀ- 'ਮਾਣ ਰੱਖੋ ਮਾਣ ਰੱਖੋ। ਬੀਬਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਹ ਨਜ਼ਾਰੇ ਕਿਥੇ ਲੱਭਣੇ ਨੇ।' ਛਾਹ ਵੇਲੇ ਘਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਹ ਪਿਆਜ਼ ਵਾਲੀ ਮਿੱਸੀ ਰੋਟੀ, ਦਹੀਂ ਦਾ ਕੌਲਾ ਤੇ ਲੱਸੀ ਦੀ ਗਤਵੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ। ਦੁਪਹਿਰੇ ਉਹਦਾ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਆਬਣੇ ਉਹ ਤੇਰਵਾਂ ਰਤਨ ਛਕਾ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਮ ਮੈਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਆਂ ਕਿ ਗੁਰਦੇਵ ਨਗਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚਲਾ ਘਰ ਉਹਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੇਖੇ ਲੱਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪਲਾਟ ਸੀ, ਨਾ ਬੈਂਕ ਬੈਲੈਂਸ। ਕਮਾਈ ਉਹਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਵੇਂ ਕੋਈ ਉਠ ਕੇ ਲੱਖ ਕਹੀ ਜਾਵੇ, ਉਹਦੇ ਵਰਗਾ ਬਣਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਖਰਾਬ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਮੇਲੇ ਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਉਦਾਸ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਣਕ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਹਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਕੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਡਰਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਮੈਂ...

ਕਿਹਾ- 'ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਚਾਰ ਵਜੇ ਆ।' ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਕੇ ਬੋਲਿਆ- 'ਚੱਲ ਨਾ ਨਹਾ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਸੁਣ!'...ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸੁਣ ਲਵੋ ਉਹਦਾ ਉਹ ਸਵਾਦ... 'ਹਾਲੇ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਹੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਮਸਾਂ ਕਿ ਫੋਨ ਖੜਕ ਪਿਆ...ਮੈਂ ਬਥੇਰਾ ਕਿਹਾ, ਛੱਡ ਪਰੇ ਨਾ ਚੁੱਕ; ਪਰ ਤੇਰੀ ਆਂਟੀ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਕੰਨ ਨੂੰ ਲਾ ਲਿਆ ਚੌਗਾ। ਕੋਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੱਸੋਵਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ। ਚਮਕੀਲੇ ਦੇ ਭੋਗ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੋਲ ਕੇ ਆਇਆ। ਉਹ ਅੰਗਿਓ ਜੱਟਾਂ ਵਾਲੀ ਆਕੜ ਵਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ- ਆ ਜਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਜੱਟੀ ਨੂੰ...ਦੇਖਾਂ ਤੈਨੂੰ...ਭਾਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆ ਗਿਆ ਉਠ ਕੇ, ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਲਝੀ ਪਈ ਐ...।'

ਸ. ਜੱਸੋਵਾਲ (ਐਨ ਖੱਬੇ) ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ, ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਹਮਦਰਦ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਏ, ਕਾਰ ਮੈਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿਛੇ ਬੈਠੇ ਗੰਨਮੇਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਘਰ ਉਤਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ ਆਖੀ- 'ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਇਹ ਅਸਾਲਟਾਂ ਕੀਹਨੂੰ-ਕੀਹਨੂੰ ਨਿਗਲ ਲੈਣਗੀਆਂ।'

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਨਹਿਰ ਕਿਨਾਰੇ ਪੱਥੇਵਾਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਲੈ ਆਇਆ; ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਮੇਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਬੀਜ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਖਿਲਾਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੇਲਾ ਜਰਕ ਖਾ ਗਿਆ। ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 19 ਤੇ 20 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਬਦਲਦੇ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨੇ ਖਾ ਲਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਉਹ ਹੋਰ ਓਦਰ ਗਿਆ, ਉਠੇ ਕੁ ਲੋਕ ਵੇਖ ਕੇ ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਕਦੇ ਇਹ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਲੁਧਿਆਣੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਇਕ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਚਾਰ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਗਿਆ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਘਰੇ ਆ ਗਿਆ। ਲੰਨੇ ਵਰਗਾ ਸਵਾ ਛੇ ਫੁੱਟਾ ਸਰੀਰ ਉਦੋਂ ਬੋੜਾ ਝੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲ ਪਿਆ, 'ਅਸ਼ੋਕ, ਹੁਣ ਮੇਲਾ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।' 'ਕਿਉਂ?' ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ- 'ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਮੇਲਾ ਲਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ...ਮੇਲੇ ਵਿਚੋਂ ਰੂਹ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸ਼ਾਮ ਚੁਰਾਸੀ ਵਿਚ ਸਰਤਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਸੌਂਦਿਆ, ਪਰ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗੀਆਂ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਆਏ ਕਰ, ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਲਿਆ, ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਤੋਲ ਜੋਗੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ...ਆਹ ਦੇਖ ਗੀਝਾ, ਤੇ ਉਹਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਬੱਧੀ ਵਾਲੀ ਜੇਬ ਪੁੱਠੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਫੜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ- 'ਘੁੱਟ?' ਉਹ ਹੱਸ ਪਿਆ- 'ਵੱਢਤਾ ਫਾਹਾ ਇਹਦਾ।' 'ਤੇ ਤੂੰ?' ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ:

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਪੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ,
ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।
ਆਪਣੀ ਮੌਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ,
ਆਪਣੀ ਮੌਤੇ ਜੀਅ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।
ਸੱਚੀ ਹੀ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਕਹਿੰਨਾ,
ਹੁਣ ਮੈਂ ਪੀਣੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਏ।
ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹੁਣ ਤਾਂ,
ਘਰ 'ਚੋਂ ਜ਼ਹਿਮਤ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਏ...

...ਤੇ ਚਾਰ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਭਤੀਜੀ ਦੇ ਘਰ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਤੋਂ

ਉਰਾਂ ਹੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ- 'ਪੀਂਦਾ ਹੁੰਨਾ?' ਮੈਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਸੁੰਘਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ।' ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਬੋਲਿਆ- 'ਇਸ ਕਲਿਹਣੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਹ ਹੀ ਬਦਲ ਲਿਆ ਕਰ।'

ਕਈ ਵਾਰ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾ ਕੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾ ਕੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ; ਜਦੋਂਕਿ ਉਹਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਲਗਨ ਤੇ ਹਿੰਮਤ ਦੇ ਭੇਤ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਤੀਹ-ਪੈਤੀ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਕਨਸੋਅ ਪਈ ਸੀ ਕਿ ਜੱਸੋਵਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਹਪਸਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਗਦੇ ਕਿ ਉਹ ਆਵੇਗਾ। ਸਿਹਤ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਭਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਵੀ, ਪ੍ਰਗਟ ਗਰੇਵਾਲ ਵੀ; ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੱਸੇ ਹੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਦੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਫੇਰੀ ਦੀ ਮੁਲਕਾਤ ਦੇ ਐਸ਼ ਬੀਏਟਰ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨ ਵਾਂਗ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ:

ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਆਇਆ, 'ਬਾਈ ਜੀ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਆ, ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ।'

'ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੱਸੇ ਹੀ? ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।'

ਬੇਰ! ਉਹਨੇ ਇਕ ਸ਼ਖਸ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਧ ਮਹੱਤਤਾ ਨਾਲ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਖਣ ਲੱਗਾ, 'ਫਲਾਈਟ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਵਾ ਦਸ ਵਜੇ ਲੱਗੇਗੀ, ਤੁਸੀਂ ਆ ਜਾਣਾ।' ਇਸੇ ਵੀਰ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੱਲਣ ਲੱਗੇ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਚੱਲ ਪਓ। ਮੈਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਲੈ ਕੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਧਰਮਪਾਲ ਝੰਮਟ ਨਾਲ ਦਸ ਵਜੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਫਲਾਈਟ ਵਕਤ ਸਿਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੇ ਕੁ ਹੋ?...ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਜਵਾਬ ਇਨ-ਬਿਨ ਦੱਸ ਰਿਹਾ: 'ਲੰਮੇ ਸਫਰ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਪੱਗਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹਾਂ।'

ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਗੁਲਦਸਤਾ ਡਸਟਬਿਨ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨਾਲ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਵਾਂਗ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਹਨ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ 'ਦੂਜਾ' ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਸ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਫਿਰ ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਅਸੀਂ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਕਲ ਗਏ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।'

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

'ਅਰਾਈਵਲ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖੁਦ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਜੱਸੋਵਾਲ ਕਿਤੇ ਕੰਧ ਟੱਪ ਗਿਆ?' ਮੈਂ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਚਲੇ ਹੁਣ ਇਥੇ ਨਹੀਂ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਹੀ ਮਿਲਾਂਗਾ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ, 'ਅਸ਼ੋਕ, ਮੈਨੂੰ ਜਿਵੇਂ-ਕਿਵੇਂ ਮਿਲ। ਮੈਂ ਉਦਾਸ ਹਾਂ।'

ਮੈਂ ਫਿਰ 'ਕੱਲਾ ਨਹੀਂ, ਜਗਦੇਵ ਭੰਡਾਲ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਟਰੇਸੀ ਉਹਦੀ ਭਤੀਜੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਭੋਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਦੇ ਘਰ 'ਗਲੇਬਲ ਪੰਜਾਬ' ਲਈ ਮੁਲਕਾਤ ਕਰਨ ਗਿਆ।

ਉਹ ਵਾਸ਼ਰੂਮ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਗਲ ਲਗਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, 'ਅਸ਼ੋਕ, ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੌਤ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਵੀ।'

ਮੈਂ ਕੁਝ ਭੇਟਾ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਹਉਕਾ ਲਿਆ, 'ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਰਮਾਇਆ ਏ। ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਹੋਵਾਂਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅੱਖੀ ਬਹੁਤ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਹੈ...ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ ਲਾਵਾਂ। ਤੂੰ ਹਿੰਮਤੀ ਐਂ ਸਾਰੇ ਧੌਣੇ ਧੋ ਦਏਗਾ।'

ਅਸੀਂ ਹਉਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਛੜ ਗਏ। ਮਲਕੀਤ ਦਾਖੇ ਦਾ ਫੋਨ ਨਿਉਯਾਰਕ ਤੋਂ ਆਇਆ, 'ਅਸ਼ੋਕ, ਜੱਸੋਵਾਲ ਤੈਨੂੰ ਚੋਤੇ ਕਰੀ ਜਾਂਦੈ।'

ਪਰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਕੋਠੇ ਜਿੰਡਾ ਦਲੇਰ ਮਨੁੱਖ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਖਪ ਕੇ ਸਾਥੋਂ ਬਾਂਹ ਛੁਡਾ ਗਿਆ।

ਅੱਖਾਂ ਫਿਰ ਭਰ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗਾ, ਇਹ ਦਿਲ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਹੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ।

ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜਾਗਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਹਨੇ ਘੁਰਾੜੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਤੇ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਫਿਰ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ ਆਪਣਾ 70ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਵੇਲੇ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ, ਕਿਰਪਾਲ ਬਾਵਾ ਨਾਲ

ਹੁੰਦਾ, ਤੇ ਸਬੱਬੀਂ ਅੰਗਿਓ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ ਮਿਲ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇਖੋ...! 'ਪਾ ਦੇ ਪਾ ਦੇ ਇਸ ਗਰੀਬ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਦੋ ਸੌ-ਸੌ ਦੇ। ਰੋਟੀ ਖਾ ਲਊ, ਗੁਣ ਗਾਊ ਤੇਰਾ।'...ਤੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਉਹਨੇ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਅੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਕਦੇ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਉਹਦੇ ਘਰ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਘਰੋਂ ਭੁੱਖਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਰੱਜਿਆ ਵੀ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਛਕ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਭਰੇਵਾਲਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਨਾਲ 'ਲੈ ਚੱਲ ਮੁੰਡਿਆ ਵੇ ਨਾਲ, ਜਿੰਦਾ ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਬਚਦੀ' ਜਾਂ 'ਨਾ ਕਰ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ' ਵਰਗੇ ਦੋ-ਗਾਣੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਨੇਹ ਲਤਾ ਕਰਨਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਗਾਇਕੀ

...ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੁੱਗਰੀ ਚਮਕੀਲੇ ਤੇ ਅਮਰਜੋਤ ਦਾ ਭੋਗ ਸੀ, ਉਹ ਤਤਕਾਲੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਸ.ਐਸ. ਬਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਮਾਈਕ 'ਤੇ ਰੋ ਪਿਆ- 'ਓ ਕੁਰਾਹੇ ਪਏ ਮੁੰਡਿਓ! ਜੇ ਚਮਕੀਲੇ ਤੇ ਅਮਰਜੋਤ, ਦੇ ਨਿਹੱਥਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਰੋ ਗੋਲੀ ਬਾਧੂ ਦੇ...ਮੈਂ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਪੂ...ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ।' ਉਸ ਦਿਨ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਗਟ ਗਰੇਵਾਲ ਅਸੀਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਉਹਦੇ ਘਰ ਗੁਰਦੇਵ ਨਗਰ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਉਦਣ ਉਹਨੂੰ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੰਨਾ ਦਰਦਿਆ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਦੋ ਵਜੇ ਤਤਕੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਉਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਚਾਰ ਵਜੇ ਫਿਰ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ- 'ਅਸ਼ੋਕ ਉਠ, ਉਠ ਨਹਾ ਲੈ।' ਮੈਂ

ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

-ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਦਾਰ

ਰਾੜੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹੀਏ ਏਥੇ ਹੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਕਈ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸੀ ਤਕਦੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਫੂਕ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੱਸੇ ਕੀ ਨੇ ਸਾਂਝਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ,
ਰੱਖੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਭੈਣ ਵੀ ਵੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਹੁਣ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੀ, ਇਹ ਵੀ ਉਹ ਜਾਣ ਗਈ,

ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਦਰੋਪਤੀ ਹੀ ਹੁਣ ਚੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਗੁੱਟ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਜਿਹੜੇ ਪਨ-ਦੌਲਤ ਤੇ ਸ਼ੋਹਰਤ ਨਾਲ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੜੇ-ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਅਖੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਮੁੱਲਾਂ, ਭਾਈ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰੱਬ ਨਾਲ ਉਲਝੇ ਰਹੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੀ,

ਲਾਲਚ ਪਿਛੇ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਸੋਹਣੀ ਦੇ ਹੱਥ ਘੜਾ ਰਿਹਾ ਨਾ, ਮਿਰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਬੱਕੀ ਨਹੀਂ,

ਜੰਡ ਆਖ ਕੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨਿੱਤ ਕਰੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਜਦ ਦੇ ਬੰਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਵੱਧ ਹੋ ਚੱਲੇ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ,

ਪਿੱਟਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸੱਪ ਦੀ ਅਸੀਂ ਲਕੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਰਾਤ ਗਈ ਤੇ ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੱਫੀ ਪਾਈ ਪੱਗ ਵਟਾ ਕੇ ਸੀ,

ਸੁਭਾ ਹੋਈ 'ਤੇ 'ਭੌਰੇ' ਸਭ ਤਸਵੀਰ ਬਦਲਦੀ ਵੇਖੀ ਆ।

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ਪੰਜਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਦਾ ਮਾਇਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਇਆ ਦੀ ਭੁੱਖ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਭਾਵੇਂ ਬਾਹਰੋਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਉਹ ਸੁਖੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਦੁੱਖ ਮਿਟਦੇ ਨਹੀਂ, ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ- ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਦਵਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਅੰਤਰਿ ਚਿੰਤਾ ਨੈਣੀ ਸੁਖੀ
ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰੈ ਭੁਖ॥
ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ
ਕਿਸੈ ਨ ਲਥੈ ਦੁਖ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਗਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਸੋਚਾ ਨਹੀਂ ਲੱਦਿਆ ਅਰਥਾਤ ਨਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਸਾਇਆ ਅਤੇ ਸੱਚ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ- ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੋਲਿਆਂ ਦੇ ਟੋਲੇ ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਸਮਝੋ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ ਹੈ- ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਰਾਹੀਂ ਲੁੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮੁਠਤੇ ਸੋਈ ਸਾਥ ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਨ ਲਦਿਆ॥ ਨਾਨਕ ਸੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜਿਨ੍ਹੀ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਇਕੁ ਪਛਾਣਿਆ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)

ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਤਿ, ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਦੇ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਸਭ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਪੰਜਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੋਕ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਸਤਿਸੰਗਤੀ ਮਨੁੱਖ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਥਾਨ ਸੋਹਣਾ/ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਉਹ ਉਸ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿਗੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੰਤ ਜਨ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਦ ਆਦਿ ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਵੇਦ ਦਾ ਅਰਥ ਗਿਆਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਦਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਰਤਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਿਰਦ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨ, ਤਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ,

ਜਿਥੈ ਬੈਸਨਿ ਸਾਧ ਜਨ ਸੋ ਬਾਨੁ ਸੁਹੰਦਾ॥
ਓਇ ਸੇਵਨਿ ਸੰਮ੍ਰਿਥੁ ਆਪਣਾ
ਬਿਨਸੈ ਸਭੁ ਮੰਦਾ॥
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ
ਸੰਤ ਬੇਦੁ ਕਹੰਦਾ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਸੈ ਨ ਲਥੈ ਦੁਖ

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਤੇਰਾ ਬਿਰਦੁ ਹੈ
ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਵਰਤੰਦਾ॥
ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ
ਮਨਿ ਤਨਿ ਭਾਵੰਦਾ॥੫॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਅੱਗੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਆਤਮਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰ ਮਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪੰਛੀ ਆਪਣੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਿਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਪੰਛੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਹਿਕਣ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਾਗਦਾ ਹੈ। ਚਿਤੀਆਂ ਦੇ ਚਹਿਕਣ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਚਰਜ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੁਹਾਵਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਭਗਤਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਪਹੁੰਚ-ਫੁਟਾਲੇ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੁਹਣੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ, ਉਸ ਦੇ ਅਚਰਜ ਕੌਤਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਉਂਦੇ ਹਨ,

ਚਿਤੀ ਚੁਹਕੀ ਪਹੁ ਫੁਟੀ
ਵਗਨਿ ਬਹੁਤੁ ਤਰੰਗ॥
ਅਚਰਜ ਰੂਪੁ ਸੰਤਨ ਰਚੇ
ਨਾਨਕ ਨਾਮਹਿ ਰੰਗ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਘਰ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਘਰ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਘਰ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਖੋਟੇ ਹਨ,

ਘਰ ਮੰਦਰ ਖੁਸ਼ੀਆ ਤਹੀ
ਜਹ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ॥
ਦੁਨੀਆ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ
ਨਾਨਕ ਸਭਿ ਕੁਮਤਿ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਛੇਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਰਥਾਤ ਅਸਲੀ ਧੰਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ (ਇਸ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੋਹ ਜਾਂ ਚੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ) ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤੀ, ਇਹ ਧੰਨ ਮਿਲਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ 'ਤੇ ਇਹ ਮਿਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ- ਦੇਵੇਂ ਖੇਡੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਤੱਥ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਇੱਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ,

ਹਰਿ ਧਨੁ ਸਰੀ ਰਾਸਿ ਹੈ
ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤਾ॥
ਤਿਸੈ ਪਰਾਪਤਿ ਭਾਇਰਹੁ
ਜਿਸੁ ਦੇਇ ਬਿਧਾਤਾ॥
ਮਨ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਮਉਲਿਆ
ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਜਨੁ ਰਾਤਾ॥
ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ
ਸਭਿ ਦੇਖਹ ਖਾਤਾ॥
ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਜੀਵਿਆ
ਜਿਨਿ ਇਕੁ ਪਛਾਤਾ॥੬॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਲਏ ਗਏ ਹਨ

ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਅੱਕ' ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਹੀ ਉਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਕੜੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਮ ਵਰਗੀ ਮੁਲਾਇਮ ਰੁੱ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਅੱਕ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਕੱਕੜੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ-ਸਬੂਤ ਵੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੂਟੇ ਨਾਲੋਂ ਝੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਫੰਬਾ-ਫੰਬਾ ਹੋ ਕੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਖਿਲਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਉਡੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਟਾਹਣੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਕੱਕੜੀਆਂ ਦਾ ਵਜੂਦ ਖਿਲਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁੰਬਾ ਤੁੰਬਾ ਹੋ ਕੇ ਉਡਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨ ਅਨੇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਭਟਕਣ ਵਿਚ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ,

ਖੁਖੜੀਆਂ ਸੁਹਾਵੀਆ
ਲਗਤੀਆ ਅਕ ਕੰਠਿ॥
ਬਿਰਹ ਵਿਛੋੜਾ ਧਣੀ
ਨਾਨਕ ਸਹਸੈ ਗੰਠਿ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਇਸੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਮਰਿਆਂ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ (ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜਿੰਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ)। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਲੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਚੋਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,

ਵਿਸਾਰੇਦੇ ਮਰਿ ਗਏ
ਮਰਿ ਭਿ ਨ ਸਕਹਿ ਮੂਲਿ॥
ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ
ਜਿਉ ਤਸਕਰ ਉਪਰਿ ਸੂਲਿ॥੨॥
ਅਗਲੀ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੋ ਕਦੇ ਨਾ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ, ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ, ਹੀ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ, ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਚ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਤੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਹਰ ਰਚਨਾ

ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਚ-ਨੀਚ, ਹਰ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੀਵ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਉਚਾ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ, ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ)। ਮਿੱਤਰ, ਸਾਥੀ, ਪੁੱਤਰ, ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀ, ਭਾਈ-ਬੰਦ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੁੱਠ ਪਏ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਰੰਗ ਮਾਣਿਆ ਹੈ,

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਹੈ
ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਣਿਆ॥
ਜਲਿ ਬਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ
ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਭਣਿਆ॥
ਉਚ ਨੀਚ ਸਭ ਇਕ ਸਮਾਨਿ
ਕੀਟ ਹਸਤੀ ਬਣਿਆ॥
ਮੀਤ ਸਖਾ ਸੁਤੁ ਬੰਧਿਓ
ਸਭਿ ਤਿਸ ਦੇ ਜਣਿਆ॥
ਤੁਸਿ ਨਾਨਕੁ ਦੇਵੈ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ
ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਣਿਆ॥੭॥

(ਪੰਨਾ ੩੨੦)
ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਸਵਾਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਦਿਆਂ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਵੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ ਭਾਵ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਮੰਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਸ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਧੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਪੂਰੇ ਸੰਤ ਹਨ,

ਜਿਨਾ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨ ਵਿਸਰੈ
ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਮਨਿ ਮੰਤ॥
ਧੰਨੁ ਸਿ ਸੋਈ ਨਾਨਕਾ
ਪੂਰਨੁ ਸੋਈ ਸੰਤੁ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੩੧੯)
ਉਪਰਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਹ ਨਾਲ, ਹਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ

ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਅਰਥਾਤ ਹਰ ਸਮੇਂ ਖਾਣ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਹੀ ਭਟਕਦਾ ਫਿਰੇ, ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ ਦੀ ਅੰਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦੇ ਆਹਰ ਹੀ ਲੱਗਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਪੈਰੋਬਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਦੋਜਕ ਦੀ ਅੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ,

ਅਠੇ ਪਹਰ ਭਉਦਾ ਫਿਰੈ
ਖਾਵਣ ਸੰਦੜੈ ਸੂਲਿ॥
ਦੋਜਕਿ ਪਉਦਾ ਕਿਉ ਰਹੈ
ਜਾ ਚਿਤਿ ਨ ਹੋਇ ਰਸੂਲਿ॥੨॥
(ਪੰਨਾ ੩੧੯-੨੦)

ਅੱਠਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਮ ਦੇ ਆਸਰੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਸ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸੁਖੀ ਅਤੇ ਸੌਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਮ ਅਗਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਸਭ ਨਿਆਮਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਮ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਮ ਦਾ ਪੱਕਾ ਬੰਮ ਗੱਡ ਕੇ ਸੱਚ ਧਰਮ ਭਾਵ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਉ, ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਸਥਾਪਤ ਕਰੋ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲਵੋ ਜੋ ਦੀਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨ ਫੜੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਬ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਮੱਲੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ,

ਤਿਸੈ ਸਰੇਵਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀਹੋ
ਜਿਸ ਦੈ ਨਾਉ ਪਲੈ॥
ਐਥੈ ਰਹਹੁ ਸੁਹੇਲਿਆ
ਅਗੈ ਨਾਲਿ ਚਲੈ॥
ਘਰੁ ਬੰਧਹੁ ਸਚ ਧਰਮ ਕਾ
ਗਡਿ ਬੰਮੁ ਅਹਲੈ॥
ਓਟ ਲੈਹੁ ਨਾਰਾਇਣੈ
ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਝਲੈ॥
ਨਾਨਕ ਪਕੜੇ ਚਰਣ ਹਰਿ
ਤਿਸੁ ਦਰਗਹ ਮਲੈ॥੮॥ (ਪੰਨਾ ੩੨੦)

ਹਸਤ ਪੁਨੀਤ ਹੋਹਿ ਤਤਕਾਲ

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ੫
ਹਸਤ ਪੁਨੀਤ ਹੋਹਿ ਤਤਕਾਲ॥
ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਮਾਇਆ ਜੰਜਾਲ॥
ਰਸਨਾ ਰਮਹੁ ਰਾਮ ਗੁਣ ਨੀਤ॥
ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤ॥੧॥
ਲਿਖੁ ਲੇਖਣਿ ਕਾਗਦਿ ਮਸਵਾਣੀ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਇਹ ਕਾਰਜਿ ਤੇਰੇ ਜਾਹਿ ਬਿਕਾਰ॥
ਸਿਮਰਤ ਰਾਮ ਨਾਹੀ ਜਮ ਮਾਰ॥
ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੇ ਦੂਤ ਨ ਜੋਹੈ॥
ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਨ ਕਛੁਐ ਮੋਹੈ॥੨॥
ਉਧਰਹਿ ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਿ ਏਕੰਕਾਰੁ॥
ਆਪਿ ਕਮਾਉ ਅਵਰਾ ਉਪਦੇਸ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਰਦੈ ਪਰਵੇਸ॥੩॥
ਜਾ ਕੈ ਮਾਥੈ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ॥
ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਜਪੈ ਭਗਵਾਨੁ॥
ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉ ਤਿਸੁ ਬਲਿ ਜਾਉ॥੪॥

ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਆਖਦੇ ਹਨ- ਹੇ ਭਾਈ! ਜਦ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੇਂਗਾ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ; ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਮਾਇਆ ਜੰਜਾਲ, ਤੇ ਤੇਰੇ ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਮੋਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਫਾਰੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ; ਰਸਨਾ ਰਮਹੁ ਰਾਮ ਗੁਣ ਨੀਤ, ਹੇ ਵੀਰ! ਹੇ ਮਿਤਰ ਜੀਉ! ਆਪਣੀ ਜੀਭਾ ਨਾਲ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਰ; ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤ, ਉਸ ਤਾਰਨਹਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਤੂੰ ਸਦਾ

ਹੀ ਆਤਮਿਕ ਸੁੱਖ ਪਾਵੇਂਗਾ।
ਲਿਖੁ ਲੇਖਣਿ ਕਾਗਦਿ ਮਸਵਾਣੀ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਇਸ ਪਾਵਨ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਹਾਉ ਵਾਲੀ ਪੰਕਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਰ ਅੰਸ਼ ਹੈ, ਵਿਚ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ- ਲਿਖੁ ਲੇਖਣਿ, ਕਾਗਦਿ ਮਸਵਾਣੀ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮਿੱਤਰ ਜੀਉ! ਜੇ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰਤਿ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਤੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਦਵਾਤ ਵਿਚੋਂ ਸਿਆਹੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਨਾਮ ਲਿਖ; ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ, ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲਿਖ। ਇਹ ਕਾਰਜਿ ਤੇਰੇ ਜਾਹਿ ਬਿਕਾਰ॥ ਸਿਮਰਤ ਰਾਮ ਨਾਹੀ ਜਮ ਮਾਰ॥ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੇ ਦੂਤ ਨ ਜੋਹੈ॥ ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਨ ਕਛੁਐ ਮੋਹੈ॥੨॥ ਉਪਰਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਹ ਨਾਲ, ਹਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ

ਰਹੇ ਹਨ- ਇਹ ਕਾਰਜਿ ਤੇਰੇ ਜਾਹਿ ਬਿਕਾਰ, ਹੇ ਭਾਈ! ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਰ ਕੇ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਿਕਾਰ ਜਿਹੇ ਦੂਰ ਨੱਸ ਜਾਣਗੇ; ਸਿਮਰਤ ਰਾਮ ਨਾਹੀ ਜਮ ਮਾਰ, ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਿਆਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ; ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੇ ਦੂਤ ਨ ਜੋਹੈ, ਹੇ ਮਿੱਤਰ! ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ- ਇਹ ਪੰਜੇ ਚੋਰ ਜੋ ਜੀਵ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਵੱਸ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਵੀ ਨਾ ਸਕਣਗੇ। ਤੈਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦਾ ਮੋਹ ਵੀ ਪੋਹ ਨਾ ਸਕੇਗਾ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਉਧਰਹਿ ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਿ ਏਕੰਕਾਰੁ॥
ਆਪਿ ਕਮਾਉ ਅਵਰਾ ਉਪਦੇਸ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਰਦੈ ਪਰਵੇਸ॥੩॥
ਹੇ ਭਾਈ! ਜੇ ਤੂੰ ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਮਰਦਾ ਰਹੇਂਗਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੇਂਗਾ, ਉਧਰਹਿ ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਿਆਂ ਤੇਰਾ ਉਧਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਤੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਭੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ; ਆਪਿ ਕਮਾਉ ਅਵਰਾ ਉਪਦੇਸ, ਤੂੰ ਆਪ ਭੀ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਹ; ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਰਦੈ ਪਰਵੇਸ, ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਸਾ ਲੈ।
ਜਾ ਕੈ ਮਾਥੈ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ॥
ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਜਪੈ ਭਗਵਾਨੁ॥
ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉ ਤਿਸੁ ਬਲਿ ਜਾਉ॥੪॥
ਜਾ ਕੈ ਮਾਥੈ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ, ਪਰ ਹੇ ਭਾਈ! ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਉਹੀ ਵਡਭਾਗਾ ਜੀਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਨਾਮ ਧਨ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ, ਜਿਹੜਾ ਵਡਭਾਗਾ ਜੀਵ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਹੀ ਉਸ ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾਨਕ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਤੋਂ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

**-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536**

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਲਝ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵੱਡਾ ਪਹਾੜ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਭਰਮਾਰ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਫਾਹੀ ਗਲੋਂ ਲੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਵੀ ਔਖਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਨੰਦਗੜ ਦੇ ਸਮੱਰਥਕ ਨੰਦਗੜ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹਮਾਇਤ ਦੱਸ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਖਾਤਿਰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਯੋਧਾ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ, ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਹੋਵੇ ਹੀ ਨਾਂ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਾਸਤੇ ਨਾਂ ਸੁਲਝਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਮਾਮੂਲੀ ਅੜਾਉਣੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤੇ ਪੁਰਬ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੇਸੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ

ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਿਸੀਸਾਗਾ, ਕੈਨੇਡਾ
ਫੋਨ: (905)-795-3428

ਦਿਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦੇ ਤਾਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਾ ਆਉਂਦਾ। ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਨਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ। ਇਸ ਅਸੁਵਿਧਾ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਮਨਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਦ 1994 ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਐਡਮੰਟਨ ਵਾਸੀ ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਨੇ ਐਸਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਨੇ ਜੀ ਆਇਆ ਕਿਹਾ। ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਖੰਗਾਲ ਕੇ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਾਰੀਖਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਪਰ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਹਿਮ ਸਿੱਖ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੀਯਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰੁੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕੈਲੰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖਰੀ ਹਸਤੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੱਕ ਵਧਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਨੇ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲ ਕੇ ਨਵੇਂ ਚੇਤ, ਵੈਸਾਖ ਘੜੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕੈਲੰਡਰ ਘੜਨ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਨੇ ਪਏ ਪਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ (ਦੀਵਾਲੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਹੋਲੇ) ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 2003 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਿਲਗੋਭਾ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਸੀ 2003 ਵਾਲਾ ਕੈਲੰਡਰ? ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਦੀਵਾਲੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਹੋਲੇ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਯੋਗ ਸੀ ਪਰ ਬਾਕੀ ਦਿਹਾੜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ ਪੱਕੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਿਲਗੋਭਾ ਕੈਲੰਡਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ। 3 ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾਂ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਬਣੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਘੜੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਚੇਤ,

ਮਸਲਾ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਘੜਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਵਲੋਂ 1994 ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਗੈਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ 2003 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿਚ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਲ-ਬਦਲ ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਓ ਹੇਠ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਲਗੋਭਾ ਕੈਲੰਡਰ ਐਲਾਨਿਆ। ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਰੂ ਹੋਇਆ ਵਿਵਾਦ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮਿਸੀਸਾਗਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀ ਸ. ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਬਾਰੇ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੇਖ ਅਹਿਮ ਮਸਲਿਆਂ ਉਤੇ ਉਸਾਰੂ ਬਹਿਸ ਛੇੜਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਏ ਹੋਰ ਉਸਾਰੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਵੈਸਾਖ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਚੇਤ ਵੈਸਾਖ ਵੀ ਘੜੇ ਗਏ। ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸਾਲ 1 ਚੇਤ (14 ਮਾਰਚ) ਤੋਂ ਸੂਰੂ ਹੋ ਕੇ 30 ਫੱਗਣ ਤੱਕ (13 ਮਾਰਚ) ਪੂਰੇ 365 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਲੀਪ ਦਾ ਸਾਲ 366 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮਿਥ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਚੇਤ, ਵੈਸਾਖ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੰਗਰਾਂਦਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸੰਗਰਾਂਦਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਗਰਾਂਦ, ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੱਸਿਆ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਿਲਗੋਭਾ ਕੈਲੰਡਰ ਨੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਸਿੱਖ ਹਲਕੇ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਸਿੱਖ ਹਸਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਮੱਸਿਆ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਤੌਖਲੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹੱਲ ਹੋਇਆ ਸਮਝ ਕੇ ਇੱਕ ਸੁਖਦ ਅਹਿਸਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਐਸੇ ਸੱਜਣ 14 ਮਾਰਚ (ਪਹਿਲੀ ਚੇਤ) ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਪੀਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਹਿਮੀਅਤ 14 ਮਾਰਚ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਚੇਤ ਦੀ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ।

ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਈਸਵੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਲੱਭਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਤੌਖਲਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਕਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਕੋਈ 13 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪੋਹ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਾੜ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਆਏ ਜ਼ਿਕਰ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਤਾਂ ਪੋਹ ਦੇ ਠੰਢੇ ਅਤੇ ਹਾੜ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਤਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੋਹ ਗਰਮ ਹੋਏਗਾ ਅਤੇ ਹਾੜ ਠੰਢਾ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਮਾਹਾਂ ਅੰਦਰ ਆਏ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨੀਯਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਘੜਨਾ ਪਏਗਾ (ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਸਿੱਖ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ!)। ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਦੇ ਇਸ ਤੌਖਲੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਹਿੱਲ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵਰਗੇ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਭ ਨੂੰ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਗਈ ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਝੁਨੇ ਪੈ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਡਰ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਘਟੀ ਨਹੀਂ। 16 ਜਨਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਇਸੇ ਡਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਝੂਠੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ

ਅਤੇ ਜੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਝੂਠੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ? ਆਪਣੀ ਜਾਚੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਝੁਨੇ ਪੈ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਕਾਇਲ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰਕ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਝੂਠੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਠੰਢੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾੜ ਮਹੀਨੇ ਗਰਮੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੋਹ ਠੰਢਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਹਾੜ ਨਹੀਂ ਤਪਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਤੇ ਨੂੰ ਬੀਜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵੈਸਾਖ ਨੂੰ ਵਾਢੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਬੀਜਾਈਆਂ ਵੈਸਾਖ ਜੇਠ ਅਤੇ ਵਾਢੀਆਂ ਅੱਸੂ ਕੱਤੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਝੂਠੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਕਿਹੜਾ ਕੈਲੰਡਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ? ਕੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਨਿਰਮੂਲ ਤੌਖਲਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੀਮਿਤ ਸਮਝ ਦੇ ਮੋਚ ਦਾ ਬਣਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਮਾਹਿਰ ਮੰਨ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਵਧੀਆ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਸਨ ਨਾ ਕਿ

ਗੁਰਮਿਤ ਦੇ। ਸੋ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਰੁੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਦੇ ਗਲਤ ਨੁਕਤੇ ਨੇ ਨਵਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਘੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੱਚ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਿੱਤੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣਾ ਜਾਂ ਸਮਝਣਾ ਨਾਦਾਨੀ ਹੈ ਪਰ ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤੌਖਲੇ ਨੂੰ ਲੋੜ ਵੱਧ ਤੁਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵੀ ਇਸ ਡਰ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਭੈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ “ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ” ਦਾ ਆਖਰੀ ਐਲਾਨ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਝਮੇਲੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਇੰਨਾ ਅਹਿਮ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤੂਆ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਵੱਖਰਾ ਕੈਲੰਡਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤੱਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਪਰ ਨਾਂ ਨਾਲ ਖਿਝ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਤੱਤ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਐਕਟ ਵਾਲਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੋਚ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੈਲੰਡਰ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਸਾਧਨ ਘੱਟ ਪਰ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸੁਖਦ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ

ਪੰਥਕ ਮਸਲੇ

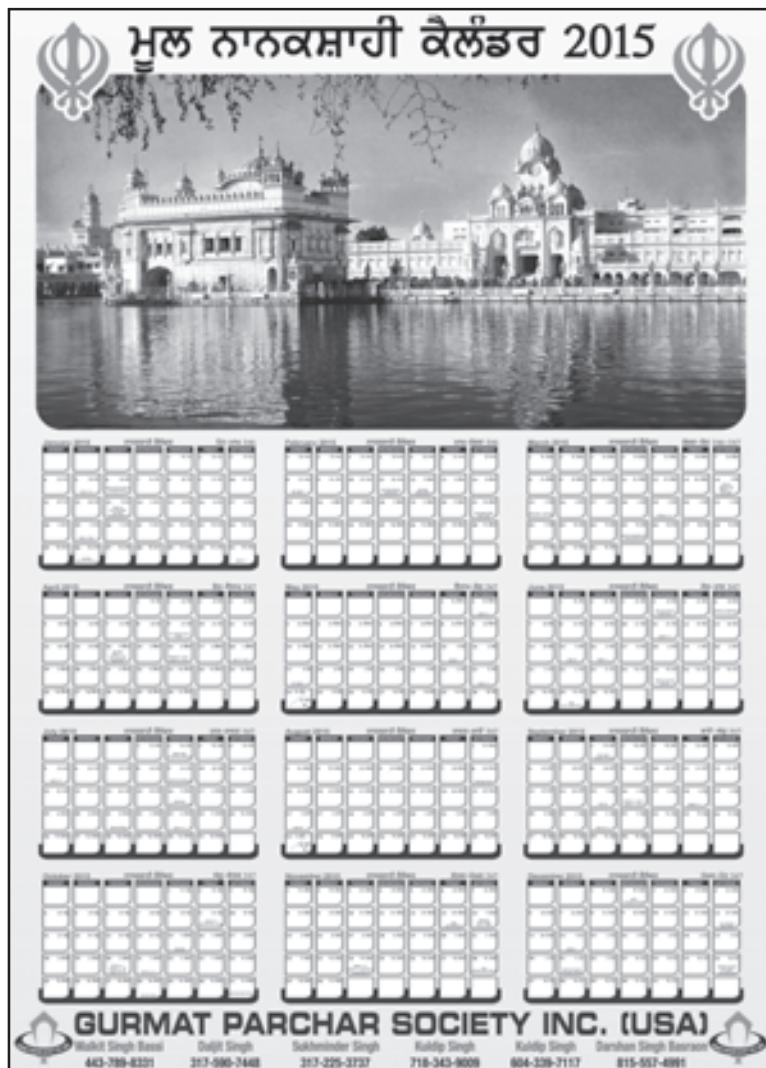
ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਥਾਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵੱਖਰੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਹੀਆ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣੀ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਪੁਰਬ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨਾ ਪਏਗਾ, ਹੋਲੇ ਦਾ ਦਿਨ ਨੀਯਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨ ਦਾ ਜੋਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਐਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕੰਧ 'ਤੇ ਟੰਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਛਾਣ ਅਮਲਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰਾਂ ਨਾਲ। ਉਂਜ ਵੀ ਮਿਲਗੋਭਾ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੈਲੰਡਰ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਜਿਸ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ 3 ਦਿਨ ਪੱਕੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੇ ਬਖੇਤੇ ਤਾਂ ਖੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਕੀ ਵੱਖਰੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਵੀ? ਕੈਲੰਡਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਭ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਈਸਵੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਰਾਸ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਘਾਤਤ ਘੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ ਨੇ ਰੁੱਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿਗੜ ਜਾਣ ਦਾ ਖੋਫ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਕੈਲੰਡਰ ਘੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਘੀਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਨਵੇਂ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਖਲਜਗਣ 'ਚ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵਰਤੋਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਤਾਂ ਈਸਵੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

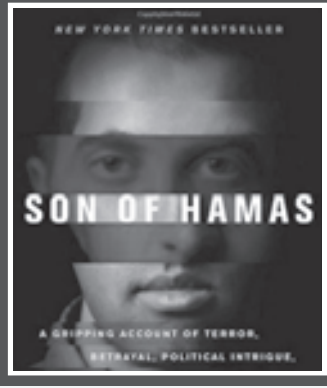
ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਦੁਰਪ੍ਰਭਾਵ? ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਨਿਰਮੂਲ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ 20 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੰਡ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਖਰਾਬ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਬੰਦੂਕ ਨੇ ਅਕਲ ਅੱਗੇ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਬੌਧਿਕ ਰੋਗਿਸਤਾਨ ਪਸਰਨਾ ਸੂਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਵਰਗੇ ਨਿਗੂਣੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹੋਰ ਦੁਣ ਸਵਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੰਗੀ ਭਵਿੱਖੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਘਾਤਤ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਕੈਲੰਡਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਕਲੀਫ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 10-12 ਅਹਿਮ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪੁਰਬ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਐਸੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਲਈ ਕੈਲੰਡਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫੁਰਨਾ ਗੈਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਵਾਜਿਬ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਕੈਲੰਡਰ ਯੋਗ ਰਾਹ ਸਾਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਦੀਵਾਲੀ, ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ, ਮੱਸਿਆ ਆਦਿ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਪੁਰਬ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਨ, ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਨ, ਹੋਲੇ ਦਾ ਦਿਨ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਆਦਿ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ ਪਛਾਣ ਵੱਖਰੇ ਕਰਮਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੰਧ 'ਤੇ ਟੰਗੇ ਕਿਸੇ ਕੈਲੰਡਰ ਨਾਲ।

ਹਮਾਸ ਦਾ ਬੇਟਾ-4

ਹਮਾਸ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋਤਨ ਵਿਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਹੀਂ, ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਏ। ਰਿਹਾ ਹੋਏ ਮੁੰਡੇ ਥੱਕ ਕੇ ਘਰ ਬੈਠ ਗਏ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਮਸਜਿਦ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਕੰਮੀਂ ਲੱਗ ਗਿਆ।

25 ਜੁਲਾਈ 2000 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕੈਂਪ ਡੇਵਿਡ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਰਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਬਰਾਕ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵੈਸਟ ਬੈਂਕ ਦਾ 90%, ਸਾਰੀ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਇਲਾਕਾ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਯੇਰੋਸ਼ਲਮ ਇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਫਲਸਤੀਨ ਵਾਸਤੇ ਛੱਡਣ ਲਈ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਫੋਨ: 91-94642-51454

ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਉਜੜ ਚੁਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫੰਡ ਬਣਾ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਅਮਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ, 1967 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਫਲਸਤੀਨ ਛੱਡੋ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਧਨ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਧੀ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਮੱਧਮ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਗਰਮਦਲੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਹੋਰ ਬਹਾਦਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਯਾਨਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਟੀ.ਵੀ. ਉਪਰ ਉਸ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਫਲਸਤੀਨ ਦਾ ਚੀ ਗਵੇਰਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਹਰਤ ਦੀ ਭੁੱਖ ਕਦੀ ਮੰਦੀ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਾਠ ਪੌਥੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਲਿਖੇ ਹੋਣ। ਉਹ ਫਲਸਤੀਨੀ ਖੂਨ ਵਗਣਾ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ।

ਯੇਰੋਸ਼ਲਮ ਵਿਚਲੀ ਅਲ-ਅਕਸ ਮਸਜਿਦ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਲਈ ਬੜੀ ਪਵਿਤਰ ਥਾਂ ਹੈ। ਖਬਰ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਜਰਨੈਲ ਸ਼ਾਰੋਂ ਇਸ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਜਾਏਗਾ। ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਾਰੋਂ ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਾਂਗੇ। ਉਥੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੋਸਾਬ ਨਾਲ ਸ਼ੇਖ ਪੁੱਜਾ। ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਰੋਂ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਨਾਲ ਆਇਆ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸ਼ੇਖ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬੱਸ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਕਾਰ ਵਿਚ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਇਹ ਕੀ ਹੋਇਆ ਅੱਬੂ?” ਅੱਬੂ ਹੱਸ ਪਿਆ, “ਵੱਡੀ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਗਿਆਰ ਬਰਸਾਏਗਾ, ਹਿੰਸਾ ਵਧੇਗੀ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੇਰੇ ਉਪਰ, ਹਮਾਸ ਉਪਰ ਮੜੇਗਾ।”

“ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਇਸ ਤਾਣੀ ਵਿਚ ਉਲਝੇ?”

“ਮੈਂ ਸ਼ਾਰੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਣਾ ਸੀ ਯਹੂਦੀ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਮਸਜਿਦਾਂ

ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਜੁਝਾਰੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ‘ਹਮਾਸ’ ਦੇ ਮੋਢੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ, ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਯੂਸਫ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੋਸਾਬ ਹਸਨ ਯੂਸਫ (ਜਨਮ 1978) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ‘ਸਨ ਆਫ ਹਮਾਸ’ ਵਿਚ ਬੜੇ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਫਲਸਤੀਨ ਲਈ ਜੁਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ-ਸੁੱਢੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੱਛਮੀ ਜਗਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੋਸਾਬ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਛਪੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਉਘੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਇਹ ਖਾਸ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ, ਲੇਖਕ ਮੋਸਾਬ ਹਸਨ ਯੂਸਫ, ਫਲਸਤੀਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਬਾਬਤ ਤੱਥ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਯੂਸਫ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜਹਾਦ ਵੱਲ ਸਰਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੋਸਾਬ ਹਸਨ ਯੂਸਫ ਵੀ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮੋਸਾਬ, ਹਮਾਸ ਵਲੋਂ ਵਿੱਢੇ ਜਹਾਦ ਦੀਆਂ ਤੱਟੀਆਂ ਦੇਖ-ਸੁਣ ਕੇ ਵਿਲਕ ਉਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਟ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਹਮਾਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਸੂਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਦੇਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। –ਸੰਪਾਦਕ

ਫਲਸਤੀਨ ਦਾ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਬੱਚਾ

ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਫਿਰਨ, ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰੋਕਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਈ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।”

ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਲੋਕ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ, ਹਿੰਸਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਨਵਾਂ ਅਲ-ਅਕਸ ਸ਼ਹੀਦ ਗਰੁਪ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਹਿੰਸਾ, ਪ੍ਰਤੀਹਿੰਸਾ ਰੋਕੇਗਾ। ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦਬਾਏ। ਅਲ-ਅਕਸ ਗਰੁਪ ਨੇ ਕਾਰ-ਬੰਬਾਂ, ਬੱਸ-ਬੰਬਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ-ਬੰਬਾਂ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁੱਝ ਰਿਹਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨੇ ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਿਰ ਉਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਅਜਨਬੀ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਕਰ ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ ਤੇ ਉਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਲਿੰਕ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਤੂੰ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੇ।” ਮੋਸਾਬ ਉਦੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਮਾਸ ਦੀ ਸੈਨਾ ਦਾ ਕਮਾਂਡਰ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਟਾਰਚਰ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਆਤਮਘਾਤੀ ਦਸਤੋਂ ਵੀ ਉਸੇ ਦੇ ਸਨ।

ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਾਰ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਦੇ ਦੀ ਦੋ-ਮੰਜਲੀ ਕੋਠੀ ਤੋਂ ਰਤਾ ਹਟ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਗੇਟ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਅੱਧੇ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਏ.ਕੇ. ਸੰਤਾਲੀ ਰਫਲਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜੀ ਕਈ ਜਣੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਜਿਪਸੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਰਤਾ ਕੁ ਹਟਵੀਂ ਪਿਛੇ-ਪਿਛੇ ਲਾ ਲਈ ਪਰ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਪਸੀ ਉਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਟੈਗ ਚਿਪਕਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਅਕਲ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨੇ ਇਕੱਲੇ ਨੇ ਹੀ ਵਿੱਢ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਕੈਮਰੇ, ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਗ੍ਰੇਵ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅਗਲਿਆਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਾਨ ਬਚੀ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਉਹ ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਕਾਰ ਧੁਆਣ ਗਿਆ। ਕਮਾਲ, ਉਹੀ ਹਰੀ ਜਿਪਸੀ, ਉਹੀ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਜਿਪਸੀ ਧੁਆ ਰਹੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਖੁਦਾਈ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੋਸਾਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦੇ ਅੰਗ ਰੱਖਿਅਕ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਬਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਅਰਾਫਾਤ ਦੇ ਪਿਛੇ ਖਲੋਤੇ ਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ, ਸਰਵਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਜਰਨੈਲ ਸ਼ਾਰੋਂ ਜੋ ਪਿਛੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੀ ਬਣਿਆ।

ਜਾਣਦੇ ਹੋ?” ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦਾ ਤਾਂ ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਸ਼ਾਇਦ ਟਾਲ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, “ਇਹ ਅਰਾਫਾਤ ਦੀ ਫੋਰਸ ਹੈ, ਇਥੇ ਬਿਟੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।” ਮੋਸਾਬ ਹੋਰ ਵੀ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ, ਉਦੇ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕੰਮ? ਇਹ ਅਰਾਫਾਤ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਦੇ ਘਰ ਨੇੜੇ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ? ਮੋਸਾਬ ਬਿਟੁਨੀਆਂ

ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ ਕੈਂਪ ਡੇਵਿਡ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨਾਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਈਹੁਦ ਬਰਾਕ (ਖੱਬੇ) ਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਗੂ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ।

ਇਲਾਕੇ ਵੱਲ ਡ੍ਰਾਈਵ ਕਰਦਾ ਗਿਆ, ਉਹੀ ਜਿਪਸੀ ਇਕ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੀ ਦੇਖੀ। ਪਰੇ ਹਟ ਕੇ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨਾਲ ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਅਜਨਬੀ ਲੱਭ ਲਏ ਹਨ।” ਇਸੇ ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵੈਸਟ ਬੈਂਕ ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਾਫ ਹੋ ਗਈ। ਅਲ-ਅਕਸ ਗਰੁਪ ਜਿਹੜਾ ਮਾਰੇ-ਮਾਰ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ, ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦੇ ਕਮਾਂਡੇ ਹਨ। ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਆਪ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ, ਪਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਮਾਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ‘ਚ। ਸੁਰਾਗ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਖੋਫਨਾਕ ਬੰਬਾਰੀ ਬੰਦ ਹੋਏਗੀ, ਸੱਪ ਦੀ ਸਿਰੀ ਮਿਧੀ ਜਾਏਗੀ।

ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜਾ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੱਚੀ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ।

ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ 2001 ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਡਿਸਕੋ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਖਲੋਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼। ਹੱਸ ਰਹੇ, ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਰਹੇ। ਬਹੁਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਰਫਿਊਜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਸੱਯਦ ਹੋਤਾਰੀ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਬੰਬ ਬੰਨ੍ਹੀ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਬੰਬ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ, 21 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ 132 ਜ਼ਖਮੀ। ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਗਵਾਂਢੀ ਨੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਪਿਉ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਮੁੰਡੇ ਹੋਰ ਨੇ, ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਦੇਸ ਅਤੇ ਦੀਨ ਲਈ ਇਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ।”

ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਰੇ ਅੰਡਰਗਰਾਊਂਡ ਹੋ ਗਏ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅੱਬੂ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਟਿਕਾਣੇ ‘ਤੇ ਰੱਖਾਂਗਾ।” ਅੱਬੂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਮੋਸਾਬ ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਖੁਫੀਆ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਸਾਬ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲ ਰਹੀ

ਸੀ। ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਕਮਰਾ ਲੈ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਮਰਾ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਅੱਬੂ ਦਾ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੇਵਲ ਮੋਸਾਬ ਰਾਹੀਂ ਸੀ।

ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਰਫਲ ਲੈ ਲਈ ਤੇ ਅੱਬੂ ਦੀ ਥਾਂ ਹਮਾਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ

ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਂ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਮੈਨੂੰ ਪਤੈਂ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਨੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਨੀ ਇਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ।”

“ਕੀ ਕਿਹਾ? ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਮੋਸਾਬ?” ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਨਹੀਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਰਾਬਤਾ ਤੋੜ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਬਾਈਬਲ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ। ਅੱਲਾ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੰਦੈ, ਯਸੂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।”

ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮਾਈਕ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿਸਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਖੁਫੀਆ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੋਸਾਬ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਸੌਂ ਗਏ। ਘੁਰਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਭ ਨੇ ਬੰਬ ਵਾਲੀ ਬੈਲਟ ਲੋਕ ਦੁਆਲੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਤਾ ਕੁ ਬੇਧਿਆਨੀ ਹੋਈ, ਉਹ ਬੰਬ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਕਿੰਟ ਲਾਉਣਗੇ। ਸਤਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬਾਲਕੋਨੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਉਡਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੰਬ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋਇਆ, ਬੰਬ ਚੱਲਿਆ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਟੁੱਟਿਆ ਤੇ ਕਮਾਂਡੋ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ। ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਬੰਬਦ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਹੇਠ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਛਲਣੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੱਥ ਪਿਛੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਾਰਾ ਕਰਵਾਇਆ।” ਮੋਸਾਬ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਗਈ, ਹੁਣ ਉਹ ਵੀ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ।

ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨੇ ਹੱਲ ਲੱਭ ਲਿਆ, ਕਿਹਾ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਬੰਦ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਆਂਗੇ; ਖਬਰ ਦਿਆਂਗੇ ਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਫੜਵਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।” ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਅਹਿਮ ਸੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਠੀਕ ਰਹੇ ਪਰ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਬਾ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਅੱਬੂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ।

ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਦੂਜਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕਰੀਏ, ਮੋਸਾਬ ਖਤਰਨਾਕ ਖਾਤਕੂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਕੇ ਟੀ.ਵੀ. ‘ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੋਸਾਬ ਮਾਂ ਕੋਲ ਜਾਏ, ਘਰੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਪਲੈਨ ਮੁਤਾਬਕ ਫੌਜ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਸਾਬ ਕਿਧਰੇ ਨਿਕਲ ਜਾਏਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਵਾਈ ਫਾਇਰਿੰਗ ਹੋਏਗੀ, ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੋ ਕਰ ਕੇ ਮੋਸਾਬ ਬਾਹਰ ਆਏ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਡਰਾਮਾ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ। ਮੋਸਾਬ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰੇ, ਫੌਜ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਰਹੇ, ਤੇ ਲੌਤੀਦੀ ਸੂਚਨਾ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਰਹੇ।

ਆਖਰ ਹਾਲਾਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਗਏ। ਖਾਤਕੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਟੋਲੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੀ ‘ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੀਆਂ। ਫੌਜ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕੋਬਾਜ਼ੀ ਸੀ। ਮੋਸਾਬ ਅਤੇ ਅੱਬੂ ਦਾ ਲੁਕ ਛੁਪ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋ

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਅੰਮੀ, ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਉ।” ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪੁਲਿਸ ਲੱਗ ਗਈ। ਫੌਜ ਆ ਗਈ, ਸਾਇਰਨ ਵੱਜ ਗਏ। ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ, ਕੋਈ ਘਰਾਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲੇ। ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਦੇਖਣ ਲਈ ਇਕ ਬੰਦਾ ਝਾਕਿਆ। ਫੌਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅੰਦਰ ਹੋ ਜਾ, ਮਰ ਜਾਏਗਾ।” ਇਹ ਬੰਦਾ ਬੁਗਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕਤਲ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਪਰ ਫੌਜੀ ਉਹਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਬੁਗਤੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਉਹਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਪਿਊ ਪੁਤਰ ਤਫਤੀਸ਼ ਕੇਂਦਰ ‘ਚ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਨਾ ਸਖਤੀ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਨਾ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ। ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ।

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਈਸਾਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਆਮਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਯਹੂਦੀ ਪਿਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੀ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਇਥੇ ਕਿਵੇਂ?” ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਮੈਂ ਯਹੂਦੀ ਸਾਂ, ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਈਸਾਈ ਹੈ, ਦੋ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਅਸਰ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਵੀ, ਮੈਂ ਈਸਾਈ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੇ ਕੁਝੀਆਂ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਰ ਦੂਜਾ ਨੋਟਿਸ, ਫਿਰ ਤੀਜਾ। ਮੈਂ ਸਿਵਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਿ ਦੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਲੱਤ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹੁਕਮ-ਅਦੂਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਦਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।” ਮੋਸਾਬ ਲਈ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਸੀ, ਕੋਈ ਈਸਾਈ ਇਸ ਲਈ ਬੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਮੋਸਾਬ ਵੀ ਬੰਦੀ ਹੈ ਬੇਸ਼ਕ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ। ਮੋਸਾਬ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਆਮਨਾ ਫਲਸਤੀਨੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ।

ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ, ਉਹ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਥੇ ਗਿੱਦੜਾਂ, ਬਘਿਆੜਾਂ ਅਤੇ ਚੀਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈਆਂ ਦੇ ਭੱਜਣ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੁਣਾਈਆਂ ਪਰ ਬਚ ਕੇ ਕੋਈ ਘਰ ਪੁਜਾ ਹੋਵੇ, ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਤੰਦੂਰ ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬਰਫਾਨੀ ਨੱਕ। ਇਕ ਸਵੇਰ ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਦੋ ਕੋਈ ਚਾਹ ਬਣਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ। ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਬਾਲਣ ਨਾਲ ਅੱਗ ਮਚਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਰੈਡਕਰਾਸ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਨਾਵਲਾਂ ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ। ਮੋਸਾਬ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਤੇ ਡੱਬਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਇਕ ਕੋਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਚਾਹ ਬਣਾਉਣੀ ਐ ਤਾਂ ਪੰਜ ਚਾਹ ਲੈ ਜਾ, ਸਾਰਾ ਡੱਬਾ ਕਿਉਂ ਧੂਹ ਰਿਹਾ?” ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਾਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਹ ਕੀਮਤੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਰੱਬ ਨੇ ਭੇਜੀਆਂ ਨੇ।” ਕੋਈਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਪੜ੍ਹੇਗਾ?” ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਈਸਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ‘ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼’ ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੇ।”

ਕੈਦ ਭੁਗਤੀ ਤੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਫਲਸਤੀਨੀ ਗੁਰੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਹਮਾਸ ਦਾ ਲੀਡਰ ਕੈਦ ਕੱਟ ਆਇਆ ਹੈ। ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਅਬਦੁਲਾ ਬੁਗਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 66 ਬੰਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਤੇ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਖਮੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਕ ਮਾਰੇ ਸਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜੱਜ ਨੇ 67 ਉਮਰ ਕੈਦਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਬੰਦੇ ਮਗਰ ਇਕ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਇਕ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਕਾਰਨ। ਬੁਗਤੀ ਜੱਜ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਦਹਾੜਿਆ, “ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਂਗਾ। ਕੈਦ ਵਿਚ ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਵਾਂਗਾ।” ਸੁਣ ਕੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ, “ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਸੈਲ ਵਿਚ ਬੰਦ ਰੱਖਣਾ।”

ਸਾਲ 2004 ਵਿਚ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਫਤੇ ਅਰਾਫਾਤ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਫਲੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਲਾਜ ਲਈ ਪੈਰਿਸ ਲੈ ਗਏ ਜਿਥੇ 75 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਉਹ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮਰ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕੁਝ ਦਾ ਆਖਣਾ ਸੀ ਏਡਜ਼ ਨਾਲ ਮਰਿਆ। ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਸ਼ੇਖ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਸੰਭਾਲੋ। ਬਹੁਤ ਖੂਨ ਵਗ ਚੁੱਕਿਆ, ਹੁਣ ਬੰਦ ਕਰੀਏ। ਤੁਸੀਂ ਭਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉ।”

“ਵੈਸਟ ਬੈਂਕ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਛੱਡ ਦਿਉ ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਸਟੇਟ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿਉ, ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।” ਸ਼ੇਖ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਸ਼ੇਖ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹਮਾਸ ਇੰਨੇ ਕੁ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗੀ।

ਰਿਹਾਈ ਵਕਤ ਮੋਸਾਬ, ਅੱਬੂ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਪਰ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਬੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦੀ ਕਬਰ ਉਪਰ ਜਾ ਕੇ ਫਾਤਿਹਾ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ।”

ਪੀ.ਐਲ.ਓ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੇਚੈਨ ਸਨ ਕਿ ਹੁਣ ਹਮਾਸ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਪਰ ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਕੌਣ ਹਨ? ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਖਾੜਕੂ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ ਸਨ, ਲੀਡਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਨਾ ਖੁਫੀਆ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹਮਾਸ ਦਾ ਲੀਡਰ ਕੌਣ ਹੈ, ਨਾ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ।

ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਮੋਸਾਬ ਮੇਰਾ ਜੀ ਕਰਦੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਦਫਤਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂ। ਬੇਟਾ ਔਰਤਾਂ, ਯਤੀਮ ਬੱਚੇ, ਖੁਆਰ ਮਾਂਵਾਂ ਮੈਥੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾਂ?”

“ਪਰ ਅੱਬੂ ਮੀਡੀਆ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਥੇ ਮਿਲਿਆ ਕਰੇਗਾ ਫਿਰ?”

“ਮੈਂ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣੈ?”

“ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹਮਾਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਹੋ।”

“ਮੈਂ ਹਮਾਸ ਦਾ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।”

“ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹਮਾਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਾਨੀ ਹੋ।”

“ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਸੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਰ ਮੈਂ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਹੋਈ ਕੀ ਜਾਂਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਦਿਨ ਰਾਤ।”

ਜੇ ਮੋਸਾਬ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹਮਾਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਿਥੇ ਹੈ, ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ? ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਦਾ ਦਿਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਚੁਕਾ ਸੀ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸਟੇਟ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗੀ ਪਰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਚਾਬੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ ਸੀ। ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ‘ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਸਾਰੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਜੀ ਸਨ।

ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਰੱਖਿਆ। ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਾਰਨ ਹਮਾਸ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੇਗੀ ਪਰ ਫਿਰ ਕਰੇਗੀ ਕੀ? ਉਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਾਸ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਰੁਧ ਯੁੱਧ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਹਮਾਸ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਦੇ ਸਨ, ਵੋਟਾਂ ਬਾਅਦ ਅਮਨ ਪਰਤੇ ਪਰ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਵਧੀਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਲ.ਓ. ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਮੋਸਾਬ ਹਸਨ ਯੂਸਫ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ‘ਸ਼ਿਨ ਬਿਤ’ ਦਾ ਅਫਸਰ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ (ਖੱਬੇ) ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਗੋਨਨ ਬਿਨ-ਯਿਤਸ਼ਕ ਹੈ।

ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ, ਤੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਬੰਦੇ ਮੁਰਖ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਈਏ?

ਇਕ ਦਿਨ ਕਪਤਾਨ ਲੋਈ ਨੂੰ ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰਾ ਜੀ ਕਰਦੇ ਮੈਂ ਈਸਾਈ ਹੋ ਜਾਵਾਂ।” ਲੋਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੂੰ ਜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨੀ ਦੇਣਾ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਏਗਾ। ਨਾਲੇ ਤੇਰੇ ਅੱਬੂ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।” ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਕਰ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ ਜੇ ਮੋਸਾਬ ਹਮਾਸ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੋਲੀ ਯੋਰੋਸ਼ਲਮ ਦੇ ਗਿਰਜੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਆਈ। ਆਪਣੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਮੋਸਾਬ ਉਥੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਕੁਝੀ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਯਸੂ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਹੈ।

“ਤੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾਂ ਲੈ ਲਿਆ?”

“ਨਹੀਂ, ਅਜੇ ਨਹੀਂ।”

“ਕਿਉਂ?”

“ਤੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਐ?”

“ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?”

“ਤੇ ਖਬਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?”

“ਜੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਾਂਗੀ। ਚੱਲ ਬੀਚ ‘ਤੇ ਚੱਲੀਏ।”

ਦੋਵੇਂ ਬੀਚ ‘ਤੇ ਗਏ। ਸੈਨ ਡੀਆਗੋ ਤੋਂ ਆਈ ਕੁਝੀ ਨਾਲ ਤਲਅਵੀਵ ਸਾਗਰ ਕੰਢੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ਼ੇਖ ਯੂਸਫ ਦਾ ਜੇਠਾ ਪੁੱਤਰ ਬਪਤਿਸਮਾਂ ਲੈਣ ਆਇਐ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਾਬੋ-ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੋਸਾਬ ਈਸਾਈ ਹੋ ਗਿਆ।

23 ਸਤੰਬਰ 2005 ਨੂੰ ਮੋਸਾਬ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਅੱਬਾ ਨੂੰ ਲਈ ਕਿਧਰੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫੋਨ ਆਇਆ, “ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ?” ਸ਼ੇਖ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ?” ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, “ਜਿਥਾਲੀਆ ਕਸਬੇ ਦੇ ਰਫਿਊਜੀ ਕਾਰਵਾਂ ਉਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਦਿਤੇ। ਬਹੁਤ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਅਮਨ ਸੰਧੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ।” ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਧੋਖਾ ਦਿਤੇ, ਸੰਧੀ ਤੋੜੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।”

ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਾ ਕੇ ਲੋਈ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਲੋਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤੂੰ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਦੇਖ। ਮਿਸਾਈਲ ਉਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗੀ, ਹੇਠੋਂ ਉਪਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਾਸ ਦਾ ਕਾਰਾ ਹੈ। ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਦਿਖਾਈ, ਸਾਫ ਦਿਸ ਰਿਹਾ, ਕਾਫਲੇ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਇਕ ਵੈਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੈਨ ਹਮਾਸ ਦੀ ਹੈ, ਵੈਨ ਵਿਚੋਂ ਮਿਸਾਈਲ ਉਪਰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਬੰਦੇ ਮਰੇ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਜੇ ਮੋਸਾਬ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਉਹ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਮਿਸਾਈਲ ਸੁੱਟੀ ਹੈ, ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਚਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ ‘ਤੇ ਹਮਾਸ ਨੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕੀਤੇ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਨ-ਸੰਧੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ।

ਲੋਈ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

‘ਕਿਉਂ?’ ਮੋਸਾਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

‘ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਖਿਲਾਫ ਗਲਤ

ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪਰਤ ਆ।”

“ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਵਾਂਗਾ ਤੇ ਫਿਰ ਪਰਤਾਂਗਾ ਨਹੀਂ।” ਫੋਨ ‘ਤੇ ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਟਾਪ ਬਰਾਸ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲੋਈ ਦਾ ਫੋਨ ਫਿਰ ਆਇਆ, “ਠੀਕ ਐ। ਤੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਚਾ ਦਿੰਨੇ ਆ ਪਰ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਈ। ਤੈਨੂੰ ਪਤੈਂ ਮੋਸਾਬ, ਅਸੀਂ ਹਮਾਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨ ਦਾ ਬਾਰਡਰ ਨਹੀਂ ਟੱਪਣ ਦਿੰਦੇ। ਤੂੰ ਵਕੀਲ ਕਰ, ਅਰਜ਼ੀ ਪਾ ਕਿ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਚੱਲਿਆ। ਇਉਂ ਤੇਰੇ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।”

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਗਈ। ਮਾਂ ਇਹ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਆਖਰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਏਗਾ; ਦੁਖੀ ਵੀ ਹੋਈ, ਅੱਬੂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬੇਟਾ ਵਿਛੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸਵੇਰ ਹੋਈ। ਜਿਹੜੀ ਬਾਈਬਲ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਜਮਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ, “ਇਸ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਹਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੜ੍ਹੀ ਨਾ, ਅਮਲ ਵੀ ਕਰੀ।”

ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਉਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2008 ਵਿਚ ਧਰਮ ਬਦਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ। ਇਹ ਖਬਰ ਪੱਛਮ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਰੱਖਿਆ— ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਬੱਚਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ, ਮਾਪਿਆਂ, ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਉਤੇ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ। ਜਿਹੜੀ ਦੋਸਤ ਜਮਾਲ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਗਏ। ਅੰਮੀ ਦਾ ਦਿਲ ਉਪਰ ਕਾਬੂ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਜਮਾਲ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਾਰ-ਜ਼ਾਰ ਹੋਏ। ਜਮਾਲ ਦੇ ਵਿਆਹ ਬਾਅਦ ਖਬਰ ਛਪਦੀ ਠੀਕ ਸੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਮਾਤਮ ਛਾ ਗਿਆ। ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਖਬਰ ਮਿਲੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਦੀ-ਉਦੀ ਹੋਇਆ। ਕੋਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਤਾਂ ਬੇਟੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਅੱਬੂ ਹਸਨ? ਧੀਰਜ ਰੱਖੋ।” ਗਾਰਦ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਰੋਏ।

ਮੋਸਾਬ ਦਾ ਚਾਚਾ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ, ਕਿਹਾ, “ਇਸ ਕਾਫਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿਉ।” ਅੱਬੂ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜਿਉਂ ਹੀ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ, ਹਮਾਸ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਹਫਤੇ ਮਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ, ਸੋਚਦਾ ਅੱਬੂ ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ ਜਦੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ, ਗੱਲ ਕਰ ਲੈ।” ਨੰਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਬੂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ, ਅੱਬੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਛਾਣ ਲਈ, “ਮੈਂ ਮੋਸਾਬ ਹਾਂ ਅੱਬੂ, ਤੁਹਾਡਾ ਬੇਟਾ।” ਦੋਵੇਂ ਰੋ ਪਏ। “ਕਿਵੇਂ ਐਂ ਮੋਸਾਬ?” “ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਹਾਂ ਸੋ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿਵੇਂ ਹੋ?” “ਜਿਥੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੇ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੇ।” ਅੱਬਾ ਨੂੰ ਸਭ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਖੁਫੀਆ ਵਿੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਅੱਬਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮੋਸਾਬ ਨਹੀਂ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿੱਟ ਲਿਸਟ ਉਤੇ ਨੰਬਰ ਇਕ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਯੂਸਫ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਪੈਸੇ ਖਾਤਰ ਕੀਤਾ? ਉਹ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਸ਼ੁਰੂਰਤ ਤੇ ਤਾਕਤ ਵਾਸਤੇ? ਹਮਾਸ ਵਿਚ ਨੰਬਰ ਇਕ ਲੀਡਰ ਮੋਸਾਬ ਹੀ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਤਾਕਤ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਘਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ-ਬੀਤੀ ਲਿਖਣ ਸਦਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਵੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਦਾਈਨ, ਫਤਿਹ, ਅਲ-ਕਾਇਦਾ, ਹਮਾਸ, ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਥੇ ਨਹੀਂ?... ---

ਮੋਸਾਬ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਪਿਛੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਭਲੇ ਈਸਾਈ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਈਸਾਈ ਪਾਦਰੀ ਅੱਗੇ ਇਕਬਾਲ ਕਰ ਕੇ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਸਦਕਾ ਉਹਦੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਕੀ; ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਵੇ, ਉਹਨੇ ਸੰਸਾਰ ਅੱਗੇ, ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਛਤਾਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਪੂਰੇ 28 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਪਿਛੋਂ 19 ਜਨਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ ਮੋਸਾਬ ਦਾ ਅੱਬੂ ਤੇ ਹਮਾਸ ਲੀਡਰ ਸ਼ੇਖ ਹਸਨ ਯੂਸਫ।

ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਸਟਰ ਤੇ ਮਿਸਜ਼ ਗੈਰਸਟੋਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨੇ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਇਸ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖਬਰ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਉਤੇ ਛਾਪੀ ਸੀ ਤੇ 'ਰੇਡੀਓ ਨਿਊਜ਼ਰੀਲ' ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਜੋ ਲਹਿਰ ਚੱਲ ਪਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਯੂਰਪੀ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਪਿਛੇ ਰਾਜਸੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਓ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਫ਼ਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ; ਹਰ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿੰਨੇ ਮੂੰਹ ਉਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ। ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਹਰਾਂ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਨੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਤੇ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦਾ ਮਕਾਨ ਸੁੰਨਸਾਨ ਪਹਾੜੀ ਉਤੇ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਪਤੀ ਕੀਨੀਆ ਦਾ ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਬਾਸ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਉਹ ਯੁਗਾਂਡਾ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਮਲੇਰੀਏ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੁੱਤ ਤੇ ਇਕ ਧੀ ਸੀ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਮ ਵਿਚ, ਯਾਨਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਇਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਤੇ

ਨਗੂਗੀ ਵਾ ਬਿਓਂਗੋ

ਅਨੁਵਾਦ: ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ
ਫੋਨ: 91-93505-48100

ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚਾਹ ਦੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਬਾਗ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਸ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ।

ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ, ਯਾਨਿ ਕਾਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦਾ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਰਵੱਈਆ। ਹੱਤਿਆ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਤੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਦੀ ਝਲਕ ਵੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਦੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤੇ ਜਿੱਤ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਿਆਂ ਉਤੇ ਕਦੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਹੁਣ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੇ (ਸਭਿਆ) ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਪਤਲੀ ਅੱਧਖਤ ਉਮਰ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਤਿੱਖਾ ਨੱਕ ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕੱਟੜ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਂਜ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਵੀ ਕੱਟੜ। ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਉਹਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਬੋੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਜੰਗਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਨਖਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਚਾਲ-ਢਾਲ, ਗੱਲ-ਬਾਤ ਤੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਸਦਕਾ ਉਹ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।

ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਬੇਅਰ ਨਸਲ ਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਇਥੇ ਵਸ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ; ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਰ ਉਸ ਰਾਇ ਨਾਲ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਕਰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ ਦੀ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਲਵੋ, ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨਾਲ ਉਹ ਇਤਫਾਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਲੋੜ ਹੈ

ਸ਼ਹਾਦਤ

ਨਗੂਗੀ ਵਾ ਬਿਓਂਗੋ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਜਨਵਰੀ 1938 ਨੂੰ ਕੀਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਉਹ 'ਮਾਊ ਮਾਊ ਵਾਰ' (ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਾਈ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਉਹਨੇ ਨਾਟਕ, ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਨਾਵਲ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਜਗਤ ਦਾ ਦਰਦ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਤਤੀਰੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਦਿਸ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਦਰਿਆ ਵੀ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਗੂਗੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਦਿੱਲੀ ਵੱਸਦੇ ਦੁਆਬੀਏ ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਲਬੀਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਛਾਂਗਿਆ ਰੁੱਖ' ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਅੰਸ਼ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਤਾਂ ਬੱਸ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ- 'ਬੱਸ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੇ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਹੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿਆਂ, ਉਹ ਨਾਂਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।' ਇਹੀ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਉਦਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੁਝ ਗੋਰੇ ਵੀ ਸਨ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਟਾਂ-ਗਾਰੇ (ਹਾਂ, ਇੱਟਾਂ-ਗਾਰੇ) ਦੇ ਕੁਆਰਟਰ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਤੇ ਅੱਧਾ ਦਿਨ ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵਗਾਰ ਕਰ ਕੇ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਥੇ ਵਸੇ ਬਾਕੀ ਗੋਰਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ।

“ਜੋ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਬੇਹੱਦ ਭਿਆਨਕ ਹੈ। ਬੇਹੱਦ ਭਿਆਨਕ,” ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਈ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹੀ। “ਆਖਿਰ ਉਹ ਇੰਜ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਨੇ? ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੇ (ਸੱਭਿਆ) ਬਣਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਵੱਢ-ਵੱਢਾਗਾ ਖਤਮ ਕਰਵਾਇਆ...ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਰਕ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਜੰਗਲੀ।” ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਇਕ-ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਚਿੱਥ-ਚੱਥ ਕੇ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਗਰਦਨ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, “ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ, ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ।”

“ਸਾਨੂੰ ਬੋੜਾ ਸਬਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੇ ਹੌਲੀ ਦੇਣੀ ਕਿਹਾ।

“ਸਬਰ? ਸਬਰ!...ਕਦੇ ਤੱਕ ਇਹ ਸਬਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ? ਗੈਰਸਟੋਨ ਜੋੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੌਣ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਤੇ ਸਬਰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਆਲੂ ਕੌਣ ਸੀ? ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ...”

“ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।” ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੇ ਆਖਿਆ।

“ਫਿਰ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ? ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ?”

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।” ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਖਤੀ ਸੀ।

“ਤੇ ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਨੌਕਰ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਜਗਾਇਆ ਸੀ।”

“ਸੱਚ?”

“ਬਿਲਕੁਲ। ਘਰ ਦੇ ਨੌਕਰ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾਲ

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਣ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ...”

“ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ...”

“ਨਹੀਂ ਜੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਬੱਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚਾਲ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ, ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਰੋਹ ਨੇ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਛਪਿਆ ਹੈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ।”

ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਖਾਮੋਸ਼ ਤੇ ਖਾਲੀ ਜਿਹੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਤੱਕਦੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੜ੍ਹੀ।

ਚਾਹ ਦਾ ਵਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਉਠੀ ਤੇ ਬੂਹੇ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਬੜੀ ਮੱਠੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, “ਨਜ਼ੇਰੋਗ! ਨਜ਼ੇਰੋਗ!”

ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੌਕਰ ਸੀ। ਲੰਮੇ-ਚੌੜੇ ਕੱਦ-ਕਾਠ ਵਾਲਾ ਜਵਾਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹ ਹਿਲ ਜੋੜੇ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪੈਂਟ ਪਹਿਨਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਕਮਰਕੱਸਾ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਦੌੜਿਆ-ਦੌੜਿਆ ਬੂਹੇ ਤੱਕ ਆਇਆ, “ਯੈਸ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ।”

“ਚਾਹ।” ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

“ਯੈਸ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ,” ਤੇ ਉਹ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜੀਆਂ ਮੇਮਾਂ ਉਤੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰਦਾ ਚਾਹ ਲਿਆਉਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਜੋ ਲੜੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

“ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲਗਦੇ ਨੇ,” ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ।

“ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ! ਐਨ ਮਾਸੂਮ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੱਪ ਲੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਨੇ ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਦੀ ਸਤਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਸਾਹਿਤ-ਗਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

“ਪਿਛਲੇ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।” ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਕੀਤੀ।

“ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਵੀ ਨਫ਼ਰਤ ਹੈ।”

“ਮੈਂ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।”

ਚਾਹ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਹ ਦੇ ਘੁੱਟ ਭਰਦਿਆਂ ਇਸ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਉਤੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦੰਭੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਜੋ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾਉਣ ‘ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਸਨ; ਪਰ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਬੰਦੇ ਜੋ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਦਰਅਸਲ ਇਥੋਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇਵੋ ਤੇ ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੇ।

ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ, ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਤੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ। ਉਹਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ; ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਕਿ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਪਿਸਤੌਲ ਹੈ।

ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰੇਗਾ। ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਚਮਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਮਕਾਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਚੀਰਦਿਆਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੁਆਰਟਰ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਉਹਦਾ ਕੁਆਰਟਰ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੀ ਢਲਾਣ ਉਤੇ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਸੀਟੀ ਵਜਾ ਕੇ ਰਾਤ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਕੱਲਤਾ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਨੂੰ ਉਲੂ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣੀ।

ਉਹ ਰੁਕ ਗਿਆ ਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਹੇਠਾਂ ਘੁੱਪ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਸੀ। ਪਿਛੇ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬੰਗਲਾ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦਹਿਕਦੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਗਲੇ ਉਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

“ਓਹ, ਤੂੰ...ਤੂੰ...ਮੈਂ ਇੰਨੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ। ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਤੈਥੋਂ ਕੀ ਮਿਲਿਆ?” ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਸ ਬੰਗਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਭ, ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ ਪੁੱਛ ਜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬੰਗਲੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਮਿਲੇਗਾ ਨਹੀਂ! ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਿਆ।

ਉਲੂ ਦੀ ਚੀਕ ਫਿਰ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ।

‘ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਚਿਤਾਵਨੀ’। ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਨੇ ਸੋਚਿਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਰੂਹ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਚੀਕ ਉਠੀ, ਸਾਰੇ ਗੋਰੀ ਚਮੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ, ਸਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਉਸ ਵਰਗੇ ਧਰਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਰੱਬ ਨੇ ਗੋਕੋਯੋ ਤੋਂ ਇਹੋ ਤਾਂ ਵਚਨ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਫਿਰ ਹੋਇਆ ਕੀ? ਕਿਉਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹ ਲਈ ਗਈ?

ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ, ਅਕਸਰ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਇਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੀ ਟੁੱਟੇ-ਭੱਜੇ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ। ਇਹ ਸੀ ਚਰਚਿਤ ਨੈਰੋਬੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਲਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਾ ਭਟਕਣਾ ਪਿਆ। ਕਦੀ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਉਤੇ, ਕਦੀ ਕਿਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਕਦੀ ਕਿਤੇ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਪਿਆ। ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਦੁਸ਼ਟ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰੀਫ਼, ਪਰ ਰੋਹਬ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵਾਜਬ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਹਿਲਜ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਇਥੇ ਆਉਣ ਦਾ ਵੀ ਅਜੀਬ ਸਬੱਬ ਸੀ। ਹਿਲਜ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਉਥੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁਰਾਂਗਾ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਹੀ ਉਹ ਪਰਤੇ ਸਨ, ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਹਿਲਜ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

“ਉਸ ਅੰਜੀਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹ ਹੋ ਨਾ...ਉਹ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ। ਘਬਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਪੁੱਤ, ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।” ਉਹਦੇ ਪਿਤਾ ਅਕਸਰ ਤਸੱਲੀ ਦਿੰਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚੋਂ ਵਿਸਰ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅੱਜ ਇਸ ਰੁੱਖ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਸਹਿਵਨ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ।

ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਨੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਦਰਅਸਲ, ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਖਿਝਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਰਹਿੰਦਾ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੀ ਉਦਾਰਤਾ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਮ-ਘੋਟੂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ। ਨਜ਼ੇਰੋਗ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੋਰੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੰਭ-ਪਾਖੰਡ ਤੇ ਸਵੈ-ਸੰਤੋਖ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਚਿੜ੍ਹ ਸੀ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਵੀ ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਮਮਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਦਤਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਹੈਸੀਅਤ ਹੈ ਕੀ!

ਅਚਾਨਕ ਨਜ਼ਰੋਗ ਉਚੀ ਦੇਣੀ ਬੋਲਿਆ, “ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।” ਫਿਰ ਉਹਨੂੰ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ। ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦਾਰ ਅਕਸ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਸਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗੋਰਾ ਤਾਂ ਘਟੇਗਾ।

ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬੱਤੀ ਵੀ ਬੁਝ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੌ ਗਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਦਾਰੂ ਪੀਣ ਲਈ ਨੇਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨੇ ਲਾਲਟੇਣ ਜਗਾਈ ਤੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਕਮਰਾ ਇਨਾ ਛੋਟਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਸਤਰੇ ਉਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕੋਈ ਬਾਂਹ ਫੈਲਾਏ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਨੇ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਤੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ, ਹਾਂ ਜੀ, ਇਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਰੀਜ਼ਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਪਰ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ-ਗਾਰੇ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕੋਠੜੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਪੁੱਛਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ- ‘ਮਸੂਨ ਸਾਕਾ?’ (ਮਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈਂ ਨਾ?)

ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਹੈ। ਜਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮਹਿਮਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੋਠੜੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ।

ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਜ਼ਰੋਗ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਉਦਾਸ ਮੁਸਕਾਨ ਫੈਲ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਣਾਉਣੀ ਦਿਆਲਤਾ ਤੇ ਝੂਠੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ, ਤੇ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ। ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦੋਹਾਂ

ਤੀਵੀਆਂ ਤੇ ਨਿਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕੈਪ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦਿੱਕਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਉਹਨੂੰ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਕਤ ਸਾਰੇ ਝੀਈ (ਮਾਉ-ਮਾਉ ਵਿਦਰੋਹ ਸਮੇਂ ਗੁਰੀਲੋ ਦਸਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਲੜਕੇ) ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੇ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਆਵੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ, ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਹੀ ਸਹੀ ਪਰ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਲੂ ਦੀ ਚੀਕ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਜੋ ਇਸ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਦਸ਼ਗਨੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸੂਚਕ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਘੁੰਮ ਗਿਆ। ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਵਾਨਾ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਜਦ

ਯੁਗਾਂਡਾ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਆਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਪਾਗਲ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਉਸ ਘੜੀ ਵਿਚ ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਾਹਿਬਪੁਣਾ ਇਕਦਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਨਜ਼ਰੋਗ ਨੇ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਢਾਹਸ ਬੰਨ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਖੁਦ ਉਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹਨ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਚਾਰੇ!

ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਉਹਦੇ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਉਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਾ ਗਈ। ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ... ਉਹ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਆਈ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਕਿ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖੇ, ਖਾਲਸ ਗੋਰੀ ਔਰਤ ਵਜੋਂ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਕੰਮ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੱਚਮੁਚ ਨਫਰਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਸ ਤੋਂ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਜੇ ਬਚ ਗਈ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਾਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤਿ ਉਹਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲਾ ਦੰਭ-ਪਖੰਡ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ। ਉਹ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ! ਉਹ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ‘ਹੇ ਰੱਬ! ਦੁਨੀਆਂ

ਨਜ਼ਰੋਗ ਨੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਦਰਅਸਲ, ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰੋਗ ਖਿੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਰਹਿੰਦਾ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੀ ਉਦਾਰਤਾ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁਚ ਦਮ-ਘੋਟੂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ। ਨਜ਼ਰੋਗ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੋਰੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਸੀ।

‘ਚੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇ। ਜੇ ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਲੇ-ਗੋਰੇ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੀ ਨਾ ਰਹੇ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਲਤ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।’

ਹੁਣ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ? ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ (ਗੁਰੀਲਿਆਂ) ਨੂੰ ਖਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਗੋਰੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੁਬਿਧਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵੇ?

ਬੇਚੈਨ ਮਨ ਨਾਲ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ।

ਬਾਹਰ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ ਸੀ। ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਤਾਰੇ ਇਕ ਟੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰੋਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਨਾ ਮਿਲਾ ਸਕਿਆ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਵਕਤ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੌੜ ਰਿਹਾ

ਸੀ। ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੜਕ ਉਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਹ ਝਾੜੀ ਵਿਚ ਲੁਕ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਉਤੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਲੱਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨ ਲੱਗਾ। ਜੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਚਲੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ।

ਅਖੀਰ, ਹਫ਼ਦਾ-ਖੰਘਦਾ ਤੇ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿਜਿਆ ਉਹ ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾਇਆ, “ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ! ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ!”

ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਅਜੇ ਸੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਜ਼ਰੋਗ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਛਾ ਗਈ ਸੀ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਪਿਸਤੌਲ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ ਹੈ? ਉਹ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ-ਕਾਸ਼! ਜੇ ਉਹਦਾ ਪਤੀ ਅੱਜ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲੀ-ਇਕੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਦੀ!

ਗੈਰਸਟੋਨ ਜੋੜੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਰਨ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਕੱਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਨਜ਼ਰੋਗ ਦਾ ਮਾਸੂਮ ਚਿਹਰਾ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੀ ਉਹਦੇ ਬੀਵੀ ਬੱਚੇ ਵੀ ਹਨ? ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਨੇ, ਕਦੀ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਦੇ ਜ਼ਹਿਨ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰੋਗ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਾਲ-ਬੱਚੇ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ ਸੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਨੌਕਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸੋਚ ਆਉਂਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਤੇ ਅਮਨੁੱਖਤਾ ਉਤੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ, “ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ! ਮੇਮ ਸਾਹਿਬ!”

ਓਹ! ਇਹ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰੋਗ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਦੀ। ਉਹਦਾ ਪਿੰਡਾ ਪਸੀਨਾ-

ਪਸੀਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਨੂੰ ਗੈਰਸਟੋਨ ਜੋੜੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹਾਦਸਾ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਅੰਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ। ਆਖਿਰ ਨਜ਼ਰੋਗ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਹੀ ਗਿਆ। ਉਹ ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਅਚਾਨਕ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੀ ਤੋੜ ਦੇਣਗੇ; ਪਰ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਬੁਜ਼ਦਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਮਰੇਗੀ। ਉਹਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਘੁੰਟ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਸਾਰ ਹੀ ਉਹ ਉਚੀ ਦੇਣੀ ਬੋਲੀ, ‘ਆਉ, ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟੋ’, ਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਨੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਕੋਲ ਹੀ ਨਜ਼ਰੋਗ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਛਪਿਆ। ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਨੇ ਪੰਜਾਹ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਮਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ।

ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਤੇ ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਮੁਬਾਰਕ ਦਿੰਦੀਆਂ ਫੁੱਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਮਾ ਰਹੀਆਂ।

“ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ।”

“ਸਭ ਬਦਮਾਸ਼ ਨੇ।” ਮਿਸਜ਼ ਹਾਰਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹੀ। ਉਹਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ, ਉਲਝਣ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਠੰਢਾ ਹਉਕਾ ਭਰਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ...ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਨਜ਼ਰੋਗ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।”

“ਕੀ? ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੀ?”

“ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਐ,” ਮਿਸਜ਼ ਇਸਮਾਇਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਛਿੱਤਰ ਮਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਨੇ।”

ਲੋਕ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਨਜ਼ਰੋਗ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਿਸਜ਼ ਹਿਲ ਦੇ ਪਛਤਾਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਣ।

ਕਮਰ ਦਰਦ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਉਪਾਅ

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਮ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਟੀ.ਵੀ. ਵੇਖਣਾ, ਗਲਤ ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ, ਕਸਰਤ ਨਾ ਕਰਨੀ, ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਕਾਜ ਸਮੇਂ ਟੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ, ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਬੈਠਣਾ ਜਾ ਨਾ ਤੁਰਨਾ ਆਦਿ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕਮਰ ਦਰਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਾਅ ਅਜਮਾਓ।

—ਸਵੇਰੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੈਰ ਕਰੋ ਤੇ ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ ਕਸਰਤ ਵੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਭਰੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਤੁਰੋ-ਫਿਰੋ ਤੇ ਬੈਠੋ।

—ਜਾਇਫਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘਿਸਾ ਕੇ ਤਿਲਾਂ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗਰਮ ਕਰੋ। ਠੰਢਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰੋ। ਕਮਰ ਦਰਦ ਤੋਂ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ।

—ਅੱਧਾ ਚਮਚਾ ਅਦਰਕ ਦੇ ਰਸ ਵਿਚ ਅੱਧਾ ਚਮਚਾ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਕ ਹਫਤਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੀਓ, ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ।

—ਕਣਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਦਿਓ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਛਾਨਣੀ ਨਾਲ ਛਾਣ ਕੇ ਪੀਓ, ਦਰਦ ਦੂਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇਗਾ।

—ਉਚੀ ਅੱਡੀ ਵਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਨਾ ਪਹਿਨੋ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਰ ਦਰਦ ਦੀ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

—ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰੁੱਖੇ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾਓ। ਰੁੱਖੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਵਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਵੀ ਲੋਕ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

—ਕਮਰ ਦਰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਓ। ਯੋਗ ਆਸਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਲੋਕ ਦਰਦ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੌਖਾ, ਸਸਤਾ ਤੇ ਵਧੀਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

—ਗੁਰਵੀਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ

ਜਹਾ ਲੋਭੁ ਤਹ ਕਾਲ ਹੈ ਜਹਾ ਖਿਮਾ ਤਹ ਆਪਿ

ਮਾਣਯੋਗ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀਓ,

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ 17 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ‘ਚ ਸ੍ਰੀ ਟੀ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਲੇਖ ‘ਜਹਾਂ ਕਰੋਧ ਤਹਾਂ ਕਾਲ ਹੈ’ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਸੁਝਾਏ ਦੋਵਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਅੰਦਰਲੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੀ ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਨਾਲ ਪਰਖਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ‘ਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਪੰਜ ਚੋਰ- ਕਾਮ, ਕਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਅੰਗਕਾਰ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਰ ਘੜੀ ਹਰ ਪਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ‘ਚ ਰਖਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ-ਸੁਣਦਿਆਂ, ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਲੋਚਦੇ ਹੋਏ ਹਰ ਪਲ ਹਰ ਘੜੀ ਸੇਵਾ ਸਿਮਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇਕ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਇਥੇ ਮੈਂ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ)।

ਇਕ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ’, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ‘ਚ ਕੈਦ ਕਰੀ ਰੱਖੇ। ਅੱਜ ਭਲਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ‘ਚ ਠੇਲ੍ਹਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਮਤ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਕਰਨਾ

ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਜੋਗੀਆਂ ਵਾਂਗ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਕਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਦਰਾਂ ‘ਚ ਜਾ ਲੁਕਣ ਨੂੰ।

ਕ੍ਰੋਧੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੱਥ-ਪ੍ਰਗੋਜ਼ ਦਸਦੀਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੰਕਤੀਆਂ, ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਇਆ ਕਉ ਗਾਲੈ॥ ਜਿਉ ਕੰਚਨ ਸੋਹਾਗਾ ਢਾਲੈ॥

(ਅੰਗ 932)

ਓਨਾ ਪਾਸਿ ਦੁਆਸਿ ਨ ਭਿਟੀਐ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਚੰਡਾਲ॥ (ਅੰਗ 40)

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧ ਅੰਤਰਿ ਧਨੁ ਹਿਰੈ॥ ਦੁਬਿਧਾ ਛੋਡਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਰੈ॥2॥

(ਅੰਗ 352)

ਰੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਕਰਹੁ ਆਪਨ ਆਪੁ ਬੀਚਾਰਿ॥ ਹੋਇ ਨਿਮਾਨਾ ਜਗਿ ਰਹਹੁ ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਰਿ॥1॥ (ਅੰਗ 259) ਫਰੀਦਾ ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਿ ਗੁਸਾ ਮਨਿ ਨ ਹਛਾਇ॥ ਦੇਹੀ ਰੋਗੁ ਨ ਲਗਈ ਪਲੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਇ॥78॥

(ਅੰਗ 1381-1382)

ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖੀਐ ਪਤਿ ਅਖਰ ਏਹੋ ਬੁਝੀਐ॥ ਮੂਰਖੈ ਨਾਲ ਨ ਲੁਝੀਐ॥19॥

(ਅੰਗ 473)

ਲੇਖ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਗੂ ਰਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਸਾਖੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਕ੍ਰੋਧ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਖਿਮਾ ਅਤੇ ਸਹਿਨਸੀਲਤਾ ਰੂਪੀ ਖੰਡੇ-ਖੜਗ ਨਾਲ

ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸਾਖੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੁਰ-ਗੱਦੀ ਬਾਬਾ ਦਾਤੂ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ) ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ‘ਚੰਡਾਲ ਕ੍ਰੋਧ’ ਦੇ ਅਸਰ ਅਧੀਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ (ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ), ਠੁੱਡਾ ਮਾਰਿਆ। ‘ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ (1469-1765, ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਿੰ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਵਾਦਕ ਡਾ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ) ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਉਲੇਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, “ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਸਬਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾਤੂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਠੁੱਡਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਸਣ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਹੀ ਕਿਹਾ, “ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੋ, ਮੇਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਜ਼ਕ ਚਰਨ ਕਮਲਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੋਵੇਗੀ।” ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਰਾਜਾ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ‘ਤੇ ਕੀਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਭੁਲ ਭੁਲਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਤਖਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਵੀ ਖਿਮਾ ਦੀ ਮਹਾਨ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਲੇਖ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹਿੰਦੀ ਦੇ (ਅਗਿਆਤ) ਦੋਹਰੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ‘ਖਿਮਾ’ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਹਰਾ ਹੈ,

ਜਹਾਂ ਦਇਆ ਤਹਾਂ ਧਰਮ ਹੈ, ਜਹਾਂ ਲੋਭ ਤਹਾਂ ਪਾਪ, ਜਹਾਂ ਕਰੋਧ, ਤਹਾਂ ਕਾਲ ਹੈ,

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਜਹਾਂ ਕਸ਼ਮਾਂ ਤਹਾਂ ਆਪ।

ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਹਰੇ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੱਚੀ ਬਾਣੀ ਕਹਾਂਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਲ, ਬਚਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਸਾਧਕ ਜੀਵਨ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਝੂਠਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਸਦਾ ਸੱਚ ਬੋਲੋ!’ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹਨ? ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਇਹੀ ‘ਸਦਾ ਸੱਚ ਬੋਲੋ’ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਯੁਗ-ਪੁਰਸ਼ ਕਹੇ ਤਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਂ-ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਬਚਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਲ ਕਮਾਈ, ਸਾਧਨਾ, ਉਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਹੀ ਸਾਡੇ ‘ਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ ਹਨ।

ਟੀ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਨਭੋਲ ਭੁਲ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਵਾਨ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਹ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਹੀ ਸਲੋਕ ਜੋ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਹੈ, ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ,

ਕਬੀਰਾ ਜਹਾ ਗਿਆਨੁ ਤਹ ਧਰਮੁ ਹੈ ਜਹਾ ਝੂਠੁ ਤਹ ਪਾਪੁ॥ ਜਹਾ ਲੋਭੁ ਤਹ ਕਾਲੁ ਹੈ ਜਹਾ ਖਿਮਾ ਤਹ ਆਪਿ॥155॥

(ਅੰਗ 1372)

ਲੇਖ ‘ਚ ਆਏ ਅਗਿਆਤ ਸਲੋਕ ਨੂੰ ਖਰੇ ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਗ ਬੋਝੇ ‘ਚ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖੋਟੇ ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਗ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਆਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਪਾਠਕਾਂ ‘ਤੇ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ।

—ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਉਂ?

ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਭਾਵਪੂਰਤ ਲੇਖ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਲਈ ਲਿਖ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ, ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿੰਨੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਜਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰਮਤ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਮਸਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ-ਉਤੇਜਿਤ ਲੇਖ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸੋਗੀ ਖ਼ਬਰ ਆ ਗਈ ਕਿ ਹੰਸਾਲੀ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਧਾਰਮਿਕ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਦੱਸਿਆ। ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਕਤ ਹੋਏ ਅਬਾਹ ਇਕੱਠ ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਇਥੇ ਆਪਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੀ ਹੈ?

ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਰਨ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਬਾਕੀ ਧਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਲੋਅ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਗੋਚਰੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾ ਲਏ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਰਿਆਦਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਵਕਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਧਿਰ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ, ਤੇ ਇਹ ਮਰਿਆਦਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵੀ ਹੋ ਗਈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੂਤਕ-ਪਾਤਕ ਵਰਗੇ ਪਿਛਾਧਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਰ-ਕਿਨਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਵਰਗ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਰਗ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝਾ ਕੇ ਰੱਜ ਕੇ ਲੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੇਕ ਲਾਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ, ਫਿਰ ਤੀਜੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ 'ਸਦ੍ਰ' ਤੇ ਅਲਾਹੁਣੀਆਂ ਉਚਾਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਬੰਧੇਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਤੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨੀਆ ਵੱਖਰੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮੇਟਣਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਰ ਸਿੱਖ ਭਾਵੇਂ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸਤਰੀ, ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਵੇਂ ਬੱਚਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਤੇ ਫਿਰ ਅੰਗੀਠਾ ਸਮੇਟ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ। ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਬਣਾਉਣ ਵਕਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਗਨੀ ਸਸਕਾਰ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ। ਪੂਰੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਅਗਲੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਬਖਸ਼ਣ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਸਰੀਰਕ ਚੋਲਾ ਤਿਆਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਗੁਰੂ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਮਿਸਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੀ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਮਹਾਪੁਰਖ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਛੱਡਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਦਾ ਅਗਨ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਅਗਲੀ ਜਿਹੜੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪਾਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਗਨੀ ਸਸਕਾਰ

ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਵੇਂ ਭਾਈ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵਣਜਾਰੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਧੜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਚੁੱਕਿਆ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਧੜ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ, ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਧੜ ਨੂੰ ਯਮਨਾ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ, ਯਮਨਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਚੀਂ ਹੀ ਤਾਂ ਵਗਦੀ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਰਗਾ ਬਣਿਆ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਚਾ ਲੈਂਦਾ। ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੀਸ (ਸਿਰ) ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹ ਵੀ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਖਹਿ ਕੇ ਸਤਲੁਜ ਵਹਿੰਦਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ? ਸਿਰਫ ਅਗਨੀ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੋ ਹੀ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ। ਭਾਈ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਲਈ? ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਰਾਤ-ਬਰਾਤੇ ਤਿੰਨੇ ਸਰੀਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਇਨਸਾਨ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੇਵਲ ਅਗਨੀ ਸਸਕਾਰ ਹੀ ਹੋਣਾ।

ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਅਗਨੀ ਸਸਕਾਰ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਖੁਦ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ ਕਹਾਉਂਦੇ, ਆਪਣੇ ਸੰਤ ਜੀ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾ ਕੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਿਵੇਂ ਕਹਾ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਕਿਉਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਚੱਲ ਰਹੇ ਆ? ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਹੜੀ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਅਗਨੀ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ ਆ ਭਲਾ? ਕੀ ਸੰਤ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?

ਇਹ ਤਾਂ ਸਨ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਹਿਤ ਬਾਰੇ ਸਨ; ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਪੱਖ ਜਿਹੜਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗੰਗਾ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹੋ ਗੰਗਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਹੈ ਭਲਾ? ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਖਾਤਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਭੇਟ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਸਰੀਰ ਗਲ-ਸੜ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਗੰਧਲਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਡੁੱਬਿਆ ਸਰੀਰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਫੁੱਲ ਕੇ ਤੈਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ। ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤੈਰਨ ਤੱਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕਈ ਰਸਾਇਣਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਕਈ ਖਤਰਨਾਕ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਰਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ, ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਆ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਕਸੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਵਿਚ ਭਾਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਕਸੇ ਵਿਚ

ਕੁਝ ਛੋਕ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਤੈਰ ਨਾ ਸਕੇ। ਸਰੀਰ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਸੰਤ ਦਾ, ਇਹਨੇ ਗਲਣਾ-ਸੜਨਾ ਤਾਂ ਹੈ ਈ; ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਸੰਤ ਦਾ ਸਰੀਰ ਬਕਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਛੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੋਟੀ-ਬੋਟੀ ਮਾਸ ਦੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਗੰਧਲਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੱਡੀਆਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ। ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਚਿਰ ਇਹ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ

ਸੰਤ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੰਸਾਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ

ਹਨ। ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ, ਸਿਰਫ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਹੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਨਾ ਕਿਥੋਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ? ਨਾਲੇ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜਕੜਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਬਿਮਾਰੀ ਖਾਧਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹੋ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਫੈਲਾਉਂਦਾ। ਉਦਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ

ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ; ਮੇਰੇ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਨਾ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ, ਪਰ ਸੰਤ ਹੰਸਾਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਹਿਰਦ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਤੇ ਦੇਖੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਤ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਇਹ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਕੋਈ ਮੁਟਿਆਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣ

'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਮੋਹਕੇ ਬਹੁਤ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਕੋਈ ਲੜਕਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਸੰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਆਹ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਆ ਧੀਏ! ਤੇਰੇ ਮੋਹਕੇ ਮੈਂ ਲੈ ਲੈਨਾ, ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਮੋਹਕੇ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਉਹੋ ਮੋਹਕੇ ਸੰਤ ਜੀ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਨਿਕਲ ਆਏ ਜਿਹੜੇ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਉਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਖਾਈਆਂ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਦੇਖੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ

ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲਈਆਂ ਹੋਣੀਆਂ, ਤੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਦਿਆਲੂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਤਲੁਜ ਵਿਚ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜ ਉਹੋ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਦਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਵਲੋਂ ਸੁਨਾਮੀ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ!

ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਦਰਿਆ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਵੇ, ਸਾੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਿਆ-ਸੜਿਆ ਸੜਿਆਂਦ ਮਾਰਦਾ ਮਾਸ ਮੱਛੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਜੀਵ ਹੱਤਿਆ ਕਰਦੇ ਆ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਕੇ? ਨਾਲੇ ਮੱਛੀਆਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਫੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਲਾ ਮਾਸ ਖਾ ਕੇ ਪਲੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਅੱਗੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰਨਗੀਆਂ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਨਾ ਜਿਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੁਰਮ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਬੜੀ ਵਾਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਕੇ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਸੋਝੀ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਾਝ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਰਚਿਆ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸਤ ਕਿਹਾ- 'ਤਿਨਾ ਦਰੀਆਵਾ ਸਿਉ ਦੋਸਤੀ ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸਚਾ ਨਾਉ॥' ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਵਰਗਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ। ਭਲਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਦਾ ਕਰਦਾ? ਨਹੀਂ ਨਾ ਕਰਦਾ, ਜੇ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ; ਫਿਰ ਜਿਹੜੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਕਿ ਵਾਹਦ ਸੰਤ ਹੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਤੋੜਦੇ? ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵੀ ਇਹਦੇ ਵੱਲ ਕੋਈ ਤਵੱਜੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਜਿਹੜਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਬੋਈਆਂ ਸਾਫ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੰਤ-ਭਾਈ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦਾ? ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਭਾਲੀ ਬੈਠੇ ਜਥੇਦਾਰ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਉਲਟ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਜਾਏ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ?

ਮੇਰਾ ਆਹ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਖ ਦੀ ਦੇਹ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਬਲਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨਿਰਾਦਰ ਵੱਲ ਉਗਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤਾ।

ਕਾਵਿ-ਕਿਆਰੀ

ਜੋ ਬੰਦੇ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਦੇ।
ਦਿਲ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੌਫ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਜ਼ੁਲਮ ਅੱਗੇ ਜੋ ਲੜਦੇ।
ਸਿੱਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਅੱਗੇ
ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਰਨਾ।...

ਸੱਚ ਦੇ ਉਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀ ਹੈ
ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ।
ਸੱਚਾ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਬੰਦਿਆ
ਸੱਚੀ ਉਸ ਦੀ ਮੁਰਤ।
ਉਸ ਸੱਚੇ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ
ਸਿੱਖ ਲੈ ਭਵਜਲ ਤਰਨਾ।...

ਜੋ ਬੀਜੇਗਾ ਉਹ ਪਾਏਗਾ
ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰ ਲੈ।
ਦਰ ਦਰ ਭਟਕਣ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ
ਰੱਬ ਦਾ ਤੂੰ ਦਰ ਫੜ ਲੈ।
ਸੱਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ 'ਮਾਨ'
ਪਵੇਗਾ ਤੇਨੂੰ ਧਰਨਾ।
ਸੱਚ ਲੈ ਬੰਦਿਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ
ਤੂੰ ਕੀ ਆਖਰ ਕਰਨਾ।

**-ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਮਾਨ, ਕਲੋਵਿਸ
ਫੋਨ: 559-291-7116**

ਗਜ਼ਲ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ ਧੌਖੇ ਬੜੇ।
ਮਿਲਣਗੇ ਸੰਭਲਣ ਦੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਬੜੇ।
ਕਰ ਨਾ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਦਿਲਾ ਜ਼ਿੰਦ ਇਸ਼ਕ ਦੀ,
ਭੋਲਿਆ ਇਸ ਦੇ ਸਿਲੇ ਔਖੇ ਬੜੇ।
ਬੇਮੁਹਾਰੇ ਬਹਿ ਤੁਰੇ ਵਿਛੜਨ ਸਮੇਂ,
ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ ਅੱਥਰੂ ਰੋਕੇ ਬੜੇ।
ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਉਹ ਨਜ਼ਰ ਫੇਰੇਗਾ ਇਓ,
ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਉਂਜ ਰੋਸੇ ਬੜੇ।
ਸਿਦਕ ਸੀ ਮੇਰਾ ਕਿ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪਾ ਲਈ,
ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਕਦਮ ਰੋਕੇ ਬੜੇ।
ਕਰਨਗੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਦਿਲ ਮੇਰੇ,
ਉਹ ਦਿਲਾਸੇ ਦੇਣਗੇ ਫੋਕੇ ਬੜੇ।
ਹਾਕ ਨਾ ਆਈ ਕਿਸੇ ਦੀ 'ਕੰਗ' ਜੀ
ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਮਗਰ ਹੋਕੇ ਬੜੇ।
(ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਸਵਾਂਤੀ ਬੂੰਦ ਵਿਚੋਂ)

-ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ

ਸੱਚ

ਸੱਚੀ ਡਗਰ 'ਤੇ ਸਦਾ ਹੈ ਤੁਰਨਾ
ਝੂਠੀ ਡਗਰ ਨਾ ਫੜਨਾ।
ਸੱਚ ਲੈ ਬੰਦਿਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ
ਤੂੰ ਕੀ ਆਖਰ ਕਰਨਾ।

ਸਰਬੰਸ ਵਾਰ ਕੇ ਪਿਤਾ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ
ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੀ ਬਚਾਇਆ।
ਆਰਿਆਂ ਉਤੇ ਤਨ ਚਿਰਵਾ ਕੇ
ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਕਮਾਇਆ।
ਧਰਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਜਾਨ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਨਾ।...

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਖਾਤਰ

ਗਜ਼ਲ

ਮਹਿਫਿਲ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਮਗਰੋਂ ਤਾੜੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਸੀ।
ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਜੋ ਸਿਰ ਝੁਕਾਈ ਦਿਲ 'ਚ ਕਿਹੜਾ ਚੋਰ ਸੀ।
ਝੁਕ ਝੁਕ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਦਾਦ ਸੀ ਸਭ ਲੋਕ ਹੀ ਫਨਕਾਰ ਨੂੰ,
ਜੋ ਸ਼ਖ਼ਸ ਹੁੰਦਾ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦਿਲ ਕਿਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ।
ਵਗਦੀ ਪਈ ਸੀ ਪੌਣ ਠੰਢੀ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਸਤ ਸਨ,
ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਮਹਿਕਦਾ ਛਾਈ ਘਾਟਾ ਘਨਘੋਰ ਸੀ।
ਨਿੱਕੀ ਕਣੀ ਦੀ ਭੂਰ ਡਿਗਦੀ ਝੁੰਮਦੇ ਸਨ ਪੱਤ ਸਭ,
ਪੰਛੀ ਸੀ ਫਿਰਦੇ ਚਹਿਕਦੇ ਤੇ ਪੈਲ ਪਾਉਂਦੇ ਮੋਰ ਸੀ।
ਬਿਜਲੀ ਸੀ ਹਸ ਹਸ ਅੰਬਰੀਂ ਕੌਤਕ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਧਰਤ ਨੂੰ,
ਪਲ ਪਲ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਸੁੱਟਦੀ ਹਰ ਸ਼ਖ਼ਸ 'ਤੇ ਲਿਸ਼ਕੋਰ ਸੀ।
ਆਕਾਸ਼ ਸੀ ਮਨ ਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ ਗੁੱਡੀਆਂ,
ਕੌਣ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੱਟਦਾ ਇਹ ਹੱਥ ਕਿਸ ਦੇ ਡੋਰ ਸੀ।
ਮੁਨਸਿਫ਼ ਸੀ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਸੋਚ ਕੇ,
ਦੇਸ਼ੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਬਰੀ ਤੇ ਕੈਦ ਹੁੰਦਾ ਹੋਰ ਸੀ।

-ਗੁਰਦਿਆਲ ਦਲਾਲ

ਮਧ ਏਸ਼ਿਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧ ਚਿਰਕਾਲ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗਿਆਰਵੀਂ-ਬਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਧੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਇਥੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪੱਖਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਿਆ। ਤੇਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੁਤਬ ਦੀਨ ਐਬਕ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਜਮਾ ਲਈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖਤ 'ਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਕਹਾਉਂਦੇ ਪੰਜ ਮਮੂਲਕ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸ਼ਾਸਕ ਭਾਵੇਂ ਤੁਰਕ ਤੇ ਅਫਗਾਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਂਤੇ ਇਰਾਨ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਰਾਬ, ਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਗੁੰਬਦ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਗਾਇਬ ਸਨ।

ਇਸਲਾਮੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਨਕਸ਼ ਉਭਰਨ ਲੱਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਕੁਤਬ ਦੀਨ ਐਬਕ ਨੇ 1193 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੁਤਬ ਮੀਨਾਰ ਬਣਵਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨਾਂ ਇਲਾਤਮੁਸ਼ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਹ ਤੁਗਲਕ ਨੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕੀਤਾ। 74 ਮੀਟਰ ਉਚਾਈ ਵਾਲੀ ਇਹ ਮੀਨਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਾਲ ਪੱਥਰ, ਸੰਗਮਰਮਰ ਅਤੇ ਆਮ ਪੱਥਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੀਨਾਰ ਪੱਛਮੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੀਨਾਰ-ਏ-ਜਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਦੋਵਾਂ ਮੀਨਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵੀ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦਾ ਚਾਰ ਮੀਨਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਸਮਾਰਕ ਚਾਰ-ਮੀਨਾਰ 1591 ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਕੁਲੀ ਕੁਤਬ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ।

1916 ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਰ ਸੁਲਤਾਨ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹੀ ਸਥਿਤ 'ਵਜ਼ੀਰ ਸੁਲਤਾਨ ਤਮਾਖੂ ਕੰਪਨੀ' ਵਲੋਂ ਚਾਰ ਮੀਨਾਰ ਨਾਂ ਦੀ ਸਿਗਰਟ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਜ਼ਾਮ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਏਨਾ ਕੰਜ਼ਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰ ਮੀਨਾਰ ਦੀ ਸਸਤੀ ਜਿਹੀ ਸਿਗਰਟ ਹੀ ਪੀਂਦਾ ਸੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਅਨੇਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਤੁਰਕੀ, ਟੁਨੀਸ਼ੀਆ, ਮਿਸਰ, ਇਰਾਕ, ਇਰਾਨ, ਮਰਾਕੋ, ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਆਦਿ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੀਨਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੀ ਰਸਮਿਸ ਵੀ ਹੈ।

ਇਸਲਾਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਬਣੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਮੀਨਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੀਨਾਰ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੀਨਾਰ ਦੀ

ਮੁਨਾਰੇ ਦਾ ਚਾਨਣ

ਬਾਲਕੋਨੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹੀ ਮੁੱਲਾਂ ਨਿਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜ਼ਾਨ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਗ਼ ਦੇਣਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਬਾਗ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਗੇਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਦਾ ਅੱਖਰ ਅਲਫ (ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਧਾ ਖਤਵਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। “ਬਡੇ ਮੁਨਾਰ ਉਸਾਰੇ” –ਚਰਿਤਰ 175। “ਕਬੀਰ ਮੁੱਲਾਂ ਮੁਨਾਰੇ ਕਿਆ ਚਵਹਿ ਸਾਈਂ ਨ ਬਹਰਾ ਹੋਇ॥” (ਭਗਤ ਕਬੀਰ)

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਰੂਪ ਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਮੁਨਾਰਾ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਵੀ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ

ਕੁਤਬ ਮੀਨਾਰ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੀਨਾਰ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਮਨਾਰ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਬੁਰਜ ਨੂੰ ਮਨਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਬੁਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਨਾਰੇ ਆਉਂਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਰਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬੋੜੇ-ਬਹੁਤੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਦਾਖਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਇਆ minerat ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਫਾਰਸੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੇਤ ਸਭ

ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਮਹਿਲ ਮੀਨਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਲਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਅਰਬੀ ਸ਼ਬਦ 'ਮੁਨਾਰਾ' ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਭਾਵ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਚਾਨਣ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਦੂਹਰੀ ਲੋਅ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਲਾਖਣਿਕ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ “ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਹੀ ਕੌਮਾਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।”

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਮੀ ਅਸਲੇ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸੁਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹਿਬਰੂ,

ਅਕਾਦੀਅਨ, ਸੀਰਿਅਕ ਆਦਿ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਾਮੀ ਧਾਤੂ ਹੈ ਨ-ਵ-ਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਮਕਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਅਰਬੀ ਸ਼ਬਦ 'ਨਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਅੱਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ 'ਮ' ਅਗੇਤਰ ਲੱਗ ਕੇ ਮੀਨਾਰ ਜਾਂ ਮੁਨਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ। ਮਨਾਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਰਥ ਹਨ- ਅੱਗ ਜਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਸ਼ਮਾਂਅਦਾਨ, ਮੋਮਬੱਤੀ, ਦੀਵਾ ਆਦਿ।

ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਉਤਸਵ ਹੈ “ਹਾਨੂਕ” ਜੋ ਅੱਠ ਦਿਨ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯਹੂਦੀ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਜਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਨੌਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਮੋਮਬੱਤੀਦਾਨ ਵਿਚ ਜਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਨੋਰਾਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਮੁਨਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਹੀ ਸਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਆਮ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨੂਰ ਬਣਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤਾ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, “ਅਵਲਿ ਅਲਹ ਨੂਰ ਉਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤਿ ਦੇ ਸਭ ਬੰਦੇ॥ ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭ ਜਗ ਉਪਜਿਆ ਕਉਨ ਭਲੇ ਕੇ ਮੰਦੇ॥” (ਭਗਤ ਕਬੀਰ)।

ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਜਲਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨੂਰ ਕਹਿ ਦਈਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੂਰ ਦਾ ਖਾਸਾ ਅਨੁਭਵ ਸੀ, “ਨਿਰਾ ਨੂਰ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥ ਨਾ ਆਏ, ਸਾਡੀ ਕੰਬਦੀ ਰਹੀ ਕਲਾਈ॥” ਖਾਸ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਨੂਰ ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨੂਰ ਜਹਾਂ, ਹਰਨੂਰ, ਗੁਰਨੂਰ, ਸਤਿੰਦਰ ਨੂਰ ਆਦਿ। ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ ਜਾਂ ਲਾਡਲੇ ਨੂੰ ‘ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਨੂਰ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੂਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਕ ਵਧੀਆ ਗਾਇਕ ਸੀ। ਨੂਰ ਤੋਂ ਨੂਰੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਿਆ ਜੋ ਮੁਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਉਲਟਭਾਵੀ ਹੈ। ਨੂਰਾਨੀ ਦਾ ਅਰਥ ਰੋਸ਼ਨ, ਆਬਦਾਰ ਛੱਬ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨ-ਵ-ਰ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਚਮਕੀਲਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਅਨਵਰ ਅਤੇ ਮੁਨੀਰ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ। ਰੋਸ਼ਨ, ਉਜਲ, ਉਜਾਗਰ, ਸਪਸ਼ਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਨੱਵਰ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸੇ ਤੋਂ ਬਣਿਆ। ਤਿੰਨੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਰਿਕ ਅਨਵਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੇਤਾ ਹੈ। ਮੁਨੀਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਮੁਨੀਰ ਨਿਆਜ਼ੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਨ। ਮੁਕਬਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀਰ ਵਿਚ ਮੁਨੀਰ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਜਾ ਆਖਿਓ ਆਜ਼ਜ਼ੀ ਮਹਿਰ ਤਾਈਂ ਤੁਸਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਰਮ ਫਕੀਰ ਉਤੇ। ਜਾ ਪਹੁੰਤੀ ਹੈ ਸਿਰੇ ਦੀ ਪੱਗ ਮੇਰੀ ਏਸ ਕੰਮ ਥੀਂ ਅਰਜ਼ ਮੁਨੀਰ ਉਤੇ। ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮੂਲ ਬਿਆਨ ਓਹਦਾ ਜੇਕਰ ਆਵੇ ਜ਼ਬਾਨ ਤਕਰੀਰ ਉਤੇ।

ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਮੁਕਬਲ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਆਸਰਾ ਅੰਤ ਹੈ ਪੀਰ ਉਤੇ। ਬਾਬਾ ਬੁਲੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮੁਨੱਵਰ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ,

ਮੇਰਾ ਰਾਤਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਖਤ ਮੁਨੱਵਰ ਬਾਂਗਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਤਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਤਖਤ ਲਾਹੌਰ ਇਸ਼ਕ ਮਾਰੇ ਐਵੇਂ ਫਿਰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਢੋਰ।

ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰਸੋਈ ਕਲਾ 'ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਸਰ ਪਿਆ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਨ-ਵ-ਰ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਤੰਦੂਰ। ਪੰਜਾਬੀਪੀਡੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ, “ਅੰਦਰੋਂ ਅੱਗ ਨਾਲ ਗਰਮ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਰੋਟੀ ਚਿਪਕਾ ਕੇ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਠੀਕਰਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਉੱਤੋਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ ਭੱਤਲੀ ਜਿਹੀ ਭੱਠੀ॥” ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਬੀ ਰੂਪ ਹੈ-ਤਨੂਰ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨੂਰ ਅੱਗੇ ਅਰਬੀ ਅਗੇਤਰ ‘ਤ’ ਲੱਗ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਤੰਦੂਰ ਬਣਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਂਜ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਨੂਰ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, “ਤਨ ਨ ਤਪਾਇ ਤਨੂਰ ਜਿਉ ਬਾਲਣੁ ਹਭ ਨ ਬਾਲਿ॥ ਸਿਰਿ ਪੈਰੀ ਕਿਆ ਫੇੜਿਆ ਅੰਦਰਿ ਪਿਰੀ ਨਿਹਾਲਿ॥” (ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ)।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਭਾਵ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ, “ਤਨ ਨ ਤਪਾਇ ਤਨੂਰ ਜਿਉ ਬਾਲਣੁ ਹਭ ਨ ਬਾਲਿ॥ ਸਿਰਿ ਪੈਰੀ ਕਿਆ ਫੇੜਿਆ ਅੰਦਰਿ ਪਿਰੀ ਸਮਾਲਿ॥” ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭੱਠੀ ਚਿਰਕਾਲ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤੰਦੂਰ ਵਿਚ ਬਣਦੇ ਤੰਦੂਰੀ ਖਾਣੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਏ। ਉਂਜ ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਤੰਦੂਰ ਮੋਹੰਜੋਦੌ ਸਭਿਅਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ।

ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਵਾਰਦਾਤ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਧਾਵਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪਰਤਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇੜੇ ਬਜਬਜ ਘਾਟ ਉਤੇ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਾ ਛੱਡੀ।

ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੇ ਬੀਏਟਰ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਨਾਟਕ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਦਿਓਲ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਏਟਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੇ ਨਾਟਕੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਕਲਾਮਈ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਗੁੰਦਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ 31ਵੀਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਦੇਸ-ਪਰਦੇਸ ਤੋਂ ਆਏ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਪਏ ਜਾਦੂਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੈਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਾਂ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਤੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਉਧੋਨੰਗਲ, ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਰਘੁਨਾਥ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਰ ਜਾਤੀ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਤੀ ਤੇ ਉਦਮੀ ਵਤੀਰਾ ਬੜੇ ਹੀ ਕਲਾਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਹੈ। ਮੀਆਂਵਾਲੀ ਦੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਨੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚਲੇ ਕੋਲੀਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਰਵਾਈ

ਕਿ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਧਰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ (ਸਾਹਿਲ) ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਰਸਦ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਢਿੱਲੂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਵੇਖਣ ਤੇ ਮਾਣਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਸਿੰਘ, ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਪਾਠਕ, ਹਸੈਨ ਰਹੀਮ ਤੇ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰੋਲ ਵੀ ਖੂਬ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਬਰਕਤ ਉਲਾ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਮੰਡਲੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਧਮਕ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਾਪਰੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੋਲਾ ਸਿੰਘ ਗੱਦਾਰ ਦੀ ਮਿਲੀਭੂਗਤ ਨਾਲ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਹੱਥੋਂ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਤੇ ਬੋਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਪਾਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਇਹ ਨਾਟਕ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਾਕਾ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਹਾਣੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਜਾਦਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਪਾਤਰ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੁਰੇਡੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੰਤਾ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਪਾਤਰਾਂ-ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਲ ਸਥਾਨਕ ਨਾਟ-ਮੰਡਲੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤਿਅੰਤ ਢੁਕਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਨੀਤੀ: ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਭਗਵਦ ਗੀਤਾ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਭਗਵੇਤਕਰਨ ਦਾ ਕੇਵਲ ਅਰੰਭ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਨਿੱਕ
ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

2014 ਦਾ ਵਰ੍ਹਾ ਸਾਕਾ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ ਹਰੀਆਂ ਚਰਾਦਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੰਡੇ ਵਾਪਰੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਮਾਝੇ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 376 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਜਪਾਨੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਨਾਂ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਰਾਏ ਉਤੇ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਜਾਂਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਠੇਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਪਰ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਨਾਂ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਬੂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਪਾਈਆਂ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਹਿਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਾਗਰ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚ ਹੀ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ-ਪਾਣੀ ਮੁੱਕਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਬੱਚੇ-ਬੁੱਢੇ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰਨ ਕੰਢੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਉਛਲ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਰੀ ਭਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਧੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਲੋਮੱਲੀ ਘੁਸਣ

ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ

ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜੂਝਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਬਾਰੇ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਬੜਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਗਹੁ ਨਾਲ ਵਾਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰੀਗਰ ਵਾਂਗ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਤਖਤੀ ਉਤੇ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਹ ਉਹੀ ਚਿਣਾਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ‘ਮੇਰੀ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਫੇਰੀ’ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਗਿਆ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਫੋਨ: 408-608-4961

ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਲੂਥਰਿਜ਼ਮ ਪੈ ਗਿਆ। ਚਰਚ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਟੜ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀਆਂ ਨੇ ਗੁੰਮਰਾਹੀਆਂ ਕਹਿ ਕੇ ਗਿਰਜਾਘਰ ਅੰਦਰ ਹੀ 18 ਫਰਵਰੀ 1966 ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੋਕੇ ਅਡੰਬਰਾਂ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ, ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ।’

‘ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾਤਾ ਮਿਟਾਉਣ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਝੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਨਸਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ। ਪਛੜੇ ਤੇ ਲਿਤਾਤੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਤਸੱਦਦ ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਦਾ ਦਰਦ ਉਸ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਚੋੜ ਲਾਉਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਖੋਜਦਾ। ਉਹ ਬੜਾ ਸੁਲਝਿਆ ਨਿਡਰ ਨਿਧਤਕ ਸਮਾਜਕ ਆਗੂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਜਕ ਲੋਟੂਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਭੈ ਹੋ ਕੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ...।’

ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਸੂਈ ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ‘ਤੇ ਜਾ ਟਿਕੀ... ਉਹ 1950 ਤੋਂ 1960 ਦਰਮਿਆਨ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਸਰਬਰਾਹ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਤੇ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1963 ਵਿਚ ਦੋ ਲੱਖ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਮਾਤੇ ਸਲੂਕ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਵਾਜਬ ਨਿਆਇਕ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ‘ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ...। ਡਾਕਟਰ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦੀ ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਤਕਰੀਰ ‘ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਹੈ’ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ।

ਰਾਤੀਂ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਮੈਨੂੰ ਸੁਹਣਾ ਖਾਬ ਆ ਗਿਆ, ਵੈਰੀ ਭੱਜ ਗਏ ਸਾਰੇ, ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਗਿਆ...।

‘ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਧੱਬਾ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਡੰਗਦਾ ਰਿਹਾ।’ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਰੇਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਉਹ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਨੇੜੇ ਪਾਰਕ ਕੰਢੇ ਦਸ ਵੀਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵੱਲ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਵਧ ਗਏ। ਪਤਲਾ ਮਾਤਕੂ ਜਿਹਾ ਕਲਾਕਾਰ ਜਾਪਦਾ ਕਾਲਾ, ਮਜ਼ਮਾ ਲਾਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ...

‘ਜੁਲਾਈ 1704 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਅਮਰੀਕਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਨੀਗਰੋ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਅਣਤੋਲਿਆ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਗੁਲਾਮ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹੀ ਰਹੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਮੰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਸਮਝ ਕੇ ਦੁਰਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰ ਮਾਲਕਾਂ ਹੱਥੋਂ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਜਦ ਵੀ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਜਾਂ ਜ਼ਬਾਨ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਬੜੀ ਕਰੂਰਤਾ ਨਾਲ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ, ਤੇ ਅਖੀਰ ਸਭ ਜਾਤਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਮਿਲ ਗਏ। ਅਮਰੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬ ਪਿੱਛੋਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੱਕ ਮਿਲ ਗਏ, ਪਰ ਬੰਦੀ ਵਪਾਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਕੱਝ ਅਮੀਰ ਯਹੂਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ...।

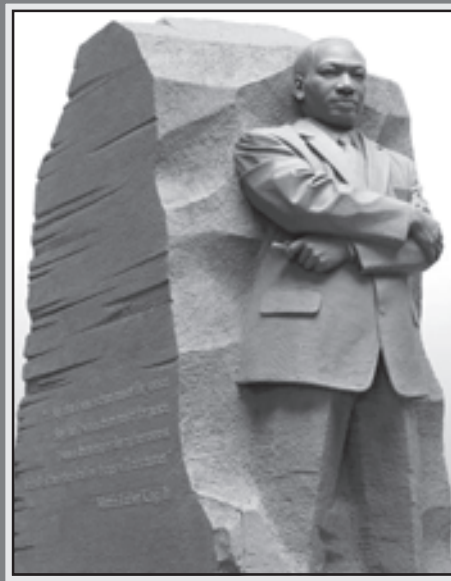
ਉਸ ਭਿਆਂਕਰ ਮਹਾਂਕਾਲ ਵਿਚ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨੀਗਰੋ ਗੁਲਾਮ 100 ਗੈਲਨ ਰੰਮ, 100 ਪੌਂਡ ਬਾਰੂਦ ਜਾਂ 20 ਡਾਲਰ ਬਦਲੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸੌ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ‘ਤੇ ਗਰਮ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ (ਚਿੱਪ) ਦੇ ਠੱਪੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸਿਰਫ 1756 ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਨਿਊ-ਪੋਰਟ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 4697 ਅਫਰੀਕੀ ਵੇਚੇ ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ। 1661 ਤੋਂ 1774 ਦੇ 113 ਸਾਲਾ ਬੰਦੀ-ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਕਰੋੜ ਅਫਰੀਕੀ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਲੱਦ ਕੇ ਯੂਰਪੀ ਬਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੱਗਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਦਸ ਲੱਖ ਮੁਕਾਮ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ; ਬਾਕੀ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ-ਖਪ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ 113 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਜੁਲਮਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਲਮਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਕੁਚੇਦ ਕੇ, ਖੋਜ ਕਰ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਲਈ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।’

ਸਾਫ ਜਾਹਿਰ ਸੀ, ਇਹ ਪਛੜੇ ਲੋਕ (ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈਵਾਲ) ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ।

‘ਵੇਖਿਆ! ਸੁਣ ਲਿਆ ਤੁਸੀਂ? ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਦੀਆਂ ਤੋਪੇ-ਤੋਤ ਤਕਰੀਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਛਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।’

‘ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੋਈ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਔਰਤਾਂ, ਮਰਦਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਇਹ ਉਚੇ-ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਕਾਠ ਵਾਲੇ ਕਾਲੇ ਵਿਕਦੇ ਰਹੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲੱਗਦੀ ਰਹੀ। ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਜਾਏ ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਏ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਕਿੱਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਧੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਵੇਚੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬੋਰੀਆ-ਬਿਸਤਰਾ ਗੋਲ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰੇ।

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲਿਤਾਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨੇ ਫੁੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਖੀਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਅੱਸਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਤੇ ਨਫਰਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਟੜ ਦਵੈਸੀ ਗੋਰੇ ਨੇ ਚਾਰ ਅਪਰੈਲ 1968 ਨੂੰ ਘਾਤ ਲਗਾ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਹਯਾਤੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚਲੀ ਅਰਾਜਕਤਾ, ਪਿੰਗੋਜ਼ੇਰੀ ਤੇ ਬਦ-ਇੰਤਜ਼ਾਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੱਚ ਕਦੇ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ... ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਦੇ ਦਮ ਨਹੀਂ ਤੋੜ ਸਕਦੀ...ਮਸੀਹੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਵੇਖੋ! ਵੇਖੋ! ਉਹ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ...ਉਸ ਦੀ ਨਰੋਈ ਸੋਚ ਜਿੰਦਾ ਹੈ...ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ...।

ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ, ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ...ਇਸ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਵਾਸਤੇ ਰਾਖਵੇਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਬਹਾਦਰ ਪਛੜੀ ਹੋਈ ਨੀਗਰੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ 27.2 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਜੀਵਨ ਬੜਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਸਤਨ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਕੱਝ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਸਿਖਰ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਓਥਾਮਾ ਦੇ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੰਗ ਕੁਝ ਤਿੱਖੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੋਕ ਗਿਣ ਗਿਣ ਕੇ ਬਦਲੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।’

ਉਹ ਟੋਪ-ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਂਗ ਰਟਿਆ-ਰਟਾਇਆ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਮੈਂ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੋ ਕੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨੋਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਫਿਲਾਸਫਰਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਖਿਆਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚਕਾਚੌਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਭੋਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰੋਂ ਉਨਾ ਹੀ ਗੋਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੋਝੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ

ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਪੂਰਾ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ।

ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ: ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਲੀਡਰ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਜੂਨੀਅਰ ਨੇ ਹਰ ਅਮਰੀਕੀ ਵਾਸਤੇ ਇਕਸਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਵਸਰ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ‘ਚ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਤੇ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਰੰਭਿਆ ਤੇ ਅਖੀਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਤੱਕ ਇਹ ਘੋਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਦੀ ਅੱਯਾਸੀ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਪੋਤਤੋ ਫੋਲਣ ਵਾਲੇ ਰੋਹਲੇ ਲੈਕਚਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਉਹ ਸਿਰੇ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਨੇ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਛਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਉਸ ਨੂੰ ਗਹੁ ਨਾਲ ਸੁਣਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਯਾਈ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ਼ਟ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਣਨ ਦੇ ਅਮਲੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ 28 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਢਾਈ ਲੱਖ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਾਸਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਦੀ ਸਮਾਧ ‘ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ‘ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਹੈ’ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਵਿਤਾ ਵਰਗੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਲਾਘਾਂ ਪੁੱਟੇ ਤੇ ‘ਸਭ ਲੋਕ ਰੱਬ ਵਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ’ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਤੇ ਅਪਨਾਏ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚਾਰੇ ਬੱਚੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੰਗ, ਭੇਦ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਲਿਆਕਤ ਤੋਂ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ

ਕਰੂਰ ਕਾਰਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ‘ਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਹ ਨਸਲੀ ਕਤਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਦੇ ਅਫਰੀਕੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਭੜਕ ਉਠੇ ਤੇ ਮਸ਼ਾਲਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ। ਰੋਹ ਵਿਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਤੇ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ੀ ਮਚਾਈ ਰੱਖੀ। ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮੱਚੇ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜਾਂ ਨਾਲ ਤਬਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਵਿਖੇ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਘਰਾਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ, ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਤੋੜ-ਭੰਨ ਕੀਤੀ ਤੇ ਖੂਬ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਸੀਸੇ, ਖਿੜਕੀਆਂ ਭੰਨ ਕੇ ਅੱਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਟੋਰ ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਲਏ। ਬਾਰਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਸਰੀਫ ਲੋਕ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਉਥੋਂ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਗਏ। ਸਿਵਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਲਿੰਡਨ ਜੌਹਨਸਨ ਨੇ ਫੌਜ ਬੁਲਾਈ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਕੇ ਠੱਲ੍ਹ ਗਏ। ਸਾਲ 1814 ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਮਲੇ ਵਾਂਗ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅੱਗ ਦੇ ਛੁਹਲਿਆਂ ਨਾਲ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਉਪਦਰ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਨਾਪੂਰਨਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਥੱਲੇ ਪਿਸਿਆ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਸਟਮ ਇਸ ਭਿਆਂਕਰ ਤਬਾਹੀ ਨੇ ਖੋਖਲਾ ਤੇ ਖੋਲ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 6300 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹਾਂ ‘ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਸਾਲ

ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ 30 ਫੁੱਟ ਉਚੇ ਦੇ ਅੱਕ ਬੁੱਤ ‘ਸਟੋਨ ਆਫ ਹੋਪ’ ਉਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਉਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਤੇ ਜੈਫਰਸਨ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ‘ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ 1996 ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ‘ਬਿਲਡ ਦੀ ਡਰੀਮ’ ਯਾਨਿ ‘ਸੁਪਨੇ ਸਿਰਜੋ’ ਜੈਕਾਰੇ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਾਣ।”

ਉਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਸੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਤੇ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੰਦਿਸ਼ ਇੰਨੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੰਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਕਿਸੇ ਬਾਰੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਭਰਪੂਰ ਮੰਦਾ ਨਫਰਤ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ। ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਕਲਿੱਪਰ ਲੀਗ ਲਾਸ-ਏਂਜਲਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਤੇ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਡੋਨਾਲਡ ਸਟਰਲਿੰਗ ਜਿਸ ਨੇ ਅਫਰੀਕੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਜਾਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਾਅਹਿਲ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮੀ ਵਜੋਂ 1963 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਬੇਲ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਾ ਹੋਈ। ਚਾਰ ਅਪਰੈਲ 1968 ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਦੋਖੀ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ

ਲੱਗ ਗਏ।

ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ 30 ਫੁੱਟ ਉਚੇ ਦੇ ਅੱਕ ਬੁੱਤ ‘ਸਟੋਨ ਆਫ ਹੋਪ’ ਉਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਉਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਤੇ ਜੈਫਰਸਨ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ‘ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ 1996 ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ‘ਬਿਲਡ ਦੀ ਡਰੀਮ’ ਯਾਨਿ ‘ਸੁਪਨੇ ਸਿਰਜੋ’ ਜੈਕਾਰੇ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਨਾਨ-ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ 22 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਿਰ ਚੱਲੇਗਾ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਜਾਦੂ

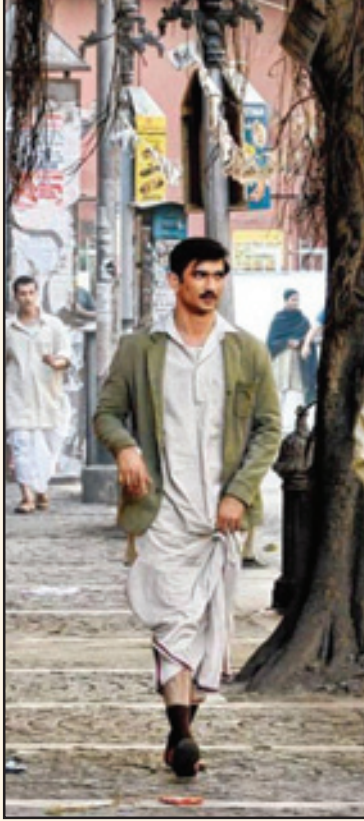
ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਪੀ.ਕੇ.' ਵਿਚ ਛੋਟਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾ ਕੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਅਦਾਕਾਰ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ' ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਵਿਚ ਰੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਸੇ ਸਾਲ ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਨੂੰ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਹਵਾ

ਬਤੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਹਦੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਬ੍ਰੇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ-ਵਸੀਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਦਿਬਾਕਰ ਬੈਨਰਜੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਸ਼ਰਾਜ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਨਾਲ ਸਵਾਸਤਿਕਾ ਮੁਖਰਜੀ, ਦਿਵਿਆ ਮੈਨਨ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾੜੀ ਵਰਗੇ ਕਲਾਕਾਰ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਬੰਗਾਲੀ ਲੇਖਕ ਸ਼ਰਦਿੰਦੂ ਬੰਧੋਪਾਧਿਆਇ ਦੀ ਜਸ਼ਸੀ ਲਿਖਤ 'ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ' ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰ ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਰਜਤ ਕਪੂਰ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ।

ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜਪੂਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਟੇਜ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਕਾਈ ਪੋ ਚੇ' ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕਪੂਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਖੂਬ ਚੱਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਬਥੇਰੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ੁੱਧ ਦੇਸੀ ਰੁਮਾਂਸ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਚੋਪੜਾ ਸੀ। ਹੁਣ 'ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

‘ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ’ ਦੀ ਪੈੜਚਾਲ

ਫਿਲਮ 'ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ' ਵਿਚ ਬੰਗਾਲੀ ਬਾਬੂ ਬਣਿਆ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ (ਐਨ ਖੱਬੇ), ਫਿਲਮ ਦਾ ਪੋਸਟਰ, ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਸਵਾਸਤਿਕਾ ਮੁਖਰਜੀ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਰਾਜਪੂਤ।

ਫਿਲਮ 'ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ' ਵਿਚ ਦਿਬਾਕਰ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪੂਰਾ ਬੰਗਾਲੀ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ ਰਵਾਇਤੀ ਧੌਤੀ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਬਾਕਰ ਨੇ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਚੜ੍ਹਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਖੋਸਲਾ ਕਾ ਘੋਸਲਾ', 'ਓਏ ਲੱਕੀ! ਲੱਕੀ ਓਏ!', 'ਲਵ ਸੈਕਸ ਔਰ ਧੋਖਾ' 'ਸ਼ੰਘਾਈ' ਅਤੇ 'ਬੰਬੇ ਟਾਕੀਜ਼' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੀ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਾਈ ਵੀ ਖੂਬ ਕੀਤੀ। ਫਿਲਮ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 'ਐਮ.ਐਸ. ਧੋਨੀ: ਦਿ ਅਨਟੋਲਡ ਸਟੋਰੀ' ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਇਸੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ' ਵਿਚ ਦਿਬਾਕਰ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪੂਰਾ ਬੰਗਾਲੀ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਬਿਓਮਕੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੀ ਰਵਾਇਤੀ ਧੌਤੀ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਜਾਦੂ ਧੁੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੰਗਾਲੀ ਮਾਹੌਲ ਵਾਲੀਆਂ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਬਚਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਚੋਖਰ ਬਾਲੀ', ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਤੇ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਪ੍ਰੀਤੀ', ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਦੇਵ ਦਾਸ', ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਦੀ 'ਆਨੰਦ' ਤੇ 'ਅਮਰ ਪ੍ਰੇਮ', ਤੱਬੂ ਤੇ ਇਰਫਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਨੇਮਸੈਕ', ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਦੀ 'ਯੁਵਾ', ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੁਕੋਨ ਦੀ 'ਖੇਲੋਂ ਹਮ ਜੀ ਜਾਨ ਸੇ', ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨ੍ਹਾ ਦੀ 'ਲੁਟੇਰਾ', ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਤੇ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬਰਫੀ', ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਿਬਾਕਰ ਬੈਨਰਜੀ ਤਜਰਬਾ ਮੁਖੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। 2006 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 'ਖੋਸਲਾ ਕਾ ਘੋਸਲਾ' ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਸਰਵੋਤਮ ਫਿਲਮ ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਜਿੱਤਿਆ ਅਤੇ 2008 ਵਿਚ ਇਹ ਫਿਲਮ ਤਾਮਿਲ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2008 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਓਏ ਲੱਕੀ! ਲੱਕੀ ਓਏ!' ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵੀ ਕੌਮੀ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ 'ਲਵ ਸੈਕਸ ਔਰ ਧੋਖਾ' (2010), 'ਸ਼ੰਘਾਈ' (2012) ਅਤੇ 'ਬੰਬੇ ਟਾਕੀਜ਼' (2013) ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕਰਵਾਈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਤਜਰਬਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਇਹੀ ਦਾਇਆ ਹੈ।

ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਦੀ ਰਵਾਨੀ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਨੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਯਪ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬੰਬੇ ਵੈਲਵਟ' ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਰਵੀਨਾ, ਜੈਜ਼ ਗਾਇਕਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ, ਅਨੁਕਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਤੌਰ ਅਦਾਕਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਵੀਨਾ ਮੁਤਾਬਕ 'ਬੰਬੇ ਵੈਲਵਟ' ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਓਨੀਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਬ' ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰ ਪ੍ਰਸੰਨਜੀਤ ਚੈਟਰਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਰਪਿਤਾ ਅਤੇ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਬਿਸ਼ਟ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਓਨੀਰ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 14 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਉਹਦੇ ਦਿਲੋਂ-ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਵੀਨਾ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ੋਭਨਾ 7 ਨਾਈਟਸ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ 2012 ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਰਵੀਨਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਸਲ ਵਿਚ ਫੈਸਟੀਵਲ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਸ਼ੋਭਨਾ 7 ਨਾਈਟਸ' ਵਰਗੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਆਈ ਅਕਸ਼ਰਾ ਹਸਨ ਦੀ ਵਾਰੀ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਦਾਕਾਰ ਕਮਲ ਹਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰਿਕਾ ਦੀ ਛੋਟੀ ਬੇਟੀ ਅਕਸ਼ਰਾ ਹਸਨ ਵੀ ਹੁਣ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਆਰ. ਬਾਲਕੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਮਿਤਾਬ' ਵਿਚ ਧਨੁਸ਼ ਨਾਲ ਬਤੌਰ ਹੀਰੋਇਨ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦਾ ਵੀ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 12 ਅਕਤੂਬਰ 1991 ਨੂੰ ਜਨਮੀ ਅਕਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਮਣੀ ਰਤਨਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਫਿਲਮ 'ਕਦਾਲ' ਵਿਚ ਰੋਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਅਕਸ਼ਰਾ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਵਕਤ (ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ) ਅਕਸ਼ਰਾ ਹਸਨ, ਰਾਹੁਲ ਡੋਲਕੀਆ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਸੁਸਾਇਟੀ' ਵਿਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਂਜ ਵੀ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਵੱਲ ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਦਰਅਸਲ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ। ਫਿਲਮ 'ਸੁਸਾਇਟੀ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸਾਰਿਕਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਅਕਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਆਰ. ਬਾਲਕੀ ਨੇ ਉਸ

ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਕਸ਼ਰਾ ਹਸਨ ਨੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਮਿਤਾਬ' ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹਨ।

US Business Brokers Inc. American Financing Group LLC

101 W 22nd St, Suite 111, Lombard, IL 60148
23280 Pacific Highway South, Suite 307, Kent, WA 98032

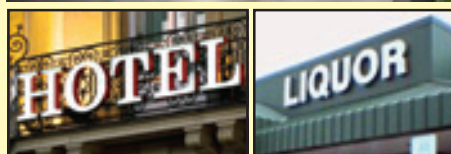
Financing - Loans

- We do all kinds of SBA & Conventional loans.
- We are specialized in Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Convenience Stores, Motels, Apartment Buildings, Strip Plazas, Commercial Buildings, Food Franchise.
- We can get your Loan approved within few days.

Contact us for any
Financing Need Nationwide.

- FAST APPROVAL
- QUICK CLOSINGS
- SBA 504 & 7A
- CONVENTIONAL LOANS
- HOTELS, MOTELS
- GAS STATIONS, TRUCK STOPS
- SUBWAY, DUNKIN DONUTS
- LIQUOR STORES, C-STORES

ਬਿਜਨਸ ਵੇਚਣ ਤੇ ਖਰੀਦਣ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Contact us Buy or Sell business

AJ Sandhu (MBA)

Managing Broker/Realtor/Consultant
Licensed in IL, IN, WA

916-995-0783 (Cell)

206-941-0792 (DIR)

630-206-2467 (Fax)

www.ubbchicago.com

aj@ubbchicago.com

The Anu Attorney Immigration Law Firm Law offices of Anu Peshawaria

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability
*Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria

Attorney at Law

Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states.
More than 20 year experience in US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

- *Green Cards (Investor, Employment)
- *E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
- *Family Green Card, Fiancee Visa
- *Deportation Defense, VAWA, U Visa
- *Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
- *H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW

- *Divorce *Annulment
- *International Custody

INCORPORATIONS

- *International Contracts, Mergers
- *Attorney Supreme Court of India

*Bankruptcy Consultation & Filing

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538

801, Pine Street, # 24 C, Seattle, Washington 98101

Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Weekends &
Evening
Appointments
Available

TRAVELOPOD.COM

Happy New Year '2015'

Lowest fares to INDIA 'GUARANTEED'

SUBSCRIBE TO WIN
FREE AIR TICKET

BOOK BY PHONE
& SAVE UPTO
\$100

CALL FOR THE BEST UNPUBLISHED DEALS 1-855-436-0728

Fly to INDIA with fares starting from :

FROM NYC	:	\$690
FROM LAX	:	\$720
FROM SFO	:	\$720
FROM CHICAGO	:	\$690

Domestic & International Special
Deals available from ALL CITIES.

WHY BOOK WITH TRAVELOPOD?

Customer
Satisfaction

Best Fare Guarantee
on Dom & Int Flights

Excellent
Service

24x7 Live
Support

LUXURY HOLIDAY TOURS

Golden Triangle
with Rajasthan : \$500
Enchanting Kerala from : \$450

African Tours with
Safari from : \$750
Europe Tours from : \$790

Travelopod- Where Service Matters

CST # 2112418-40